

รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิก
องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ลิขิต ประจักษ์กัตตา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายลิขิต ประจักษ์กัตตา แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ภูศรี) (ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมฆไรสง) (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาศ) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

..... (รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาศ) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท ติเมืองซ้าย)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ลิขิตนี้เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายลิขิต ประจักษ์กัตา แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ภูศรี)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไชสง)

กรรมการ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอมพร)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาค)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาค)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท ดีเมืองชัย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง : รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย : ลิจิต ประจักษ์กัตตา ปริญญา : รป.ค. (รัฐประศาสนศาสตร์)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ. ดร. เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รศ. ดร. ยุภาพร ยุภาศ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสร้างและยืนยันรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษาในพื้นที่จังหวัด มหาสารคาม วิธีการดำเนินการดังนี้ ระยะเวลาที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการวิจัยเอกสาร ระยะเวลาที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 95 แห่ง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แล้วจึงดำเนินการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูล จำนวน 380 คน จากการคำนวณของสูตรทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเส้นตรง (Multiple Linear Regression) โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significant) และ ระยะเวลาที่ 3 เป็นการสร้างรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม และทำการตรวจสอบยืนยันรูปแบบโดยวิธีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)จำนวน 20 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิก
องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (426)
ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (296) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (172) ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (- 0.126)
ซึ่งปัจจัยดังกล่าว มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วน
ตำบล จังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
เท่ากับ 0.781 ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 61.00
2) รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด
มหาสารคาม ได้แก่ 2.1) การพัฒนาด้านการติดต่อสื่อสารประกอบด้วย การพัฒนาสื่อสารที่
ชัดเจน แสดงกริยาอย่างเหมาะสม กล่าวแสดงความคิดเห็น สุภาพอ่อนโยนรู้จักสังเกตและ
เรียนรู้บุคคลอื่นและมนุษย์สัมพันธ์ดี 2.2) ด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วย การพัฒนาการปรับตัว
เข้ากับสังคมการแต่งกายสุภาพ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น พัฒนาความรู้ความสามารถเสมอ
มีร่างกายแข็งแรง พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีทักษะในการปฏิบัติงาน 2.3) ด้านความ
รับผิดชอบ ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพของงานการติดตามงานอยู่เสมอ การรับผิดชอบต่อ
องค์กร ความรับผิดชอบต่อสังคม ความรับผิดชอบต่อตนเอง และการยอมรับความผิดพลาด
2.4) ด้านการตัดสินใจ ประกอบด้วย การพัฒนาการตัดสินใจอย่างรอบคอบ มีความกล้า
ตัดสินใจ การรู้จักวิเคราะห์ทางเลือก การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และการวางแผนในการ
ตัดสินใจ 3) ผลการยืนยันรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การ
บริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญยืนยัน พบว่ารูปแบบ
มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้ได้จริง

TITLE : Leadership development model based on good governance of the District Administrative Office Mahasarakham province.

AUTHOR : Leekit Pajaggadta **DEGREE :** D.P.A. (Public Administration)

ADVISORS : Assoc. Prof. Dr. Saowalak Kosolkittiamporn
Assoc. Prof. Dr. Yupaporn Yupas Committee

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY 2016

ABSTRACT

This research aims to study the factors that influence the style of leadership based on good governance of the District Administrative Office. To establish and verify a form of leadership by the good governance of the District Administrative Office. Mahasarakham province The study in Maha Sarakham how to perform Phase 1 studies for the leadership of the principles of good governance Tambon Administration Organization. Phase two research papers to study the factors that affect the leadership of the principles of good governance Tambon Administration Organization, Mahasarakham province The sample is representative of the personnel working in the organization in the district. Maha Sarakham number 95 of the sampling stratum (Stratified Random Sampling), then perform random simplified (Simple random sampling), which has a number of 380 people from the calculation of the formula Taro Yamane (Taro Yamane). data were collected using scales. Data were analyzed by a computer program. The statistics used to test the hypothesis that the multiple regression line (Multiple Linear Regression) analysis using a variable into the equation all (Enter Method) The level of statistical significance that. 05 (Level of Significant). and phase 3 will create a leadership development based on good governance of the District administrative Office. Mahasarakham province And validate the model. By the way, check out the experts. (Connoisseurship) 20 analyzes the statistical average.

The research results were found as follows;

1. the factors that affect the leadership of the principles of good governance Tambon Administration Organization. Maha Sarakham factors include communications (.426) personality factors (0.296) factors responsible (0.172) factor of the decision (-0.126) Such factors. Influencing Leadership principles of good governance Tambon Administration Organization, Mahasarakham province Significant at the .05 level. The correlation coefficient equal to 0.781 multiple independent variables can explain all of the variance of the dependent variable was 61.00 percent.

2. Leadership model developed by the good governance of the District Administrative Office. Skip include developing a communications composed of clear communication. Act appropriately Commented gentle observe and learn about the other person. And Good Personality development consists of adapting to society. The dress Listen to the opinions of others. Always develop your skills There is a strong draft Development initiative And have the skills to perform. Responsibilities include the development of quality jobs. The track is always The responsible organization Corporate Social Responsibility Self-responsibility And admit mistakes The decision to include the development decisions. A decision Knowing the analysis of alternatives Taking into account the public interest And planning decisions

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โสภณโกศลกิตติอมพร ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ภูศรี ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัยสอบ วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมฆไชยสง ผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณา ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น หลักการวิจัยในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพขั้นสูง รวมทั้งคุณาจารย์ หลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง ต่าง ๆ ให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือการวิจัย ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ ทุกท่าน ที่ได้ร่วมวิพากษ์ ยืนยันในงานวิจัยของผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณเพื่อนพ้องพี่น้อง องค์กรปกครองท้องถิ่นทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือ ในการวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง รวมทั้งปัยมิตรทุกท่านที่กรุณาช่วยเหลือให้ข้อมูลเป็นอย่างดี ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

กราบขอบพระคุณ พ่อ คุณแม่ เป็นอย่างยิ่งที่ได้ให้ชีวิตลูกคนนี้ ให้ปัญญา ให้การศึกษา ให้ความรักความอบอุ่น ให้กำลังใจและช่วยสนับสนุน แก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา ขอขอบพระคุณครอบครัว และญาติพี่น้องทุกคนรวมทั้งเพื่อน ๆ พี่ ๆ ทุกท่านที่ให้กำลังใจแก่ ผู้วิจัยตลอดมาประ โยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบุพการี ครู-อาจารย์ และ ผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้ชีวิต ให้สติปัญญา ให้ความรัก ความหวัง กำลังใจ ในการทำงาน และการดำรงชีวิต ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประศาสน์การศึกษาแก่ผู้วิจัย

ลิขิต ประจักษ์กัตตา

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	จ
ABSTRACT	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฐ
สารบัญแผนภาพภาคผนวก	ฒ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่ได้รับ	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ	13
แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล	33
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนา	54
แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล	59
บริบทองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม	71
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	78
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	88

หัวข้อเรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	90
ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม	91
ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม	91
ระยะที่ 3 เพื่อสร้างและยืนยันรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม	97
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	101
ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม	101
ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม	109
ระยะที่ 3 เพื่อสร้างและยืนยัน รูปแบบพัฒนารูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำผู้นำ ตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม	154
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	175
วัตถุประสงค์การวิจัย	175
สมมติฐานการวิจัย	175
วิธีการดำเนินการวิจัย	176
สรุปผลการวิจัย	178
อภิปรายผล	182
ข้อเสนอแนะ	195
บรรณานุกรม	197
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	211
ภาคผนวก ข การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง(IOC) ของแบบสอบถาม	218
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์	223
ประวัติผู้วิจัย	232

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม 92
2	สังเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม 101
3	จำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตามเพศ 110
4	จำนวนค่าเฉลี่ย และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตามอายุ 110
5	จำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตามตำแหน่ง 110
6	จำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตามระดับการศึกษา 111
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตาม หลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน 112
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตาม หลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลิกภาพ 113
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตาม หลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านความรับผิดชอบ 114
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตาม หลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการตัดสินใจ 115
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตาม หลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการติดต่อสื่อสาร 116
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตาม หลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 117

13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำตาม หลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	118
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตาม..... หลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน	119
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ	120
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ	
	ตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ	121
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตาม หลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน	122
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตาม หลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์	123
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน	124
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ	125
21	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตาม	127

ตารางที่	หน้า
22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระ 1 ตัวแปร	128
23 ตัวแปรที่จะใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง	130
24 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม (y) โดยรวม	132
25 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระ 1 ตัวแปร	136
26 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดประโยชน์สุข แก่ประชาชน (y1)	137
27 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ ของภารกิจของรัฐ (y2)	139
28 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (y3)	142
29 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการลดขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน (y4)	144
30 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการปรับปรุงภารกิจ ให้ทันต่อสถานการณ์ (y5)	146
31 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การ บริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนอง ความต้องการของประชาชน (y6)	149
32 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการประเมินผล การปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (y7)	151

33 ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อการพัฒนารูปแบบและเนื้อหาในการพัฒนา..
 รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหาร
 ส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม 170

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1	ขั้นตอนการสร้างรูปแบบ 56
2	รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ 57
3	โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล 63
4	แผนที่จังหวัดมหาสารคาม 74
5	กรอบแนวคิดการวิจัย 89
7	รูปแบบพัฒนาการติดต่อสื่อสาร 157
8	รูปแบบพัฒนาด้านบุคลิกภาพ 159
9	รูปแบบพัฒนาด้านความรับผิดชอบ 161
10	รูปแบบพัฒนาด้านการตัดสินใจ 164
11	โมเดลร่างรูปแบบพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม 173
12	ลิจิต MODEL รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม 181

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางที่	หน้า
1	
ค่าความสอดคล้องแบบสอบถาม ด้านปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม	224
2	
ค่าความสอดคล้องแบบสอบถาม ด้านภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม	226

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้กำหนดไว้ใน หมวด 5 ส่วนที่ 3 เรื่อง แนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา 78 ซึ่งสรุปสาระสำคัญไว้ 3 ประการ คือ 1) รัฐต้องบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติโดยรวมเป็นสำคัญ 2) รัฐต้องจัดระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้มีขอบเขต อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจน เหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศ และสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ และ 3) กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณสุขในท้องถิ่น โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น ซึ่งในหมวดที่ 14 เรื่อง การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 281 ภายใต้บังคับ มาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ รวมถึง มาตรา 283 ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะโดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและของประเทศชาติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550 : 112) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานพื้นฐานในท้องถิ่นซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีภารกิจในการที่จัดบริการสาธารณะที่จำเป็นให้สอดคล้องกับความต้องการของ

ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่มีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 283 ระบุว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไป ในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและย่อม มีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังและอำนาจหน้าที่ของตน โดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย ด้วยการกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 282 ซึ่งระบุว่า การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น และมีหลักเกณฑ์วิธีการเงื่อนไข ที่ชัดเจนสอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติโดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม (โกวิท พวงงาม, 2550 : 15)

ในปัจจุบัน มีการปฏิรูประบบราชการเพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตอบสนองนโยบายต่อการพัฒนาประเทศและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งการบริหารราชการและการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็นและประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ รวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือ หลักธรรมาภิบาลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นหลักปฏิบัติที่ส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องยึดถือในการบริหารราชการและการบริหารกิจการของท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของราชการและท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยแท้จริง (วิจิตรภรณ์ ไชยโคตร, 2550 : 2) หลักธรรมาภิบาล ได้ถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการประชาชนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เพื่อให้การปฏิรูประบบราชการและการปฏิบัติงานของส่วนราชการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเห็นชอบให้ออก พ.ร.บ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาใช้บังคับ เพื่อกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐ

นำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สำคัญ ๆ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย. 2546 : 5)

1. เพื่อให้การบริหารราชการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน
2. เพื่อให้เกิดการบริหารแบบมุ่งสัมฤทธิ์ผล และมีการจัดทำข้อตกลงผลงานของผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ
3. เพื่อให้การทำงานคำนึงถึงความคุ้มค่าของแผนงาน โครงการต่าง ๆ ที่จะดำเนินการมีการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยการท่วิเคราะห์ต้นทุนผลประโยชน์
4. เพื่อให้มีการกำหนดระยะเวลาการทำงาน ลดขั้นตอนการทำงานที่ไม่จำเป็น การกระจายอำนาจตัดสินใจ ทำให้การปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชนเสร็จสิ้นอย่างรวดเร็ว ในลักษณะของการให้บริการเสร็จสิ้นที่จุดเดียว (One-Stop-Service)
5. เพื่อให้มีการปรับปรุงภารกิจส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ ยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ข้อบังคับต่าง ๆ ให้เหมาะสม เพื่อความคล่องตัวในการดำเนินงาน
6. เพื่อให้การปฏิบัติงานต้องมุ่งเน้นที่ความต้องการและความพึงพอใจของประชาชน โดยมีการสำรวจความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการทำงานได้อย่างถูกต้อง
7. เพื่อให้มีการประเมินผลการทำงาน โดยการตรวจสอบวัดผลการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องโปร่งใส และเป็นธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่งที่มีการดำเนินงานและบริหารงานเป็นไปตามโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ตามที่มีกฎหมายที่กระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนรู้จักรับผิดชอบ ต่อประโยชน์ของส่วนรวมร่วมกัน (ฉลาด ขามช่วง. 2542 : 22) จึงอาจจะกล่าวได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบการปกครองที่มีการกระจายอำนาจให้กับหน่วยปกครองพื้นฐานของประเทศอย่างแท้จริง อันเป็นการสนองนโยบายการกระจายอำนาจ สู่ท้องถิ่นของรัฐบาล ที่จะให้อำนาจการบริหารแก่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องถิ่นสามารถบริหารพัฒนางานแก้ไขปัญหาพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเองตามอำนาจหน้าที่ และมีอิสระในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่นตามขอบข่ายกฎหมายกำหนด (กรมการปกครอง. 2547 : 14 - 15)

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลของไทยมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่ต้องมีผู้บริหารที่มีความสามารถทั้งในด้านการบริหารและการกำหนดนโยบาย ซึ่งต้องอาศัยผู้นำที่มีภาวะผู้นำแนวใหม่ที่เป็นนักบริหารที่ดี เพื่อให้สอดคล้องกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการกระตุ้นให้ในการบริการประชาชนที่เพิ่มขึ้น พร้อม ๆ กับงบประมาณที่มากขึ้นเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมในภารกิจอำนาจหน้าที่ ดังกล่าวส่งผลให้หน้าที่ และบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะผู้บริหารท้องถิ่น และบุคลากรในระดับผู้นำจะต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารที่มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีคุณธรรมจริยธรรม และจำเป็นต้องมีความสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานภายในและภายนอก (อคอุย วิริยะเวชกุล. 2553) บุคลากรในระดับผู้บริหาร จึงมีความจำเป็นที่ต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารจัดการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานที่ต้องทำหน้าที่ในการรับนโยบายจากผู้บริหารและนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่ต้องการ ดังนั้นบุคลากรในระดับผู้บริหาร จึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความเข้าใจในขั้นตอนของการปฏิบัติงานมีทักษะในการแก้ปัญหา และวิเคราะห์ปัญหา และมีภาวะผู้นำ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2553)

ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลมีปัญหาเกิดขึ้นมากมาย เนื่องจากมีปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้นจากการกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย แต่ทั้งนี้องค์กรจะสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้นั้น ผู้นำองค์กรจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะผู้นำเป็นผู้ที่จะตัดสินใจหาทางออกร่วมกันกับผู้ปฏิบัติงาน ขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้นำจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีภาวะผู้นำ ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ในการลงสมัครรับเลือกตั้งนั้นก็จะมีส่วนคนหลากหลายอาชีพ การศึกษาต่างกัน ทำให้เกิดความความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงทำให้ผู้ที่มาดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีคุณลักษณะที่แตกต่างกันจะเห็นได้ว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เป็นผู้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารและพัฒนาท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นในอดีตถึงปัจจุบัน ความสำคัญของผู้นำไม่ได้ลดลงแต่ประการใด แต่ในทางตรงกันข้ามกลับมี

บทบาทในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น มีอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามสัดส่วนของงบอุดหนุนจากรัฐบาลและภาษีอากรที่เก็บได้ที่จะโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (จรรยา ศิวานนท์, 2548 : 5 - 7) การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมของ จังหวัดมหาสารคาม ที่ผ่านมามีการปฏิบัติงาน ไม่ประสบผลดีเท่าที่ควรโดยวัดได้จากการตรวจประเมินมาตรฐานการปฏิบัติราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม, 2558 : 12) ซึ่งผู้วิจัย เห็นว่าเมื่อผู้นำท้องถิ่นในระดับล่าง ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยหมายถึง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนการพิจารณาถึงคุณลักษณะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นสิ่งที่ควรสนใจการจะแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน ในการเลือกสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นตัวแทนของตนให้เข้ามาพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพทุก ๆ ด้าน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ประชาชนจึงควรมีบทบาทกำหนดลักษณะการ ได้มาซึ่ง “ผู้นำ”

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในการบริหารงานและพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนทั้งเป็นข้อมูลที่จะนำไปกำหนดวางแผนพัฒนา เผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน องค์กรและบุคคล

คำถามการวิจัย

1. มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
2. รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม มีลักษณะอย่างไร
3. ผลการประเมินรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อสร้างและยืนยัน รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นสมมติฐาน เพื่อใช้ทดสอบความถูกต้องของทฤษฎีได้ว่า

ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ปัจจัยด้านการตัดสินใจ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต ไว้ดังนี้

1. พื้นที่เป้าหมาย เป็นการศึกษาเฉพาะในเขตจังหวัดมหาสารคาม คือ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม 123 แห่ง

2. ขั้นตอนของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) เพื่อศึกษาค้นหาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) เพื่อ ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ระยะที่ 3 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) เพื่อสร้างและยืนยันรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

3. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 2

3.1.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1) ประชากร ได้แก่ ตัวแทนของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดมหาสารคามจำนวน 123 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2558 : 2)

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 95 แห่ง โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตร ของ Yamane (1973 : 727)

3.1.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1) ตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดจากแนวคิดต่าง ๆ ได้แก่

1.1) ด้านบุคลิกภาพ

1.2) ด้านความรับผิดชอบ

1.3) ด้านการตัดสินใจ

1.4) ด้านการติดต่อสื่อสาร

1.5) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

2) ตัวแปรตาม ซึ่งเป็นปัจจัยผลลัพธ์ คือ ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

3.2 กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 3

กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องในองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 20 คน ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

3.2.2 ตัวแปรตาม คือ รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

4. ขอบเขตด้านเวลา ในการวิจัย ในห้วง เดือน มกราคม พ.ศ. 2559 – กรกฎาคม

พ.ศ. 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการพัฒนา หมายถึง การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของ องค์การบริหารส่วนตำบล โดยเปลี่ยนแปลงวิธีการ จากสภาพเดิมสู่สภาพใหม่ที่ก้าวหน้า หรือเป็นในเชิงบวก โดยวิธีการ หรือกระบวนการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลที่ถูกจัดตั้งตาม พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม

รูปแบบ หมายถึง แบบแผน ขั้นตอนการดำเนินงาน หรือ สิ่งที่ย่อส่วนตัวแทนจากความจริง โดยการสร้าง หรือพัฒนามาจากโครงสร้างทางความคิดเห็นซึ่งมีองค์ประกอบ สำคัญ ๆ และมีความสัมพันธ์ต่อกัน สามารถอธิบาย หรือทำนายปรากฏการณ์เชิงเหตุผล และผลที่เกิดขึ้นให้เข้าใจได้ง่ายเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไป

การพัฒนา หมายถึง การดำเนินการหรือการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีขึ้น หรือการปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น

ภาวะผู้นำ หมายถึง สิ่งที่บ่งบอกถึงความคิดหรือลักษณะเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ผู้นำควรจะมี เช่น ด้านความรู้ ความสามารถในการบริหารงาน ผู้นำหรือผู้บริหารจะต้อง เป็นผู้มีความรู้มีเทคนิคและวิธีการในการปฏิบัติงาน มีความเข้าใจในหลักการทำงาน มีประสบการณ์ สามารถสร้างแรงจูงใจทำให้ทำงานร่วมกันสำเร็จได้ มีความสามารถในการวินิจฉัยสั่งการ เป็นผู้มีบุคลิกลักษณะดี แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ และที่สำคัญต้องมี พื้นฐานจิตใจที่มีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงานในการศึกษาครั้งนี้ คือ การบ่งบอกภาวะ ผู้นำของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย

ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะของผู้นำเกี่ยวกับภาพลักษณ์ ที่แสดงออกทั้ง ทางกาย ทางใจและสติปัญญา ให้บุคคลอื่นรับรู้ได้ อันได้แก่ ว่องไวและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ แต่งกายสุภาพ ฉลาดมีความรู้ความสามารถ มีสุขภาพดี ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์รวมถึงมีทักษะในการปฏิบัติงาน

ด้านความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในอำนาจหน้าที่ของตนตามที่ได้รับ มอบหมาย แก่ใจและช่วยเสริมสร้างปริมาณและคุณภาพของงานให้ได้รับผลสูงสุด ติดตามงาน อยู่ไม่เอาใจเอาเปรียบต่อสังคม ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อหน่วยงานอื่น เปิด ใจกว้างและยอมรับความผิดพลาดของตนเอง

ด้านการตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาทางเลือกในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้นำ ซึ่งต้องมีการวางแผนในการตัดสินใจ รู้จักวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่ใช่เล่นเหลี่ยม มีความกล้าใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ประกอบการทำงานอย่างรอบคอบ

ด้านการติดต่อสื่อสาร หมายถึง การสื่อความหมายด้านการพูด การเขียน การสั่งการที่ชัดเจน ใช้วาจาที่สุภาพอ่อนโยน กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อที่ประชุมและต่อผู้อื่น แสดงกิริยาวาจาได้อย่างเหมาะสมมีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักสังเกตและเรียนรู้ท่าทีของบุคคลอื่น มีทักษะในการพูด

ด้านคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง การเป็นผู้มีความอดทน อดกลั้น อดออม มีความสามารถในการแยกแยะสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด ใช้หลักธรรมเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธอันดี มีความยุติธรรมไม่ลำเอียงให้ความเสมอภาคกับทุกคน มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมและมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความซื่อตรงต่อตนเอง ต่อการงาน ต่อบุคคลอื่น มีความเมตตา รักและปรารถนาดีต่อผู้อื่น มีความประพฤติดีทั้งทางกาย วาจาและใจ

ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงการดำเนินงาน การจัดระเบียบให้สังคมภาครัฐ สังคม เอกชนภาคประชาชนได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยผ่านการใช้ระบบการเมืองและระบบราชการที่โปร่งใส มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถตรวจสอบการทำงาน การสร้างการอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่องค์กร ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคตสร้างความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน โดยงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยกำหนดใช้หลักธรรมาภิบาล ตามเป้าหมายธรรมาภิบาลเป็นหลักในการวิจัย

การดำเนินงานตามเป้าหมายธรรมาภิบาล หมายถึง การปฏิบัติราชการที่มีความมุ่งหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็นและประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความ

ต้องการ รวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยใช้การดำเนินการตามเป้าหมายยุทธมาภิบาลเป็นตัวแปรในการศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักยุทธมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยประกอบด้วย

การเกิดประโยชน์สุขของประชาชน หมายถึง การบริหารราชการที่มุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนและความพึงพอใจของผู้รับบริการ มีการบริหารราชการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและพยายามมุ่งให้เกิดผลกระทบในเชิงบวกต่อการพัฒนาชีวิตของประชาชน

การเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ หมายถึง การปฏิบัติงานต้องได้รับผลลัพธ์ (Outcomes) ตรงตามวัตถุประสงค์โดยส่วนราชการจะต้องใช้การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results - based Management) กล่าวคือก่อนดำเนินการตามภารกิจต้องจัดทำแผนไว้ล่วงหน้า มีขั้นตอน เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จมีการติดตามและประเมินผล หากเกิดผลกระทบต่อประชาชนให้เปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม หากเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานให้บูรณาการร่วมกัน โดยการบริหารเพื่อให้ได้รับผลลัพธ์ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยมีการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยผลงานในทุกระดับ

การมีประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ หมายถึง การบริหารงานที่ต้องมีการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดตั้งงบประมาณในปีต่อไป สำหรับการจัดซื้อ จัดจ้าง ต้องคำนึงถึงคุณภาพและการดูแลรักษาเป็นสำคัญ โดยหน่วยงานได้มีการบริหารที่จะต้องพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยสามารถวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ เทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ รวมทั้งจัดระบบการวางเป้าหมายการทำงาน และวัดผลงานของแต่ละบุคคลที่เชื่อมโยงกับระดับองค์การ

การลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน หมายถึง ให้ส่วนราชการกระจายอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติการปฏิบัติ หรือดำเนินการอื่นใดให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบโดยตรง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน หน่วยงานได้มีการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น เช่น การกำหนดระยะเวลาปฏิบัติงานและการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ เพื่อให้การปฏิบัติงานเสร็จสิ้นที่จุดบริการใกล้ชิดตัวกับประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติงานในรูปแบบ Qne-Stop Service

ปรับปรุงงานให้ทันสมัยต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง หมายถึง ให้ส่วนราชการ กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงาน และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปต้องจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายแต่ละปีรายการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างที่ได้มีการอนุมัติแล้วให้ประชาชนสามารถขอคู่มือหรือตรวจสอบได้ พร้อมยังการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ มีการทบทวนและปรับปรุงกระบวนการ และขั้นตอนการทำงานใหม่อยู่เสมอ ซึ่งจำเป็นต้องทบทวนลำดับความสำคัญและความจำเป็นของแผนงานและโครงการทุกระยะ การขยุบเลิกส่วนราชการที่ไม่จำเป็นและการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ

การอำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อความความต้องการของประชาชน หมายถึง การปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นถึงความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการเป็นหลัก โดยมีการสำรวจความต้องการของประชาชน และความพึงพอใจของผู้รับบริการในหลากหลายวิธีและเป็น ไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติราชการต่อไป ให้ส่วนราชการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงาน และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปต้องจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายแต่ละปีรายการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างที่ได้มีการอนุมัติแล้วให้ประชาชนสามารถขอคู่มือหรือตรวจสอบได้

การประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ หมายถึง หน่วยงานได้มีการตรวจสอบและวัดผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดระบบการควบคุมตนเอง ซึ่งจะทำให้สามารถผลักดันการปฏิบัติงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีคณะผู้ประเมินอิสระดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพการให้บริการความพึงพอใจของผู้รับบริการ และความคุ้มค่าในภารกิจต่าง ๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาการปฏิบัติงานต่อไป

คุณลักษณะผู้นำ ประกอบด้วยปัจจัยย่อย บุคลิกลักษณะทางกายภาพ พื้นฐานทางสังคม บุคลิกลักษณะทางจิตใจและทักษะทางปัญญา แรงจูงใจในการทำงาน และการสังคม

บุคลิกลักษณะทางกายภาพ หมายถึง การมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ และมีบุคลิกภาพที่ดีวางตัวได้เหมาะสมจนสามารถนำพาให้ทุกคนบรรลุจุดมุ่งหมายของงาน

พื้นฐานทางสังคม หมายถึง ครอบครัว การศึกษา วิชาชีพ ความรู้ความสามารถ

บุคลิกลักษณะทางจิตใจและทักษะทางปัญญา หมายถึง ระดับเชาว์ปัญญา ความเชื่อมั่น ความคิดริเริ่ม การเปิดใจกว้าง

แรงจูงใจในการทำงาน หมายถึง ความต้องการประสบความสำเร็จ ความรู้ ในเรื่อง ทักษะกระบวนการคิด มีวิสัยทัศน์ ความอดุสาหะ รักการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาตนเองได้ดี

การสังคม หมายถึง ความสามารถในการเข้าสังคม การสร้างความสัมพันธ์ภายในและ ภายนอกองค์การบริหารส่วนตำบล การเป็นที่นิยม มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การเมือง สังคม และเศรษฐกิจ และนำความรู้นั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการบริหาร

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้สารสนเทศว่าด้วยปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
2. ได้รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม จนสามารถแก้ไขปัญหาการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลได้
3. เป็นตัวอย่างนวัตกรรมทางรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษารูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคามในครั้งนีผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ
2. แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล
3. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนา
4. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
5. บริบทองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ

1. ความหมายของผู้นำ

ประเวศ วะสี (2540 : 10) กล่าวว่า ผู้นำ คือ ผู้ที่สามารถก่อให้เกิดสังคมมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน และรวมพลังกันปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

กวี วงศ์พุ่ม (2542 : 17) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ การที่ผู้นำใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ซึ่งมีอยู่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติและอำนวยความสะดวกโดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย

อรุณ รักธรรม (ม.ป.ป. ; อ้างถึงใน กวี วงศ์พุ่ม. 2542 : 17) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้น หรือได้รับการยกย่องขึ้นให้เป็นหัวหน้าผู้ตัดสินใจ เพราะมีความสามารถในการปกครอง บังคับบัญชาและจะพาผู้ใต้บังคับบัญชา หมุ่งชนไปในทางที่ดีหรือชั่วได้

พระธรรมปิฎก (ม.ป.ป. ; อ้างถึงใน เสม พริ่งพวงแก้ว. 2542 : 2) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่จะมาประสานช่วยให้คนทั้งหลายร่วมกัน โดยที่ว่าจะเป็นการอยู่ร่วมกันก็ตาม หรือ ทำการร่วมกันก็ตาม ให้พากันไปด้วยดี สู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งงาม

ทิพาวดี เมฆสุวรรณค์ (2544 : 3) กล่าวว่า ผู้นำ คือ ผู้ที่พาผู้ตามไปสู่สิ่งที่ดีกว่า ซึ่งเมื่อแรกเริ่มต้องเผชิญกับความยุ่งยากลำบากก่อนจึงจะพบกับความสำเร็จ ผู้นำจะต้องไม่กลัวที่จะมีคนไม่เห็นด้วย คนที่ไม่ชอบ คนที่ขัดขวางในการเป็นผู้นำต้องกล้ายืนหยัดในความเป็นตัวของตัวเราในวิชาชีพ หรือในองค์กร

สมชาติ กิจยรรยง (2544 : 20) กล่าวว่า ผู้นำ คือ ผู้ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติตามอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

สมคิด บางโม (2545 : 229) ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึงสมาชิกของกลุ่มที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อคนอื่น ๆ ในกลุ่ม เป็นผู้ที่แผ่อิทธิพลไปยังคนอื่นมากกว่าการที่คนอื่นจะแผ่อิทธิพลมายังตนและสมาชิกคนอื่น ๆ ยอมรับโดยความสมัครใจ บุคคลนี้เป็นผู้นำกลุ่มและนำกลุ่มบรรลุเป้าหมายได้

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2550 : 14) ให้ความหมายคำว่า ผู้นำ บุคคลที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งอาจโดยการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกให้มีอิทธิพลและบทบาทเหนือกลุ่มสามารถที่จะจูงใจ ชักนำ หรือชี้แนะให้สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ของกลุ่มให้สำเร็จ

วิเชียร วิทยาอุดม (2550 : 3) เสนอว่า ผู้นำ เป็นเพียงบุคคลที่ได้รับการยอมรับหรือได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าจากสมาชิกในกลุ่ม เนื่องจากลักษณะใดลักษณะหนึ่งอันเกิดจากบุคลิกลักษณะของเขาในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ซึ่งยอมรับในตัวของเขา เช่นเป็นคนกล้า มีความรู้ความสามารถ มีสติปัญญาฉลาดหลักแหลมกว่าคนอื่น แต่ตรงกันข้ามเขาอาจไม่มีลักษณะของความเป็นผู้นำหรือมีภาวะผู้นำก็ได้

พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง (2554 : 2) ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นในกลุ่มเป็นบุคคลที่สมาชิกให้การยอมรับในสถานการณ์หนึ่ง ๆ สามารถใช้อิทธิพลที่มี กระตุ้น โน้มน้ำ จูงใจ และชักชวนให้บุคคลอื่นในกลุ่มปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ จนบรรลุเป้าหมายขององค์กรหรือตามจุดมุ่งหมายที่ผู้นำกำหนดไว้

Halpin (1996 ; อ้างถึงใน สิริเกรียงไกร ธรรมโชติ. 2546 : 10) ได้กล่าวสรุปความคิดเห็นว่า ผู้นำควรจะหมายถึง บุคคลทั้ง 5 ประการ ต่อไปนี้

1. ผู้นำ หมายถึง บุคคลหนึ่งที่มีบทบาทหรือมีอิทธิพลต่อคนในหน่วยงานมากกว่าผู้อื่น
2. ผู้นำ หมายถึงบุคคลผู้หนึ่งซึ่งมีบทบาทเหนือคนอื่น
3. ผู้นำ หมายถึงบุคคลผู้หนึ่งซึ่งมีบทบาทสำคัญที่สุด ในการทำให้หน่วยงานดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้
4. ผู้นำ หมายถึง บุคคลผู้หนึ่ง ซึ่งได้รับเลือกจากผู้อื่นให้เป็นผู้นำ
5. ผู้นำ หมายถึง บุคคลผู้หนึ่งซึ่งดำรงตำแหน่งในหน่วยงาน หรือดำรงตำแหน่งหัวหน้า

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปความหมายของ ผู้นำ คือ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญเป็นหลักในการทำงานและยังในฐานะหัวหน้าของกลุ่ม โดยได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกกลุ่มให้เป็นผู้มีอิทธิพลเหนือคนอื่นในทางปฏิบัติ และสามารถดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งอาจโดยการเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกให้มีอิทธิพลและบทบาทเหนือกลุ่ม สามารถที่จะจูงใจชักนำชี้ทางให้สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ของกลุ่มให้สำเร็จ

2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ

ในแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำเป็นแนวคิดที่มีนักวิชาการได้พูดถึงไว้ในลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ประกอบไปด้วยคุณลักษณะของผู้นำในด้านต่างๆ ตลอดจนทฤษฎีคุณลักษณะของผู้นำ ดังต่อไปนี้

นิตย สัมมาพันธ์ (2546 : 35 - 36) บุคคลเกิดมาพร้อมทั้งลักษณะบางประการที่จะช่วยสนับสนุนให้เขาเป็นผู้นำ ซึ่งอธิบายถึงคุณลักษณะที่ทำให้ผู้นำมีลักษณะแตกต่างจากผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ รวมทั้งเป็นคุณลักษณะที่ทำให้ผู้นำทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณลักษณะของผู้นำสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. คุณลักษณะทางด้านบุคลิกภาพ (Personality Traits) ผู้นำควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) ในการทำงาน มีการตัดสินใจและทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีการสร้างความไว้วางใจ (Trustworthiness) แก่กลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องกลุ่มจะมีความเชื่อมั่นว่าผู้นำจะต้องแสดงความซื่อสัตย์ มั่นคงและเชื่อถือได้จนสามารถก่อให้เกิดความไว้วางใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีความรู้ (Knowledge) อันที่จะนำไปใช้เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์

(Vision) การแก้ปัญหา (Problem Solving) การตัดสินใจที่ถูกต้อง (Correct Decision) และมีความกระตือรือร้น (Enthusiasm) เป็นการแสดงออกด้วยความสนใจและตั้งใจในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด

2. คุณลักษณะทางสังคมของภาวะผู้นำ (Social Traits) ผู้นำควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) เมื่ออยู่ใต้วภาวะความกดดันหรือภาวะวิกฤต มีความเข้าใจอารมณ์และความเห็นอกเห็นใจ (Sensitivity to other and Empathy) โดยต้องทำความเข้าใจความรู้สึกนึกคิด (ทัศนคติ ความสนใจและอารมณ์) ของกลุ่มสมาชิกกลุ่มความสามารถในการยืดหยุ่นได้และความสามารถในการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) เป็นความสามารถที่จะปรับภารกิจและความต้องการของทีมงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงความร่วมมือ (Cooperative) ถือเป็นเรื่องสำคัญในการเป็นผู้นำเพราะผู้นำต้องเป็นผู้ที่สามารถชักจูงให้ผู้ร่วมงานตั้งใจทำงานหรือตามทีผู้นำต้องการด้วยความเต็มใจรวมทั้งคุณลักษณะทางกายภาพของภาวะผู้นำ (Physiological Traits) คือ มีความสูง (Height) มีน้ำหนักมาก (Weight) และมีเสน่ห์ (Attractiveness)

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2544 : 12 - 19) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติพึงประสงค์ของการเป็นผู้นำที่ดี ไว้ดังนี้

1. แสดงความเป็นของแท้ (Authenticity) หมายถึง ผู้นำต้องแสดงความเชื่อมั่นศรัทธาในสิ่งที่ตนยึดถือต่อค่านิยมเชิงสร้างสรรค์อย่างแท้จริง กระตุ้น และก่อให้เกิดความทะเยอทะยาน สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กรได้ สนับสนุนศรัทธาคำพูดของตนด้วยการกระทำ

2. การมีวิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง ผู้นำมีความสามารถพินิจพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกองค์กรในแง่มุมของอดีตและปัจจุบัน คาดคะเนพยากรณ์และสร้างภาพ (Image) ฉายไปในอนาคตได้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงอะไร แล้วทำการสื่อสาร (Communication) ภาพดังกล่าวให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

3. ต้องมีความกล้าตัดสินใจ (Decisiveness) คือ ต้องการตัดสินใจที่เหมาะสมทันกาล และต้องตัดสินใจภายใต้ข้อมูล และทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ผู้นำที่ดีต้องมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจใด ๆ ที่เกิดขึ้น

4. แสดงความใส่ใจ (Focus) ผู้นำต้องเลือกที่จะใส่ใจ และสนใจบางเรื่องไม่ควรใส่ใจเสียเวลาในทุกเรื่อง หรือให้ความสำคัญในทุก ๆ เรื่องเท่ากันหมด การจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของงานที่ทำจึงมีความหมายมาก

5. สร้างความรู้สึกระชับใจ (Personal Touch) ผู้นำที่ดีต้องสามารถสร้างศรัทธาและความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา รู้จักการใช้ช่องทางการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการได้อย่างถูกกาลเทศะ สอบถามทุกข์สุขของผู้ใต้บังคับบัญชา รู้จักการสร้างขวัญและกำลังใจ สิ่งหนึ่งที่สำคัญมากกับการเป็นผู้นำในยุคนี้ คือ การบริหารความประทับใจ (Impression Management) รู้จักที่จะชูภาพพจน์ของตนเองให้สูงเด่น หรือ ลดบทบาทให้น้อยลงให้ถูกกาลเทศะ

6. มีความสนใจในการสื่อสารและเก่งคน (Communication and People Skill) ทักษะการพูด ฟัง เขียน อ่าน ของผู้นำสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของสมองของผู้นำ ผู้นำไม่สามารถที่ทำงานทุกอย่างได้ด้วยตนเองภายใต้เวลาที่จำกัด ความสามารถสื่อสารและอาศัยการเก่งคน การมีเครือข่ายเก่งคน การมีเครือข่ายมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะสามารถทำให้ผู้นำสามารถร้องขอความช่วยเหลือ กระตุ้นแรงจูงใจ และใช้คนทำงานให้สำเร็จตามที่ผู้นำต้องการ

7. การพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (Ever forward) ผู้นำจะต้องพัฒนาลักษณะการทำงานให้คืออยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2544 : 63) กล่าวว่า ลักษณะของผู้นำที่พึงปรารถนา คือ ทั้งดี เก่งกล้า แข็งแรง คิดเป็น และชอบทำ ทำในสิ่งที่ถูกต้อง (Do the Right Thing) ประกอบด้วยลักษณะทั้ง 7 ประการ คือ สามารถสร้างศรัทธา พาบอกทิศทาง พิชิต โอกาสมาควบคุม สร้างขุมกำลัง ปลูกฝังให้ใฝ่ดี และมีวัฒนธรรมที่เหมาะสม

สมชาติ กิจยรรยง (2544 : 11) กล่าวว่าผู้นำที่ดีต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. รู้จักตนเองในบทบาท ความคิดและทัศนคติในการเป็นผู้นำ
2. รู้จักขอบเขตของอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบ
3. มีการเป็นผู้นำที่จะประพฤติดนเป็นแบบอย่าง
4. พัฒนาผู้ปฏิบัติงานแทนเรา
5. มีความเชี่ยวชาญในหลักการบริหาร
6. รู้จักการแก้ไขปัญหางานที่ทำหรือรับผิดชอบ
7. มีความรอบรู้และกว้างขวาง
8. ซื่อตรงและยึดมั่นต่อคุณธรรม
9. ใช้ประสบการณ์เป็นเครื่องช่วย
10. ทนต่อเหตุการณ์เสมอ

จรรยา คุณมี (2542 : 3 - 4) ให้ทัศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่ดีไว้ ดังนี้

1. บุคลิกภาพ
2. บริหารงานโดยหลักการ
3. มุ่งไปสู่ความเป็นเลิศ
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. เป็นนักแก้ปัญหา
6. ความมุ่งหวังต้องกระจ่าง
7. ประเด็นปัญหาต้องเปิดเผยให้ทุกคนได้รับรู้ร่วมกัน
8. เป้าหมายท้าทาย น่าสนใจ ดึงดูดใจ
9. ทุกอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ ชี้แจงได้
10. ต้องประสานพลัง
11. ส่งเสริมพึ่งพาซึ่งกันและกันให้เข้าลักษณะเอกภาพพหุคูณ
12. มีค่านิยมร่วมกัน
13. ความรับผิดชอบทั้งส่วนตัวและส่วนรวม
14. ร่วมกันตรวจสอบ ร่วมกันตัดสินใจ
15. คิดล่วงหน้า คิดถึงอนาคต
16. มองต่างมุม ยอมรับความแตกต่าง
17. ความรอบคอบถี่ถ้วน
18. สื่อสาร ไปกลับ
19. พิสูจน์ความคิดของตน
20. มีเหตุผล
21. ค้นหาสิ่งที่ถูกต้อง
22. รับฟังเหตุผล
23. หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ส่วนตัว
24. ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม

3. คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์

การศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์นั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

จันทร์ธานี สงวนนาม (2545 : 49) ได้อธิบายเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ของผู้นำหรือผู้บริหารมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถในการบริหารงาน ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านภาวะผู้นำ และมนุษยสัมพันธ์รายละเอียด ดังนี้

3.1 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ได้มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึง ไว้ดังนี้

จันทร์านิ สงวนนาม (2545 : 56) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้นำหรือผู้บริหาร ที่พึงประสงค์ด้านความรู้ความสามารถในการทำงานต้องเป็นผู้มีความรอบรู้ความเข้าใจ หลักการทำงานกับประชาชน ได้แก่ ความรู้ทั่วไปในการปฏิบัติงานในสาขาอาชีพ มีความรู้ เฉพาะตำแหน่งตามภารกิจของการปฏิบัติงาน เป็นผู้วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน บำบัดทุกข์ บำรุงสุข แก่ราษฎร

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2545 : 45 - 47) กล่าวถึงหลักการบริหาร ดังนี้ หลักการ บริหารได้วิเคราะห์ความรู้ ความสามารถของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารจะทำหน้าที่ของตนได้ดี เพียงใดประสบความสำเร็จมากน้อยกว่ากันหรือไม่ขึ้นอยู่กับทักษะ 3 ประการ

1. ทักษะเชิงเทคนิค หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้เทคนิควิธีการ ที่เหมาะสมในการบริหารงานให้บรรลุ ต้องอาศัยประสบการณ์ศึกษาอบรมของตน ทักษะเชิง เทคนิคเป็นทักษะที่ผู้บริหารพัฒนาตนเองได้ไม่ยาก เพราะเป็นทักษะที่เกี่ยวกับงาน
2. ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ หมายถึงทักษะความสามารถของผู้บริหารใน การทำงานร่วมกับสมาชิกของกลุ่ม สามารถสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกของกลุ่ม สามารถสร้างแรงจูงใจ ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ เป็นทักษะเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับคนอื่น
3. ทักษะเชิงมโนคติ หมายถึงความสามารถในการเข้าใจหน่วยงานใน ทุกลักษณะ เห็นความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของตนกับหน่วยงานอื่น เป็นทักษะ ที่ผู้บริหารระดับหัวหน้าจะขาดมิได้ เป็นทักษะเกี่ยวกับการตัดสินใจ

คุณลักษณะของผู้นำและผู้บริหารแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ต้องเป็นผู้มีภูมิรู้ ความรู้อาจทำให้องอาจ ความรู้คืออำนาจอันแท้จริง ของผู้บริหารหรือผู้นำยุคใหม่ อันได้แก่ ความรู้ด้านการบริหารวิชาการ ประกอบไปด้วย ทฤษฎี การวางแผนทฤษฎีผู้นำ พฤติกรรมของมนุษย์ในองค์กร จิตวิทยา เทคนิคการบริหาร ความ ต้องการของมนุษย์ การจูงใจ การวินิจฉัยสั่งการ การบริหารงานบุคคล การแนะแนว การวิจัย การวัดผล ตลอดจนวิชาการใหม่ๆ ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ด้าน คอมพิวเตอร์ เครื่องมือสื่อสาร สิ่งเหล่านี้ขาดไม่ได้สำหรับผู้บริหารยุคโลกาภิวัตน์

2. ต้องเป็นผู้มีภูมิฐาน ความสง่าผ่าเผยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้บริหาร อันประกอบไปด้วยการแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ปรากฏตัวในชุมชน รวมถึงการออกกำลังกาย การรับประทานอาหารที่มีคุณค่า พักผ่อนให้เพียงพอ เป็นการช่วยให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดีแข็งแรง การมีสุขภาพไม่แข็งแรงไม่เหมาะสมกับการเป็นผู้บริหารเพราะ การสร้างงานเป็นหลักผู้บริหารต้องเหน็ดเหนื่อยทั้งกายและใจ

3. ต้องเป็นผู้มีภูมิธรรม พื้นฐานจิตใจที่มีคุณธรรมของผู้บริหารมีความสำคัญมาก เช่น ต้องเป็นผู้มีพรวิหาร 4 คือ กรุณา มุทิตา อุเบกขา ใจดี ใจกว้าง หนักแน่น จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้นำในที่นี้คือการมีความรู้ ความสามารถในการบริหารงาน ผู้นำจะต้อง เป็นผู้มีความรู้มีเทคนิคและวิธีการในการปฏิบัติงานที่ดี มีความเข้าใจในหลักการทำงานคล่องตัว มีประสบการณ์ที่มากพอ สามารถสร้างแรงจูงใจทำให้ทำงานร่วมกันสำเร็จได้ มีความสามารถในการวินิจฉัยสั่งการเป็นผู้มีบุคลิกลักษณะดี แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ และที่สำคัญต้องมีพื้นฐานจิตใจที่มีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารงาน

3.2 ด้านคุณธรรม และจริยธรรม (Merit and Moral)

คุณธรรม คือ ความดีอันสูงสุด ส่วนจริยธรรม คือธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ จริยธรรมของผู้บริหารในหน่วยงาน คือ ต้องมีหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ควบคุม กำกับดูแล ติดตาม การปฏิบัติงานของบุคคลในหน่วยงาน ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้นำต้องยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม และพฤติกรรมให้เป็นแบบอย่างที่ดีในทุก ๆ ด้าน จึงจะถือว่าเป็นผู้นำที่ดีมีคุณภาพ

สุวรรณ วลัยหมั่น (2547 : 23) ได้กล่าวถึง ทศพิธราชธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับพระราชา นักบริหาร นักปกครองบ้านเมืองและผู้มีหน้าที่ปกครองดูแลผู้อื่น ดังนี้

1. ทาน คือการให้ทรัพย์สินของการบำรุงเลี้ยงดู
2. ศีลคือ ความประพฤติตนเรียบร้อย
3. บริจาคคือ การเสียสละความสุขแห่งตนเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น
4. อาชชวะ คือ ความซื่อตรงซื่อสัตย์ จริงใจ
5. มัททวะ คือ ความสุภาพ อ่อนโยนอัธยาศัยดี
6. ตบะ คือ การระงับยับยั้งมิให้กิเลสเข้าครอบงำ
7. อักโกธะ คือ ความไม่โกรธ
8. อวิหิงสา คือ ความไม่เบียดเบียน

9. ขันติ คือ ความอดทน ความยากลำบาก ตรากตรำ

10 อวิโรธนะคือความไม่ประพฤตินิโคตธรรม

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้นำหรือผู้บริหารด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักคุณธรรมที่จำเป็นสำหรับผู้นำหรือผู้บริหารควรตระหนักและยึดหลักธรรมและนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในองค์กรโดยยึดหลักทศพิธราชธรรมสำหรับผู้บริหารในการปกครองดูแลผู้อื่นเป็นต้น

3.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์

มนุษยสัมพันธ์ คือ การที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน หรือบุคคลต่าง ๆ มีนักวิชาการได้ให้ไว้

จันทรานี สวงนาม (2455 : 56) ได้กล่าวถึงหลักของมนุษยสัมพันธ์ได้พัฒนาจากแนวคิดทางการบริหารที่ว่า คนไม่ใช่เครื่องจักร เพราะทุกคนมีความรู้สึกนึกคิดและจิตใจ การทำงานใด ๆ โดยมุ่งแต่ผลผลิตของงานและการให้รางวัลทางเศรษฐกิจ ไม่ช่วยให้ผลผลิตของงานดีขึ้นแต่ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างหรือระหว่างผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใต้บังคับบัญชาต่างหาก ซึ่งถ้าเป็นไปในทางที่ดีแล้วจะช่วยให้ผลผลิตของงานดีขึ้น เน้นความสัมพันธ์ของมนุษย์ทุกคนความสัมพันธ์ระหว่างกันและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ นอกจากนี้ต้องมีความสุขรอบคอบ หนักแน่นไม่โมโหง่ายและอารมณ์เสียบ่อย ๆ ต้องรู้จักประมาณตน มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ต้องรู้จักประวิประนอมปรองดอง และอะลุ่มอล่วย ต้องรู้จักสาเหตุและใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาต้องเป็นตัวของตัวเองหรือหลีกเลี่ยงการประจบสอพอและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารหรือผู้นำที่แสดงออกมาเพื่อสร้างความเป็นมิตรกับบุคคลอื่น ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกมามีลักษณะดังนี้ ให้เกียรติผู้ใต้บังคับบัญชา สนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานมีสัมพันธภาพอันดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความจริงใจ ยกย่องชมเชยผู้ใต้บังคับบัญชาตามโอกาสอันสมควร ยืดหยุ่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความสามารถในการพูดในที่สาธารณะ มีความสามารถในการอธิบาย สั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจได้ดี

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ

จากการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ ได้มีผู้ให้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ ไว้ดังนี้

Robbins and Coulter (1996 : 573) ที่กล่าวว่า ผู้นำแบบนี้จะต้องมีความเฉลียวฉลาด มีบุคลิกภาพที่ดี กล้าตัดสินใจ กระตือรือร้น มีความแข็งแรง กล้าหาญ เชื่อถือได้ และมั่นใจในตนเอง

Yukl (1994 : 252) ได้กล่าวถึงลักษณะ หรือ “Trait” ว่าเป็นคุณลักษณะของบุคคลในด้านบุคลิกภาพ อารมณ์ ความต้องการ แรงกระตุ้น และค่านิยมของแต่ละคน โดยเขาได้อธิบายคุณลักษณะของบุคคลในด้านบุคลิกภาพ อารมณ์ ความต้องการ แรงกระตุ้น และค่านิยมของแต่ละคนในแต่ละด้านของผู้นำไว้อย่างละเอียดดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพและอารมณ์ ผู้นำแบบคุณลักษณะจะต้องมีอารมณ์มั่นคง และแสดงออกมาอย่างเฉพาะเจาะจง มีความมั่นใจในตนเอง มีความสามารถในการรักษา และควบคุมอารมณ์ให้มั่นคง ไม่หวั่นไหว มีพลังสูง ไม่โกรธง่าย อดทนต่อแรงกดดันในด้านต่าง ๆ
2. ในด้านของความต้องการหรือแรงกระตุ้น ผู้นำแบบคุณลักษณะจะต้องมีความต้องการที่จะทำงานให้สำเร็จ ต้องการเกียรติยศ ความรักจากผู้อื่น ต้องการอำนาจและความเป็นตัวของตัวเอง
3. ในด้านค่านิยม (Yukl) จะเน้นค่านิยมภายใน อันเป็นทัศนคติของผู้นำผู้นั้นที่เกี่ยวกับสิ่งที่ถูกต้องหรือสิ่งที่ผิดตามหลักศีลธรรม ผู้นำแบบนี้จะมีความสามารถในการแยกแยะสิ่งใดยุติธรรมซื่อสัตย์ รักเสรีภาพ เน้นความเสมอภาค ให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชน มีความภักดี ความรักชาติ มีความก้าวหน้า มีความต้องการที่จะทำให้สิ่งที่คาดหวังสำเร็จ ต้องการความเป็นเลิศ ทำงานที่สามารถปฏิบัติได้ มีความเกรงใจ มีความสุภาพอ่อนโยน และให้ความร่วมมือกับบุคคลอื่น

สต็อคคิล กล่าวว่า การที่ผู้นำมีคุณลักษณะที่ดีตามทฤษฎีนี้ มีแนวโน้มว่าจะเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ แต่คุณลักษณะเหล่านี้ไม่ได้เป็นสิ่งประกันถึงความสำเร็จ และความสำคัญของคุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้จะขึ้นกับสถานการณ์ที่มีความแตกต่างกันด้วย

ต่อมาได้มีนักค้นคว้ามากมายพยายามอย่างหนักที่จะค้นหาคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลที่เป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ ในบางครั้งเราอาจเรียกแนวทางการศึกษานี้ว่า การศึกษา “ผู้นำที่ยิ่งใหญ่” เช่น จูเลียส ซีซาร์, นโปเลียน, คานี, มาร์ตินลูเทอร์คิง จูเนียร์, โจน ออฟอาร์ก, เทดเทอเนอร์ แห่ง CNN, เนลสัน แมนเดลา, มาร์กาเรตแทตเชอร์ แต่คุณลักษณะเหล่านี้ก็คล้ายคลึงกับการศึกษาของสต็อคคิล

Ralph Stogdil (1948) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำที่เหนือกว่าบุคคลธรรมดาในด้านต่อไปนี้ คือ

1. ความเฉลียวฉลาด
2. การศึกษาที่สูงกว่า
3. ความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน
4. การทำกิจกรรมและงานสังคม
5. ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

นอกจากนั้นได้มีการศึกษาถึงคุณลักษณะส่วนบุคคลที่สามารถเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นผู้นำที่ดีและมีประสิทธิภาพ หรือเป็นคุณลักษณะสำคัญ 6 ประการที่ทำให้บุคคลที่เป็นผู้นำมีความแตกต่างจากบุคคลธรรมดา (Bateman, 1993 : 416 – 417) ซึ่งคุณลักษณะเหล่านั้นคือ 1) แรงขับหรือแรงผลักดัน (Drive) หมายถึง พฤติกรรมส่วนบุคคลที่แสดงถึงความพยายามอย่างสูงในการทำงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ รวมถึงความพยายามที่จะพัฒนา ความทะเยอทะยาน การมีพลังมาก (High Energy Level) ความอดทนต่ออุปสรรค (Tenacity) และความคิดริเริ่ม ในหลายประเทศ ความต้องการประสบความสำเร็จของผู้บริหารระดับสูงสุดจะแสดงออกมาในรูปของอัตราการเจริญเติบโตขององค์กรนั้น ๆ 2) กระตุ้นของความเป็นผู้นำ (Leadership Motivation) หรือความปรารถนาในการนำ (Desire to Lead) ผู้นำที่ประสบความสำเร็จ ไม่ได้มีเพียงแต่แรงขับ แต่จะมีความต้องการที่จะนำ หรือมีความปรารถนาในการใช้อิทธิพลต่อผู้อื่น มีความกระหายในอำนาจมากกว่าที่จะต้องการเป็นผู้ใต้บังคับบัญชา และจะแสดงความปรารถนาในการที่จะรับผิดชอบต่อการทำงาน 3) ความซื่อสัตย์และความเชื่อถือได้ (Honesty and Integrity) เป็นการสร้างความเชื่อถือระหว่างผู้นำกับผู้บังคับบัญชาและบุคคลอื่น โดยการมีสัจจะรักษาคำพูดและไม่หลอกลวงผู้อื่น 4) ความมั่นใจในตนเอง (Self - Confidence) จะทำให้น่าผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ด้วยดี มีการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ไม่แน่นอน สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามเป้าหมาย 5) ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจหรืองานที่ทำอยู่ (Knowledge of the Business) โดยรวมถึงความรู้ทางเทคนิค ความรู้ทางด้านศัพท์ หรือคำที่มีความหมายเฉพาะ เพราะในบางครั้งประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการทำงานอย่างลึกซึ้งจะช่วยทำให้ผู้นำตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น สตีเฟน พี ครอบบินส์ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งอันเป็นแนวความคิดของ เซลลี เอ เคิร์ทแพทริก และเอ็ดวิน เอ ลอค เกี่ยวกับคุณลักษณะสุดท้ายของผู้นำแบบนี้ คือ 6) ความเฉลียวฉลาด (Intelligence) ผู้นำจะต้องมีความเฉลียวฉลาดอย่างเพียงพอเพื่อที่จะรวบรวมสังเคราะห์ และ

แปล หรือตีความหมายของข่าวสารที่มีอยู่อย่างมากมาย มีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์
แก้ปัญหา และตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

Daft (2011 : 88 - 92) กล่าวว่า คนส่วนใหญ่มักใช้คำว่า บุคลิกภาพ (Personality)
แทนคำว่า คุณลักษณะ (Trait) จากการศึกษาลักษณะของผู้นำจำนวนมากของนักวิชาการ
พบว่า คุณลักษณะของผู้นำเหล่านั้นสามารถจัดออกเป็นบุคลิกภาพ 5 กลุ่มที่โดดเด่นที่เรียกว่า
มิติ 5 ประการทางบุคลิกภาพที่โดดเด่นซึ่งมิติ 5 ประการ ทางบุคลิกภาพที่โดดเด่นของผู้นำนั้น
ประกอบด้วยคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการเข้าสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น
(Extraversion) รวมถึงความปรารถนาในการควบคุม ใช้อิทธิพลเหนือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
และน่าเชื่อถือ
2. ความสามารถในการเข้ากับผู้อื่น ได้ (Agreeableness) โดยบุคคลแบบนี้จะมี
มีลักษณะเป็นคนอารมณ์ดี ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ดี ให้อภัยบุคคลอื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
และน่าเชื่อถือ
3. การทำงานด้วยความรับผิดชอบด้วยความรู้สึกด้านดี (Conscientiousness)
คือ ความรับผิดชอบ เชื่อถือได้ คงเส้นคงวา และมุ่งมั่นความสำเร็จในงานที่ทำ
4. ความมั่นคงในอารมณ์ (Emotional stability) เป็นคุณลักษณะที่บุคคลมีการ
ปรับตัวได้ดีกับสถานการณ์ต่าง ๆ มีความนิ่งและมั่นคง ไม่หวั่นไหวกับวิกฤตการณ์ที่อาจ
เกิดขึ้น
5. ใจกว้าง พร้อมรับประสบการณ์ (Openness to Experience) เป็นลักษณะ
ของบุคคลที่มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ ยอมรับความคิดใหม่ ๆ

ผลจากการศึกษาผู้นำที่มีบุคลิกภาพอย่างน้อย 4 ประการ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นคือ
ความสามารถในการเข้าสังคม ความสามารถเข้ากับผู้อื่น ได้ การทำงานด้วยความรับผิดชอบ
และความมั่นคงในอารมณ์ จะทำให้ผู้นำเหล่านั้นประสบความสำเร็จได้มากกว่าผู้นำที่ขาด
บุคลิกภาพเหล่านี้ ประโยชน์ของการศึกษาบุคลิกภาพ 5 กลุ่มที่โดดเด่นของผู้นำ ที่เห็นได้ชัดก็
คือผู้นำสามารถเพิ่มลักษณะบุคลิกภาพที่ดีของตน เพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและลด
ลักษณะบุคลิกภาพที่ไม่ดีของตนออกไปให้เหลือน้อยที่สุด (พิชากพ พันธุ์แพ, 2554 : 39 - 43)
Gary A. Yukl (ม.ป.ป. ; อ้างถึงใน ธงชัย สันติวงศ์, 2535) ได้ศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำไว้ 2
ประเด็น ประเด็นแรกได้แก่ ลักษณะ
พื้นฐาน (Traits) และประเด็นที่สอง ได้แก่ ความชำนาญ (Skills)

1. ลักษณะพื้นฐาน (Traits) ของผู้นำที่ประสบความสำเร็จได้แก่

- 1.1 การรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์
- 1.2 มีความตื่นตัวกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม
- 1.3 มีความทะเยอทะยาน และมุ่งสร้างความสำเร็จ
- 1.4 มีความสามารถในการอธิบายจุดยืนของตน
- 1.5 สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้
- 1.6 มีความกล้าตัดสินใจ
- 1.7 เป็นบุคคลที่เชื่อถือได้
- 1.8 มีความต้องการครอบงำอิทธิพลเหนือคนอื่น
- 1.9 มีความกระตือรือร้น
- 1.10 มีความพยายาม
- 1.11 มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- 1.12 เป็นบุคคลที่สามารถอยู่ในท่ามกลางความเครียดได้
- 1.13 มีความเต็มใจที่จะเป็นผู้รับผิดชอบ

2. ความชำนาญ (Skills) ของผู้นำที่ประสบความสำเร็จได้แก่

- 2.1 มีความเฉลียวฉลาด
- 2.2 มีความสามารถในการใช้มนโฑทัศน์
- 2.3 เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม
- 2.4 เป็นนักการทูต และมีความแนบเนียนในการติดต่อ
- 2.5 มีทักษะในการพูดเก่ง
- 2.6 มีความรอบรู้งานของกลุ่ม
- 2.7 มีความสามารถในการเชิงบริหาร
- 2.8 สามารถโน้มน้าวจิตใจคนเก่ง
- 2.9 สามารถเข้ากับสังคมได้ดี

ผู้วิจัยจึงสรุปคุณลักษณะผู้นำของซึ่งเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา เพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้โดยกำหนดคุณลักษณะคล้ายคลึงกันหรือสามารถจัดกลุ่มเดียวกันได้ จึงได้กำหนดชื่อคุณลักษณะใหม่ให้มีความครอบคลุมคำอธิบายของคุณลักษณะผู้นำของที่คล้ายคลึงกันได้จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ

ความหมายของบุคลิกภาพ

กัญญา สุวรรณแสง (2536 : 77) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพ ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมของบุคคลที่คนทั่วไปรับรู้ได้

กิตติมา ปรีดีดิถ (2537 : 247) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพไว้ว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งเกี่ยวกับภาพลักษณ์ สมรรถภาพทางร่างกาย อารมณ์ พฤติกรรม ที่เป็นเอกลักษณ์นิสัยประจำตัว ที่น่าเลื่อมใส น่าเคารพศรัทธาและคูดี

ชาญชัย อาจินสมาจารย์ (2540 : 97 - 100) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ ต้องมีคุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ ดังนี้

1. คุณสมบัติทางกาย

- 1.1 ว่องไว สง่า
- 1.2 บุคลิกภาพมีเสน่ห์
- 1.3 แต่งตัวง่าย ๆ มีรสนิยม
- 1.4 เสียงพูดชัดเจน
- 1.5 อิริยาบถเป็นไปตามธรรมชาติ
- 1.6 มีอุปนิสัยสม่ำเสมอ

1.7 สุขภาพดี

2. คุณสมบัติทางสติปัญญา

- 2.1 มีความสามารถในการมอบหมายงานให้ผู้อื่น
- 2.2 มีเจตคติชอบสอบสวน
- 2.3 ตระหนักในบทบาทของตนเอง
- 2.4 มีความสามารถในการก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์
- 2.5 มีทักษะในการปฏิบัติงาน
- 2.6 ฉลาด
- 2.7 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 2.8 มีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเด็กและความเจริญงอกงามของเด็ก
- 2.9 มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสังคม
- 2.10 รู้จุดอ่อนของตนเอง

- 2.11 มีความสามารถในการติดต่อสื่อความหมาย
- 2.12 มีความสามารถในการวางแผนได้อย่างดีและเป็นระบบ
- 2.13 เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2.14 มีความรู้กว้างขวาง

3. คุณสมบัติทางอารมณ์

- 3.1 มีความสามารถเข้าใจในอารมณ์ของคนอื่น
- 3.2 แจ่มใส ร่าเริงและมีความสุข
- 3.3 มีอารมณ์มั่นคง
- 3.4 ตัดสินใจด้วยเหตุผล
- 3.5 ไม่ตื่นตื้นง่าย
- 3.6 ไม่เสียใจเมื่อประสบกับปัญหา
- 3.7 มีความหวัง
- 3.8 แรงจูงใจสูง

4. คุณสมบัติทางส่วนบุคคล

- 4.1 มีสามัญสำนึก
- 4.2 มีความคิดสร้างสรรค์
- 4.3 เป็นที่พึ่งของคนอื่นได้
- 4.4 มีความเสียสละ
- 4.5 มีความยุติธรรม
- 4.6 ไม่คุยโอ้อวด
- 4.7 เป็นคนเปิดเผย
- 4.8 เป็นคนเชื่อถือได้
- 4.9 เคารพบุคลิกภาพของคนอื่น
- 4.10 มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- 4.11 เป็นคนแก้ปัญหาเก่ง
- 4.12 อดทนต่อจุดอ่อนของคนอื่น

5. คุณสมบัติทางสังคม

- 5.1 ว่องไวและปรับตัวเข้ากับสังคมได้
- 5.2 หลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์ที่ไม่จำเป็น

- 5.3 ให้ความร่วมมือกับบุคคลอื่น
- 5.4 เสียสละเพื่อความก้าวหน้าของสังคม
- 5.5 มีความยุติธรรมและเสมอภาค
- 5.6 เป็นความเชื่อถือของบุคคล
- 5.7 แก้ปัญหาให้บุคคลอื่นได้
- 5.8 มีความซื่อสัตย์
- 5.9 รู้ปัญหาของคนอื่น
- 5.10 สนใจในกิจกรรมของสังคม
- 5.11 มีความอดทน
- 5.12 เป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
- 5.13 มีน้ำใจต่อการให้บริการต่อสังคม
- 5.14 มีความจริงใจ
- 5.15 เข้าใจความสามารถและความฉลาดของคนอื่น
- 5.16 อุทิศตนเพื่องานของสังคม

6. คุณสมบัติทางศีลธรรม

- 6.1 มีความสามารถในการแยกแยะสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด
- 6.2 มีความเชื่อในค่านิยมแบบประชาธิปไตย
- 6.3 มีจริยธรรม
- 6.4 คุณลักษณะดี
- 6.5 มีอุดมการณ์สูง
- 6.6 ควบคุมตัวเองได้
- 6.7 ตระหนักในตัวเอง
- 6.8 เคารพตัวเอง

นพพงศ์ บุญจิตราดุล (2540 : 41) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ไว้ดังนี้

- 1. หนักแน่น
- 2. มือไหว
- 3. ใจพัฒนา
- 4. แสวงหาความคิดใหม่

5. ตั้งใจและทำจริง
6. ไม่ชิงหาแต่อามิส
7. ฟังความคิดของผู้อื่น
8. เร่งรีบกับงานที่ทำ
9. เป็นผู้นำองค์กร
10. อาจการต่อกรกับอุปสรรค
11. ไม่ถูกชักด้วยสอพอ

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า คุณลักษณะที่ดีของผู้นำด้านบุคลิกภาพ จึงหมายถึง ลักษณะของผู้นำเกี่ยวกับภาพลักษณ์ ที่แสดงออกทั้งทางกาย ทางใจและสติปัญญา ใ้บุคคลอื่น รับรู้ได้ อันได้แก่ ว่องไวและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ แต่งกายสุภาพบุคลิกภาพดี ฉลาดมีความรู้ ความสามารถ มีสุขภาพดี ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะในการปฏิบัติงาน รวมถึงมีความสามารถในการวางแผน ได้ดีและเป็นระบบ

2. ด้านความรับผิดชอบ

ความหมายความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบของผู้นำนั้น ได้มีการกล่าวกันไว้มากมายทั้งที่เป็นทัศนะส่วนตัว ที่เกิดจากประสบการณ์ และผลจากศึกษาและวิจัยของนักวิชาการ จึงได้มีนักวิชาการจำแนกไว้ แตกต่างกันอย่างน่าสนใจ ผู้นำที่ดีควรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองตามที่ได้รับ มอบหมาย จึงมีผู้ทรงคุณวุฒิ นักบริหาร ได้จำแนกบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้นำ ดังนี้ ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540 : 215 - 217) ได้สรุปความรับผิดชอบของผู้นำไว้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อองค์กรในฐานะผู้นำกลุ่ม ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย วางแผน กำหนดนโยบาย ติดตามงานอยู่เสมอ หากพบข้อบกพร่องต้องรีบแก้ไขช่วยเสริมสร้าง ปริมาณและคุณภาพของงานให้ได้รับผลสูงสุด
2. ความรับผิดชอบต่อผู้ใต้บังคับบัญชา
3. ความรับผิดชอบต่อหน่วยงานอื่น ได้แก่ การติดต่อประสานงานกับ หน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ
4. ความรับผิดชอบต่อตนเอง ได้แก่ สอนตนเองให้เป็นผู้เป็นที่ดีและเป็นผู้ที่มิ คุณธรรมและจริยธรรม

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึงการตระหนักในอำนาจหน้าที่ ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งต้องมีความรับผิดชอบต่อองค์กรในฐานะผู้นำ แก้ไขและช่วย

เสริมสร้างปริมาณและคุณภาพของงานให้ได้รับผลสูงสุด ติดตามงานอยู่เสมอ ความรับผิดชอบ ต่อสังคมไม่เอาัดเอาเปรียบ มีความรับผิดชอบต่อผู้ได้บังคับบัญชา มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีความรับผิดชอบต่อหน่วยงานอื่น เปิดใจกว้างและยอมรับความผิดพลาดของตนเอง

3. ด้านการตัดสินใจ (Decision Making)

ความหมายของการตัดสินใจได้มีนักวิชาการกล่าวถึงความหมายของการตัดสินใจไว้หลายท่าน ดังนี้

สมพิศ วิชญาวิเชียร (2542 : 229) อธิบายว่า การตัดสินใจ หมายถึง การที่ผู้นำ รู้จักวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เมื่อเลือกทางแก้ไขปัญหาได้แล้ว ควรวางแผนรองรับในกรณีที่เกิดปัญหาไม่สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายเพิ่มอีก

กวี วงศ์พูน (2542 : 61) กล่าวว่า การตัดสินใจ คือ การพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุด จากทางเลือกหลาย ๆ ทาง ผู้นำต้องตัดสินใจด้วยหลักเหตุผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวจะเกิดประโยชน์สูงสุด

กิติ ตยัคคานนท์ (2543 : 34 - 35) ได้กล่าวถึง การตัดสินใจของผู้นำว่าเป็นหน้าที่สำคัญของผู้นำหรือผู้บริหารผู้นำจะต้องค้นหาความจริงทุกแง่มุมประเมินความเป็นไปได้หรือเป็นไปได้หรือไม่ได้อย่างละเอียด แล้วจึงตัดสินใจว่าทำ หรือไม่ทำ ถ้าตัดสินใจว่าทำ ต้องตอบว่าได้ทำอะไร ทำทำไม ทำเพื่ออะไร ทำเรื่องใดก่อนหลัง แต่ละเรื่องที่ทำนั้นจะทำอย่างไร มีกี่วิธี แต่ละวิธีจะทำเมื่อใด เมื่อมีการตัดสินใจภายหลังการวิเคราะห์ และประเมินข้อมูลต่าง ถึงความเป็นไปได้ จึงมีการวางแผนงานโดยกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่แน่นอน ซึ่งลักษณะผู้ตัดสินใจตามทฤษฎีของ Erest dale ว่ามี 4 แบบ คือ

1. แบบคิเลียส คือ ผู้ตัดสินใจแบบนี้จะใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในทุก ๆ ทางเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ สมเหตุสมผล ตามข้อมูลสถิติและหลักฐานต่าง ๆ ที่สามารถรวบรวมมาได้เพื่อให้เกิดภาวะสร้างสรรค์อย่างเต็มที่

2. แบบยอมรับ คือ เป็นของผู้ตัดสินใจที่รับเอาผลสรุป รายงานและข้อเสนอแนะของผู้ได้บังคับบัญชามาดำเนินการ โดยที่ตนเองไม่ต้องใช้ความคิดตัดสินใจด้วยตนเอง ถ้าข้อเสนอแนะนั้นดี ถูกต้อง ตรงไปตรงมา ก็จะบังเกิดผลดี แต่ถ้าผู้ได้บังคับบัญชาตั้งใจจะสอพลอ มีอคติหรือความรู้คับแคบในเรื่องนั้นข้อเสนอแนะนั้นอาจไม่ถูกต้องและเป็นอันตรายอย่างยิ่งถ้านำไปใช้

3. แบบกล้าหาญ คือ ผู้ตัดสินใจที่ชอบขโมยความคิดใหม่ๆ ของผู้อื่นมาเป็นความคิดของตนเอง แล้วบอกว่าเป็นความคิดของตนเอง ดังนั้น ตามความเป็นจริงจึงไม่ใช่

เป็นคนเก่งหรือผลงานดีเด่น เพราะผลงานที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดจากสมองของตน แต่ไปขโมยเอาสมองของคนอื่นมาใช้ นับว่าเป็นคนฉลาดในทางไม่สุจริต มีเล่ห์เหลี่ยม

4. แบบสะสม คือผู้ตัดสินใจแบบนี้ใช้วิธีฉวยโอกาส ใช้เล่ห์เหลี่ยมพลิกแพลงและตลปตะแลงในการตัดสินใจ การตัดสินใจของคนประเภทนี้จึงเชื่อถือได้ยาก

จากที่ได้กล่าวมาสรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาทางเลือกในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้นำ ซึ่งต้องรู้จักใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องในการตัดสินใจ มีการวางแผนในการตัดสินใจ รู้จักวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ตัดสินใจด้วยหลักเหตุผล ยึดระเบียบกฎหมายอันดีที่กำหนดแนวทางเอาไว้ ตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่ใช่เล่ห์เหลี่ยมในการตัดสินใจ มีความกล้าตัดสินใจ ใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบ

4. ด้านการติดต่อสื่อสาร

การติดต่อสื่อสาร เป็นกระบวนการทางการบริหารที่จะส่งข่าวสารและความเข้าใจของบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่งหรือจากหน่วยงานหนึ่งไปยังอีกหน่วยงานหนึ่ง เพื่อให้บุคคลหรือหน่วยงานทำงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ขององค์การ การติดต่อสื่อสารบางทีก็เรียกว่า การสื่อสาร สื่อข้อความ การสื่อสารสัมพันธ์และการติดต่อราชการ แต่ในที่นี้จะขอใช้คำว่า การติดต่อสื่อสาร การเป็นผู้นำจะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายแต่ละฝ่ายต้องรับทราบนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้เข้าใจตรงกัน จึงมีผู้ให้ความหมายของการติดต่อสื่อสารไว้ดังนี้

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540 : 233) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การติดต่อสื่อสาร คือ การแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือความรู้สึกระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป นอกจากนั้นยังหมายถึง การติดต่อกันโดยการพูดจา ทางจดหมาย สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกองค์การนั้น ๆ สามารถเข้าใจกันได้

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540 : 235) ให้ทัศนะไว้ว่า รูปแบบและลักษณะที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารมีลักษณะ ดังนี้

1. ด้วยวาจา เช่น การสั่งการ การรายงาน การประชุมปรึกษางาน
2. ด้วยการเขียน เช่น การออกคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร ประกาศ จดหมายเวียน จดหมายหรือบันทึกติดต่อ การเขียนมีความจำเป็นในวงราชการและในทางธุรกิจ เพราะจะต้องเก็บไว้เป็นหลักฐาน
3. ด้วยการสังเกตและเรียนรู้ท่าทีของแต่ละคน จะทำให้ทราบบรรยากาศ

ของหน่วยงาน นิสัยใจคอ และทัศนคติของคนในหน่วยงาน

4. ด้วยตัวเลข เช่น การลงทะเบียนโดยใช้คอมพิวเตอร์ การใช้ตัวเลขรหัสประจำตัว การใช้เลขรหัสแทนหน่วยงานต่าง ๆ
5. ด้วยรูปภาพและแผนภูมิ บางครั้งช่วยให้การสื่อสารเข้าใจเร็วขึ้น เช่น สถิติต่าง ๆ
6. ด้วยรหัส การส่งสัญญาณต่าง ๆ ทางทหาร และเครื่องโทรสาร สัญญาณนกหวีด และสัญญาณไฟ

นอกจากนี้ยังมีการจำแนกประเภทของการติดต่อสื่อสารออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การติดต่อสื่อสารทางเดียว (One-way Communication) เป็นการส่งข่าวสารจากผู้ส่งไปถึงผู้รับ ไม่มีโอกาสที่จะตอบสนองไปยังผู้ส่ง
2. การติดต่อสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) เป็นการติดต่อสื่อสารสองทางเป็นการโต้ตอบระหว่างผู้รับกับผู้ส่ง

นพพงษ์ บุญจิตราคูล (2540 : 150 - 151) ได้กล่าวถึงหลัก 7 ประการของการติดต่อสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อการส่งสาร มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. มีความเชื่อถือได้ของผู้ให้ข่าวและแหล่งข่าว
2. มีความเหมาะสมในการใช้ ท่าทางภาษาคำพูด ให้กลมกลืนกับสังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์
3. เนื้อหาสาระจะต้องให้ประโยชน์และน่าสนใจกับผู้รับสาร
4. ความสม่ำเสมอและความต่อเนื่อง การสื่อสารจะได้ผลดีก็ด้วยการรู้จักทำให้สม่ำเสมอ ไม่ขาด ๆ หาย ๆ และมีการส่งสารอย่างต่อเนื่อง
5. ช่องทางของข่าวสาร ทางผ่านที่ถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
6. ความสามารถของผู้รับสาร ต้องรู้ถึงความสามารถ เช่น ความรู้ นิสัย สถานที่ และโอกาสก็จะช่วยให้ผู้รับเข้าใจได้ง่าย
7. ความแจ่มชัด ข่าวสาร ที่ส่งต้องเป็นภาษาที่ไม่กำกวม การพูด การเขียน การพิมพ์ต้องชัดเจน

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ด้านการติดต่อสื่อสาร หมายถึง การสื่อความหมายด้านการพูด การเขียน การส่งสารที่ชัดเจน ใช้งานที่สุภาพอ่อนโยน กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อที่ประชุมและต่อผู้อื่น แสดงกิริยาจาได้อย่างเหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจและปฏิบัติตามได้ รู้จักสังเกตและเรียนรู้เท่าที่

ของบุคคลอื่น มีทักษะในการพูด

5. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

สมเด็จพระสังฆราช (2541 : 162) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี สำนึกในหน้าที่แล้วปฏิบัติตามหน้าที่อย่างถูกต้องและรับผิดชอบ ซึ่งมีอยู่ในจิตใจ สามารถแสดงออกได้ทางกาย และวาจาได้

สมเด็จพระสังฆราช (2542 : 45) ให้ความหมาย คุณธรรมไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง ความประพฤติดี จิตสำนึกดี การตัดสินใจดี มีจิตใจในระดับมโนธรรม

ฉลอง มาปรีดา (2537 : 32) กล่าวว่า ความหมายของคุณธรรม คือ ความดีสูงสุดที่อยู่ในดวงจิตและกล่าวอีกว่า คุณธรรมของผู้ปกครองหรือผู้นำส่วนใหญ่มาจากหลักธรรมจากพระพุทธศาสนา อันได้แก่

1. ทาน คือ การให้ การเสียสละ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
2. ปริจาคะ คือ การเสียสละเพื่อส่วนรวม เสียสละเพื่อประโยชน์หรือความสุขส่วนตน
3. มัทวะ หมายถึง ความสุภาพอ่อนโยน ทั้งกายและวาจา ไม่แข็งกระด้าง
4. อวิโรธนา หมายถึง ความสงบเสถียร และการมีสติควบคุมรักษามารยาทไม่ให้ผิดระเบียบประเพณี ตลอดจนกฎหมายและศีลธรรมให้สุภาพเมื่อจะเสียขันติ
5. ศีล คือ ความมีศีลธรรม ดำรง ควบคุมความประพฤติทางกายวาจาให้เรียบร้อย
6. อาชวะ คือ ความซื่อตรงต่อตนเอง ต่อการทำงาน ต่อบุคคลอื่น และมีความรักดี ตั้งอยู่ในจริยธรรมไม่ประพฤติหลอกลวงคนที่อยู่ร่วมกัน ถ้าไม่ซื่อตรงต่อกันจะเกิดความแตกฉาน
7. ขันติ คือ ความอดทน อดกลั้นรู้จักข่มใจและห้ามตนเอง ทนทานต่อกิเลสและทุกข์
8. ตปะ คือ การมีสำรวมหรือธรรมที่ทำลาย หรือขจัดความชั่ว เป็นอำนาจที่ทำให้เกิดความเคารพยำเกรง
9. อักโกธะ คือ ความไม่โกรธกริ้ว มีความเมตตา รักและปรารถนาดีต่อผู้อื่น
10. อวิหิงสา คือ ความไม่เบียดเบียน มีความกรุณาช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นทุกข์
11. ปกครองโดยยุติธรรม คือ เว้นจากความลำเอียง
12. สัมปรีติธรรม 7 คือ เป็นผู้รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาลเวลาอันสมควร รู้จักประชาชน รู้จักเลือกบุคคล

13. อิทธิบาท 4 คือ คุณธรรมที่ทำให้สำเร็จตามประสงค์ 4 อย่าง คือ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น เพียรประกอบในสิ่งนั้น เอาใจใส่ใฝ่ในสิ่งนั้น หมั่นไตร่ตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น

14. มรรค 8 คือ มีปัญญาเห็นชอบ คำริชอบ วาจาชอบ เลี้ยงชีวิตชอบ ทำการชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ และตั้งใจชอบ

วิลาวัลย์ โชติเบญจมาภรณ์ (2538 : 20 - 21) กล่าวได้ว่า ผู้บริหารที่มีคุณธรรมจริยธรรมมีลักษณะ ดังนี้

1. ต้องรู้จักผูกใจผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการให้การยอมรับ และปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาเหมือนปฏิบัติตัวต่อตนเอง

2. ต้องใช้หลักธรรมเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธอันดี

3. ต้องรู้จักเผชิญปัญหาด้วยความอดทนและจริงจังในการแก้ปัญหา

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า คุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง การเป็นผู้มีความอดทนอดกลั้น อดออม มีความสามารถในการแยกแยะสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด ใช้หลักธรรมเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธอันดี มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียงให้ความเสมอภาคกับทุกคน มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมและมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความซื่อตรงต่อตนเอง ต่อการงาน ต่อบุคคลอื่น มีความเมตตา รักและปรารถนาดีต่อผู้อื่น มีความประพฤติดีทั้งทางกาย วาจาและใจ

อาจกล่าวได้ว่าคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย คุณลักษณะ 5 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านคุณธรรมและจริยธรรม

แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล

1. ความหมายของธรรมาภิบาล

ในหลักของธรรมาภิบาล นั้นถือได้ว่าเป็นหลักในการบริหารในส่วนราชการของประเทศทุกระดับที่ต้องมีการดำเนินการตามหลักดังกล่าว ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

อรพินท์ สฟโชคชัย (2540 : 11) ได้กล่าวว่า ธรรมาภิบาล คือ ระบบ โครงสร้าง และกระบวนการต่าง ๆ ที่วางเกณฑ์ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศ เพื่อที่ภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ธีรยุทธ บุญมี (2541 : 17) แสดงทัศนะว่าธรรมาภิบาล เป็นกระบวนการ ความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาครัฐ สังคม เอกชน และประชาชนซึ่งทำให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความร่วมมือของฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ประเวศ วะสี (2541 : 78) ได้ให้ความเห็นว่า ธรรมาภิบาล คือ รัฐที่มีความถูกต้อง เป็นธรรม ซึ่งหมายถึงความถูกต้องเป็นธรรมใน 3 เรื่องใหญ่ ๆ คือ

1. การเมืองและระบบราชการที่โปร่งใส รับผิดชอบต่อสังคม ถูกตรวจสอบได้
2. ภาคธุรกิจที่โปร่งใส รับผิดชอบต่อสังคม สามารถตรวจสอบได้
3. สังคมที่เข้มแข็ง ความเป็นประชาสังคม (Civil Society) สามารถตรวจสอบ ภาครัฐและภาคธุรกิจให้ตั้งอยู่ในความถูกต้องได้

วรภัทร โทษระเกษม (2541 : 19) อธิบายว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การกำกับดูแล ที่ดี หรือหมายถึง การใช้สิทธิ์ของความเป็นเจ้าของที่จะปกป้องดูแลผลประโยชน์ของตนเอง โดยผ่านกลไกที่เกี่ยวข้องในการบริหาร โดยหัวใจสำคัญของ Good Governance คือ ความโปร่งใส (Transparency) ความยุติธรรม (Fairness) และความรับผิดชอบต่อผลของการตัดสินใจ (Accountability)

อมรา พงศาพิชญ์ (2541 : 17-24) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การ (กำกับ) ดูแล ผลประโยชน์ของส่วนรวม และการรักษาผลประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในสังคม โดยมีกฎกติกาที่ตกลงร่วมกัน การ (กำกับ) ดูแลนี้มีอยู่ในทุกระดับของสังคมและองค์กร เช่น ธรรมนูญของรัฐชาติ ธรรมนูญหรือธรรมนูญในองค์กรธุรกิจ องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรบริหารท้องถิ่น หรือแม้แต่ธรรมนูญในครอบครัว ความหมายรูปธรรมของธรรมนูญ และธรรมนูญคือกฎกติกาที่ตกลงร่วมกันว่าจะเป็นกฎเกณฑ์ที่จะใช้ในการดูแลผลประโยชน์ของส่วนรวม

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า ธรรมาภิบาล คือ การบริหารจัดการ บ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคตเพราะสังคมจะรู้ถึงถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมี

ส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน

บวรศักดิ์ อูวรรณ โณ (2542 : 18) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาล ในความหมายสากลนี้ มีความหมายรวมถึงระบบโครงสร้างและกระบวนการต่าง ๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศ เพื่อที่ภาคต่าง ๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

อานันท์ ปันยารชุน (2542 : 26) อธิบายความหมายของธรรมาภิบาลว่า ธรรมาภิบาล เป็นผลลัพธ์ของการจัดการกิจกรรมซึ่งบุคคลและสถาบันทั่วไป ภาครัฐและเอกชน มีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำลงไปหลายทาง มีลักษณะเป็นขบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ระบุคำนิยามของ Good Governance ไว้ว่า การบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลัง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ ประเทศเพื่อป้องกัน บรรเทาหรือแก้ไขภาวะวิกฤตที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึถึงถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะ สำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สุจิตต์ นิमितกุล. 2543 : 13-24)

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543 : 3) ได้ให้คำนิยามว่า Good Governance หมายถึง กติกา หรือ กฎเกณฑ์การบริหารการปกครองที่ดี เหมาะสม และเป็นธรรม ที่ใช้ในการธำรงรักษาบ้านเมืองและสังคม อันหมายถึง การบริหารจัดการ ทรัพยากร และสังคมที่ดีในทุก ๆ ด้าน และทุก ๆ ระดับ รวมถึงการจัดระบบองค์กรและ กลไกของ คณะรัฐมนตรี การบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น องค์กรของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการ องค์กรที่ไม่ใช่ราชการ องค์กรเอกชน ชมรมสมาคม ต่าง ๆ นิติบุคคล เอกชน และภาคประชาสังคม

ไชยวัฒน์ คำชู (2545: 42 - 43) ได้แสดงทัศนะคิดว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การมีส่วนร่วมคือความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และการมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเพื่อให้

หลักประกันว่าการดำเนินนโยบายทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจวางอยู่บนพื้นฐานที่กว้างขวางของสังคม และให้ความมั่นใจว่า เสียงคนยากจน และคนด้อยโอกาสจะเป็นที่รับฟังในกระบวนการกำหนดและดำเนินนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร

เจริญ เจษฎาวัลย์ (2547 : 15) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า ธรรมาภิบาลคือโครงสร้างการจัดการองค์การ นโยบาย กระบวนการปฏิบัติ และระบบการควบคุมภายในขององค์การ ที่ออกแบบมาใช้ชี้นำการปฏิบัติงานทั้งหมดในลักษณะต่อเนื่อง และควบคุมกิจกรรมทั้งหมดขององค์การด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และด้วยความเอาใจใส่ต่อการปกป้องผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดและต่อผู้รับผลประโยชน์ โดยการปฏิบัติไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่กำหนดเพื่อจะได้รายงานถึงการปฏิบัติตามหลัก ธรรมาภิบาลของตน ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การดำเนินการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยเป็นแนวทางในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงการดำเนินงาน การจัดระเบียบให้สังคมภาครัฐ สังคม เอกชนภาคประชาชนได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยผ่านการมีระบบการเมืองและระบบราชการที่โปร่งใส มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถตรวจสอบการทำงาน การสร้างการอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่องค์กร ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคตสร้างความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน

2. องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

จากองค์ประกอบของการบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาล นั้น การจะนำหลักดังกล่าวมาปรับใช้ให้เกิดผลมากที่สุดนั้น มักจะแตกต่างกันไปตามแต่ละหน่วยงาน แต่มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้ (ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อุทยานฯ. 2548: 3)

1. ความรับผิดชอบต่อการถูกตรวจสอบ (Accountability)

ความรับผิดชอบต่อการถูกตรวจสอบ เป็นองค์ประกอบของการบริหารจัดการที่ดีที่ได้รับ การกล่าวถึงมากที่สุด เนื่องจากแนวคิดทางการบริหารจัดการที่ดีในปัจจุบันมีที่มาจากความต้องการลดการคอร์รัปชันของรัฐบาล (รัชนี ศานติยานนท์. 2544 : 7)

คำว่า “Account” แปลว่าบัญชี ดังนั้น Accountability จึงหมายถึง ความสามารถในการคิดบัญชีได้ หรือความสามารถที่จะถูกตรวจสอบได้นั่นเอง ดังนั้น การสร้างธรรมาภิบาลที่ดีให้เกิดขึ้นในการบริหารกิจการบ้านเมือง การใช้อำนาจรัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานหรือบุคคลของรัฐทั้งที่มาจากทางเลือกตั้งหรือแต่งตั้งที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหาร การปฏิบัติงานและการดำเนินงานของรัฐทุกแห่งทุกระดับ ต้องมีความรับผิดชอบ ต่อสาธารณะ ต้องรับผิดชอบต่อการที่จะถูกตรวจสอบ พร้อมทั้งจะชี้แจงต่อสาธารณะและผู้มีอำนาจในการตรวจสอบ ซึ่งตามหลักการปกครองของระบอบประชาธิปไตย การตรวจสอบ การใช้อำนาจของรัฐบาลอาจทำได้ใน 3 มิติ มีดังนี้ Beethan, David and Boyle Kevin (2541 ; อ้างถึงใน ศิริพงษ์ลดาวัลย์ ณ อยุธยา. 2548 : 4)

1.1 ความสามารถในการตรวจสอบในทางกฎหมาย หมายถึง การที่ เจ้าหน้าที่รัฐบาลไม่ว่าจะมาจากการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้ง ต้องสามารถถูกตรวจสอบได้ว่าได้ กระทำการโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือยึดหลักนิติธรรมเป็นกรอบในการใช้อำนาจหรือ ประพฤติปฏิบัติหรือไม่อย่างไร ถ้ามีการกระทำใด ๆ ที่ไม่ถูกต้องชอบธรรม เป็นที่สงสัยจะต้อง มีการตรวจสอบโดยศาลปกครองหรือศาลยุติธรรม หรือ โดยองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการ ตรวจสอบตามกระบวนการในทางกฎหมาย

1.2 ความสามารถตรวจสอบได้ทางการเมือง หมายถึง กรณีที่ฝ่ายบริหาร หรือรัฐบาลต้องถูกตรวจสอบโดยรัฐสภา หรือฝ่ายนิติบัญญัติ และสาธารณะชน ดังเช่นการ กำหนดนโยบายและการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล หากฝ่ายบริหารดำเนินนโยบายไป ในทางที่เป็นผลเสียหายต่อประเทศ

1.3 ความสามารถตรวจสอบได้ทางการเงิน หมายถึง กรณีที่รัฐบาลและ หน่วยงานรัฐบาลทุกแห่งต้องถูกตรวจสอบเรื่องการใช้เงินภาษี หรืองบประมาณว่าได้ใช้ตาม วัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุมัติจากรัฐสภาหรือไม่ โดยมีหน่วยงานรัฐบาลเป็นผู้ตรวจสอบ เช่น คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระ มีความเป็นกลาง อย่างแท้จริง จึงจะสามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความโปร่งใส (Transparency)

ความโปร่งใสเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อผล การปฏิบัติ ความโปร่งใสมหาจรวมถึงการมีระบบสารสนเทศที่ดี การเปิดเผยและเผยแพร่ สารสนเทศดังกล่าว ไปยังบุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการตัดสินใจ รับผิดชอบต่อ การประเมินการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ในส่วนของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้ส่งเสริมการบริหารที่อยู่บนหลักความโปร่งใสว่า “คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ (รักษา สานติยานนท์, 2544 : 8)

3. การมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วม เป็นเรื่องของการสร้างกรอบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สร้างกระบวนการในการตรวจสอบนโยบายและการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐบาล การมีส่วนร่วมอาจเกิดขึ้นได้หลายระดับตั้งแต่ระดับชุมชน ระดับชาวบ้าน โดยผ่านสถาบันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไปจนถึงระดับภูมิภาคและระดับชาติ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจหรือการดำเนินนโยบายโครงการต่างๆของรัฐบาล ควรมีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมคิดและตัดสินใจในการกำหนดและดำเนินโครงการเหล่านั้นด้วย ซึ่งการจัดระบบให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองและบริหารงานของรัฐบาล อาจทำได้ในหลายรูปแบบ เช่น การทำประชาพิจารณ์ การรับฟังความคิดเห็น การพูดคุย การจัดประชุมสัมมนา การลงประชามติ ฯลฯ และที่สำคัญต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์กติกาและวิธีการแนวทางในการดำเนินการขึ้นมาให้ชัดเจนเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติอย่างถูกต้อง (ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา, 2548: 7)

4. การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (Corruptions)

ในหลักการดังกล่าวนี้ ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของ Good Governance ดังนั้นการทุจริตและการประพฤติมิชอบ ที่ปรากฏในการบริหารจัดการภาครัฐกิจ จึงเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญว่าการปกครองและการบริหารบ้านเมืองนั้น ๆ มี Good หรือ Bad Governance ถ้าประเทศไทยต้องการที่จะปรับปรุงการบริหารบ้านเมืองเพื่อให้มีธรรมาภิบาลที่ดี จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดการทุจริตและการประพฤติมิชอบให้หมดไปจากการบริหารกิจการงานภาครัฐ

5. ระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่ดี

ถือเป็นรากฐานและเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างธรรมาภิบาลหรือ Good Governance อีกประการหนึ่ง ทั้งนี้เพราะการมีระบบยุติธรรมและกฎหมายที่สามารถส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาและสร้างระบบการจัดการปกครองและการบริหารบ้านเมืองที่ดีนั้น คือ การที่รัฐต้องจัดให้มีกฎหมายที่มีความชัดเจน เหมาะสม ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ในทางเศรษฐกิจ สังคม มิได้มากเกินไปจนความจำเป็น อีกทั้งยังต้องมีระบบหรือกลไกการบังคับใช้ กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพด้วย เพราะถ้ามีกฎหมายที่ดี แต่ไม่สามารถนำไปบังคับให้เป็นไป ตามเป้าหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว กฎหมายก็ไม่แตกต่างอะไรไปจากเศษกระดาษ ที่ถูกฉีกทิ้งอย่างไม่มีความหมายและคุณค่าใด ๆ เลย ดังนั้น กระบวนการบังคับใช้กฎหมายไม่ ว่าจะเป็นองค์กรหรือบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะตำรวจ ศาล อัยการ องค์กร อิสระต่าง ๆ หรือคณะผู้ตรวจสอบอื่น ๆ จะต้องสามารถทำหน้าที่ของตนได้อย่างอิสระโปร่งใส ชอบธรรม เป็นธรรม เพื่อนำมาซึ่งความเป็นธรรมในสังคมและบ้านเมือง

นอกเหนือจากหลักการดังกล่าวในข้างต้นแล้ว สำนักนายกรัฐมนตรียังได้ระบุหลัก อื่น ๆ อีกสามประการที่เป็นพื้นฐานของการบริหารจัดการที่ดี ดังนี้ (รักษา สานติยานนท์, 2544 : 9)

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและ เป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย

2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้ เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมให้ ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัย ประจำชาติ

3. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

3. ลักษณะเงื่อนไขของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาลที่มีการดำเนินงานนั้น โดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะเงื่อนไขที่แตกต่าง กันออกไป ซึ่งมีผู้อธิบายลักษณะเงื่อนไขของธรรมาภิบาล ดังนี้

วิศรา รัตนสมัย (2543 : 26 - 27) กล่าวถึงลักษณะเงื่อนไขของธรรมาภิบาลไว้ว่า ลักษณะเงื่อนไขของธรรมาภิบาล มีหลักสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. หลักการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Public Participation) คือ กระบวนการ

ที่ประชาชนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ อย่างเท่าเทียมกัน (Equity) ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเข้าร่วมทางตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านกลุ่มผู้แทนราษฎรที่ได้รับ การเลือกตั้งจากประชาชนโดยชอบธรรม การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเสรีนี้ รวมถึงการให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชนและให้เสรีภาพแก่สาธารณชนในการแสดงความคิดเห็น อย่างสร้างสรรค์ คุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่สาธารณชนจะมีส่วนร่วมคือการมีรูปแบบ การปกครองและบริหารงานที่กระจายอำนาจ (Decentralization)

2. หลักความสุจริตและโปร่งใส (Honesty and Transparency) คือ กลไกการ บริหาร ที่มีความสุจริต และ โปร่งใส ซึ่งรวมถึงการมีระบบกติกา และการดำเนินงานที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา ประชาชนสามารถเข้าถึง และรับข้อมูลข่าวสาร ได้อย่างเสรีเป็นธรรม ถูกต้องและมี ประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงการที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานกำกับดูแลและ ประชาชนสามารถตรวจสอบและติดตามผลได้

3. หลักพันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) คือ ความรับผิดชอบ ในบทบาทภาระหน้าที่ ที่มีต่อสาธารณชนโดยมีการจัด องค์กร หรือการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เป็น การดำเนินงานเพื่อสนองตอบความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมอย่างเป็นธรรม ในความหมายนี้จะรวมถึงการที่มี Bureaucracy Accountability และ Political Accountability ซึ่งจะมีความหมายที่มากกว่าความรับผิดชอบเฉพาะต่อผู้บังคับบัญชาหรือกลุ่มผู้เป็นฐานเสียงที่ ให้การสนับสนุนทางการเมือง แต่จะครอบคลุมถึงพันธะความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม การที่จะมีพันธะรับผิดชอบต่อสังคมเช่นนี้ องค์กร หน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องพร้อมและ สามารถที่จะถูกตรวจสอบและวัดผลการดำเนินงานทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ ประสิทธิภาพ และการใช้ทรัพยากรสาธารณะ ซึ่งคุณลักษณะของความโปร่งใสของระบบจึงเป็นหัวใจสำคัญ ในการสร้าง Accountability

4. หลักกลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political Legitimacy) คือ เป็นกลไกที่มี องค์กรประกอบของผู้ที่เป็นรัฐบาล หรือผู้ที่เข้าร่วมบริหารประเทศ ที่มีความชอบธรรม เป็นที่ ยอมรับของคนในสังคมโดยรวม ไม่ว่าจะโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง แต่จะต้องเป็นรัฐบาลที่ ได้รับการยอมรับจากประชาชนว่ามีความสุจริต มีความเที่ยงธรรม และมีความสามารถที่จะ บริหารประเทศได้

5. หลักกฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน (Fair Legal Framework and Predictability) คือ มีกรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรม สำหรับกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งกฎเกณฑ์ มีการบังคับใช้และสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนซึ่งคนในสังคมทุก

ส่วนเข้าใจ สามารถคาดหวังและรู้ว่าจะเกิดผลอย่างไร เมื่อดำเนินการตามกฎหมายของสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นการประกันความมั่นคง ความศรัทธา และความเชื่อมั่นของประชาชน

6. หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) คือ เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดกระบวนการทำงาน การจัดองค์กร การจัดสรรบุคลากร และมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะต่าง ๆ อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีการดำเนินการให้สาธารณะที่ให้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจ และกระตุ้นการพัฒนาของสังคมทุกด้าน (ด้านการเมือง สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ)

สรุปได้ว่า ลักษณะเงื่อนไขของธรรมาภิบาล นั้นจะต้องประกอบด้วย การมีส่วนร่วม ความสุจริตโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความชอบธรรม มีหลักเกณฑ์ที่ยุติธรรม และมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

4. ธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักสากลที่มีการนำมาใช้ทั้งภาครัฐและเอกชน ในส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลักธรรมาภิบาล จึงมีความเกี่ยวข้อง ดังมีผู้ได้อธิบายไว้ ดังนี้

พิทยา สุนทรวิภาต (2546 : 10) กล่าวถึงธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ที่มีอยู่ในขณะนี้ ถือว่าเป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดประชาชนมากที่สุดเนื่องจากมีศักยภาพในการบริการสาธารณะ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง แต่ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาปรากฏข่าวทางสื่อสารมวลชนทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่ออื่น ๆ ว่ามีการทุจริตคอร์รัปชันหลายรูปแบบ เกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสาเหตุของความหย่อนประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า จึงไม่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจสำนักนายกรัฐมนตรี (2546 : 2 - 10) ได้กำหนดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 ไว้ดังนี้

1. หลักนิติธรรม เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ให้ทันสมัย และเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของชุมชนและชุมชนยินยอมปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งการปฏิบัติขององค์กรส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการให้สอดคล้องได้โดย

1.1 การออกกฎข้อบังคับ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเป็นไปตาม

ที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และต้องมุ่งให้เกิดความเป็นธรรม เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักและเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน ควรเปิดเวทีให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กฎข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างถึงด้วยการปิดประกาศ ณ สำนักงานหรือที่ทำการ หรือที่ชุมชน หรือการประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบอื่น ๆ เช่น ทำเป็นเอกสารแจกจ่ายการประชุม หรือเสียงตามสาย เป็นต้น

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจในบังคับใช้บังคับใช้กฎข้อบังคับของท้องถิ่น รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ให้ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ และต้องบังคับใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาค ได้แก่ การจัดเก็บภาษีในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นซึ่งจะต้องจัดเก็บอย่างทั่วถึงเท่าเทียม และถูกต้องโดยไม่กั้นแก้งหรือลดหย่อนแก่ใครเป็นการเฉพาะ เป็นต้น

1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีหน้าที่ในการพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่นทั้งในฝ่ายพนักงานและสมาชิกสภาท้องถิ่นให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

2. หลักคุณธรรม เป็นการปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน เพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต จริ่งใจ อดทน มีระเบียบวินัย

2.1 บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งฝ่ายข้าราชการ หรือพนักงานประจำ ต้องยึดหลักหน้าที่ความรับผิดชอบของตน จะต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตมาทำงานตรงต่อเวลา ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาคถูกต้อง

2.2 สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องตระหนักในหน้าที่ของตน ในฐานะเป็นผู้แทนของประชาชน ต้องมุ่งเน้นรักษาผลประโยชน์แก่ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มาประชุมอย่างสม่ำเสมอ พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ในสภาอย่างมีเหตุผล ตรงไปตรงมา ยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวม และถูกต้องกฎหมาย

2.3 ผู้บริหารท้องถิ่น ต้องมีคุณธรรมสูงขึ้นไป เนื่องจากเป็นบังคับบัญชาของข้าราชการหรือพนักงาน ในขณะที่เดียวกันเป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติการเบิกจ่ายงบประมาณต่าง ๆ จะต้องยึดหลักความถูกต้อง เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้ มีการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกชุมชน

2.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเริ่มจัดทำมาตรฐานจริยธรรม หรือ กรอบกติกาการปฏิบัติงานของสมาชิกทุกคน โดยทำเป็นมติของสภาเพื่อควบคุมกันเอง มีบทลงโทษเท่าที่ทำได้ เช่น โครละเมิดกฎ ก็ให้สภาประณามพฤติกรรมและประกาศให้ ประชาชนทราบหรือถ้าละเมิดกฎอยู่เนื่อง ๆ ก็ให้สภาพิจารณาให้พ้นจากสมาชิกภาพ

3. หลักความโปร่งใส โดยเน้นการปรับกลไกและวิธีการทำงานให้มีความ โปร่งใสให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้โดย

3.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารให้ประชาชนทราบตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2539 โดยเอกสารที่จะต้องปิด ประกาศให้ประชาชนทราบ ได้แก่

3.1.1 กฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีและ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3.1.2 มติการประชุมของผู้บริหารท้องถิ่นที่มีผลกระทบต่อผลได้ ผลเสียของประชาชน

3.1.3 มติของสภาที่ผ่านการรับรองแล้ว โดยเฉพาะมติที่กระทบต่อ สิทธิหน้าที่รวมทั้งผลได้ผลเสียแก่ประชาชน และมติอื่น ๆ ที่ประชาชนควรทราบ

3.1.4 วาระการประชุมสภาท้องถิ่น จะต้องปิดประกาศให้ประชาชน ทราบล่วงหน้าเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความสนใจเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุม สภา ซึ่งสภาจะต้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

3.1.5 ข้อบังคับ กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นรวมทั้งข่าวสารราชการที่ประชาชนควรรู้ และประชาชนต้องปฏิบัติ

3.1.6 ขั้นตอนการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง เงื่อนไขการติดต่อกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การชำระภาษีต่าง ๆ การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร เป็นต้น ให้ประชาชนรู้ว่าขั้นตอนปฏิบัติอย่างไร ต้องใช้หลักฐาน เอกสารประกอบอะไรและต้องใช้เวลาานเท่าใด

3.1.7 ผลการดำเนินงานตามแผน/โครงการต่าง ๆ ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ควรที่จะได้สรุปเสนอให้ประชาชนได้รับทราบว่าทำได้ทำไร เมื่อไร เพื่อให้ ประชาชนได้ทราบล่วงหน้า เพื่อจะได้ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานได้

3.1.8 เอกสารการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเฉพาะผลการสอบราคาหรือประกวดราคา ควรเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้ จะทำให้ประชาชนตรวจสอบและเกิดความมั่นใจ

3.1.9 ข้อมูลด้านการเงิน – การคลัง ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความสุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรที่จะเปิดเผยเป็นระยะ ๆ ว่ามีรายรับเท่าใด มีรายจ่ายอะไรเท่าใด

3.1.10 ข้อมูลอื่น ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าควรเปิดเผยเป็นประโยชน์แก่ประชาชน

3.2 สำหรับวิธีการเผยแพร่ข้อมูลตามข้อ 3.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรคำนึงถึงความเหมาะสมที่จะสามารถทำให้ประชาชนได้รับรู้อย่างกว้างขวางที่สุด ได้แก่

3.2.1 การปิดประกาศ ณ สำนักงานที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือตามแหล่งชุมชน อาจจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารประจำทุกหมู่บ้านชุมชน

3.2.2 การประชุมชี้แจงเป็นครั้งคราว หรือสัญจรไปตามหมู่บ้านชุมชนต่าง ๆ

3.2.3 ให้สมาชิกสภาท้องถิ่น ช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในแต่ละหมู่บ้านชุมชน

3.2.4 การใช้ระบบกระจายข่าวหรือเสียงตามสาย รวมทั้งการใช้สื่อท้องถิ่นอาจเป็นสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นต้น

3.2.5 การจัดทำเป็นวารสารหรือเอกสารแจกจ่ายแก่ประชาชนตามระยะเวลาที่เหมาะสม อาจเป็นปีละ 2 – 3 ครั้ง หรือทุกเดือนก็ได้การเลือกใช้วิธีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในแต่ละท้องถิ่น ใช้วิธีต่าง ๆ กัน แต่ควรทำพร้อม ๆ กัน ไปหลายวิธีเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับข่าวสารอย่างทั่วถึง

4. หลักการมีส่วนร่วม ถือเป็นหลักการที่มีความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภา หรือผู้บริหารท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการบริหารงานตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจทำอะไร อย่างไร รวมทั้งการตรวจสอบและการประเมินผลงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสุดท้ายประชาชนย่อมมีสิทธิเหนือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีอำนาจในการถอดถอนผู้บริหาร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ประชาชนเห็นว่าปฏิบัติงานเสียหาย ล้มเหลวหรือมีพฤติกรรมเสื่อมเสียนอกจากนั้นกฎหมายยังได้กำหนดให้องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่

4.1 กฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 76 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น

4.2 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เช่นในมาตรา 16 (16) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นอย่างน้อย ได้แก่

4.2.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทั้งแผนพัฒนา 5 ปี และแผนพัฒนาประจำปีเนื่องจากแผนพัฒนาเป็นเครื่องชี้ทิศทางการพัฒนา และเป็นตัวกำหนดแนวทางการจัดสรรทรัพยากรรวมทั้งงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนโดยประชาชน

1) มีส่วนร่วมในการคิด และกำหนดจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยการร่วมเสนอปัญหา ความต้องการและร่วมเสนอ โครง/กิจกรรม เพื่อการพัฒนาในรูปแบบกระบวนการประชาคม

2) มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมว่าทิศทางการพัฒนาของท้องถิ่นจะเดินไปในทางใด ควรทำอะไรก่อน อะไรหลัง เป็นต้น

3) ร่วมดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ สามารถดำเนินการได้หลายวิธี ได้แก่ ดำเนินการเอง อุดหนุนงบประมาณให้หน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้ดำเนินการรวมทั้งสามารถอุดหนุนงบประมาณให้ประชาชน (กลุ่ม) เป็นผู้ดำเนินการได้

4) ร่วมประเมินผล เมื่อดำเนินโครงการแล้ว ผู้ที่จะประเมินผลได้ดีที่สุดคือ ประชาชน เพราะประชาชนสามารถบอกได้ชัดเจนว่าโครงการนั้น ๆ มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด

4.2.2 มีส่วนร่วมในการจัดซื้อ - จัดจ้าง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเช่น กรณีของ อบต. ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์กรการบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 กำหนดให้ อบต. แต่งตั้งผู้แทนชุมชนร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อ - จัดจ้าง ให้เกิดความถูกต้อง โปร่งใส และเป็นธรรม เป็นต้น

4.2.3 ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมประชุมสภาท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องแจ้งสาระการประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้ง และอำนวยความสะดวกในการให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ประชุมสภา

4.2.4 ประชาชนมีสิทธิในการเสนอกฎข้อบังคับของท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกกฎข้อบังคับของท้องถิ่นตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542

4.2.5 ประชาชนมีสิทธิถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มีความประพฤติเสื่อมเสียได้ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการลงคะแนนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542

4.3 หลักความรับผิดชอบ หลักข้อนี้มุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ตระหนักในอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชน มีความใส่ใจต่อปัญหาของชุมชนและมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผล โดยไม่เลือกปฏิบัติและมีความกล้าหาญที่จะยอมรับผลการกระทำ โดย

4.3.1 การจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพ เป็นธรรมและทั่วถึงทั้งนอกสถานที่ให้ประชาชนเป็นที่พึงได้เมื่อเกิดความเดือดร้อน

4.3.2 เอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์ และแจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก รวมทั้งควรมีผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์ประจำหมู่บ้านและชุมชน

4.3.3 มีความจริงใจในการนำโครงการกิจกรรมที่เสนอโดยประชาชน/ประชาคมนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน

4.3.4 นำเอาโครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบังคับหรือกฎหมายเกี่ยวกับงบประมาณเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามที่สัญญาไว้กับประชาชน หากทำไม่ได้ก็ต้องแจ้งให้ประชาชนทราบ

4.4 หลักความคุ้มค่า เป็นการเน้นประสิทธิภาพในการบริหารงานโดยใช้ทรัพยากร/งบประมาณ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นให้สมบูรณ์และยั่งยืน โดยควรดำเนินการ ดังนี้การดำเนินงาน/โครงการจะต้องมีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนควรจะทำโครงการอะไรก่อน – หลัง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

สรุปได้ว่า ธรรมชาติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแนวทางการปฏิบัติที่มีความสัมพันธ์ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขาดไม่ได้ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมีหลักธรรมชาติในการบริหารงาน

5. หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

แนวคิดที่สำคัญประการหนึ่งที่ได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดิน คือ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยยึดถือหลักธรรมชาติที่หรือ Good Governance ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 โดยมีการกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐนำมาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สำคัญ 7 ประการ คือ (ทศพร ศิริสัมพันธ์. 2548 : 67)

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

1. ด้านการเกิดประโยชน์สุขของประชาชน
2. ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4. ด้านการลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน
5. ด้านการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์
6. ด้านการที่ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
7. ด้านการมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอตามบัญญัติในหมวดนี้ เป็นภาพรวมของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยชี้ให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และเป็นแนวทางในการปฏิบัติของส่วนราชการในการกระทำการใด ๆ ภารกิจหนึ่งว่า ต้องมีความมุ่งหมายให้บรรลุเป้าหมายในสิ่งเหล่านี้ คือ

7.1 เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ซึ่งได้แก่ การบริหารราชการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และพยายามมุ่งให้เกิดผลกระทบในเชิงบวกต่อการพัฒนาชีวิตของประชาชน

7.2 เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ซึ่งได้แก่ การบริหารเพื่อให้ได้รับผลลัพธ์ตรงตามวัตถุประสงค์ ที่วางไว้ โดยมีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยผลงานในทุกระดับ

7.3 มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ซึ่งได้แก่

การบริหารที่จะต้องพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยมีการทำวิเคราะห์ต้นทุน/ผลประโยชน์ ให้สามารถวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ เทียบกับประโยชน์ ที่ได้รับ รวมทั้งจัดระบบการวางเป้าหมายการทำงานและวัดผลของงานแต่ละบุคคลที่เชื่อมโยงกับ ระดับองค์การ

7.4 ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น ได้แก่ การกำหนดระยะเวลา ในการปฏิบัติงานและการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน จัดให้มีการกระจายอำนาจตัดสินใจ เพื่อให้การปฏิบัติงานเสร็จสิ้นที่จุดบริการใกล้ตัวกับประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติงานในรูปของการบริการเสร็จสิ้นทีเดียว

7.5 มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ ได้แก่ การทบทวน ปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนทำงานใหม่อยู่เสมอ ซึ่งจำเป็นต้องทบทวนลำดับความสำคัญ และความจำเป็นของแผนงานและ โครงการทุกระยะ การยุบเลิกส่วนราชการที่ไม่จำเป็นและการปรับปรุง

7.6 ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ ได้แก่ การปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นถึงความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการเป็นหลัก โดยมีการสำรวจความต้องการของประชาชน และความพึงพอใจของผู้รับบริการในหลากหลายวิธีและเป็น ไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติราชการต่อไป

7.7 มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งได้แก่ การตรวจสอบและการวัดผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการควบคุมตนเองซึ่งจะทำให้สามารถผลักดันการปฏิบัติงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. เป้าหมายธรรมาภิบาล

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการขึ้นไว้อย่างชัดเจน ในรูปแบบกฎหมายเป็นครั้งแรก โดยรวบรวมแนวทางที่ควรปฏิบัติ และกำหนดหลักเกณฑ์ใหม่ในการปฏิบัติราชการให้เกิดความชัดเจน สามารถวัดผลการปฏิบัติราชการที่แน่นอนขึ้นเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีเป้าหมาย 7 ประการ คือ

6.1 การบริหารภารกิจเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนเป็นการกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการในความหมายของการบริหารราชการให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนว่าต้องอยู่ในแนวทางที่ถือว่าประชาชนเป็นศูนย์กลางในการ ได้รับบริการจากรัฐ และการ

ดำเนินงานต้องมีความโปร่งใสเปิดเผยได้ ตลอดจนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่ดีต่อการพัฒนาชีวิตของประชาชนดังต่อไปนี้

6.1.1 มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540

6.1.2 มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานประเภทต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.1.3 มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและผลงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.1.4 มีการจัดวางระบบควบคุมภายในตามระเบียบคณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544

6.1.5 มีช่องทางและปรากฏหลักฐานการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

6.1.6 ในการปฏิบัติงานได้ยึดหลัก ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการให้บริการจากรัฐ

6.1.7 การกำหนดภารกิจของรัฐและส่วนราชการต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ

6.1.8 การปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการต้องเป็นไปโดยซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบได้และมุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น

6.1.9 ก่อนเริ่มดำเนินการ ส่วนราชการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีและผลเสียให้ครบถ้วนทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนในกรณีที่เกิดปัญหาจะมีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนราชการต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น

6.1.10 ให้เป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะต้องคอยรับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของสังคมโดยรวมและประชาชนผู้รับบริการ เพื่อปรับปรุงหรือเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อให้มีการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติราชการให้เหมาะสม

6.1.11 ในกรณีที่เกิดปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงาน ให้ส่วนราชการดำเนินการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคนั้น โดยเร็ว ในกรณีที่ปัญหาหรืออุปสรรคนั้นเกิดขึ้นจากส่วนราชการอื่นหรือระเบียบข้อบังคับที่ออกโดยส่วนราชการอื่นให้ส่วนราชการแจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงโดยเร็วต่อไป และให้แจ้งให้ ก.พ.ร.

ทราบด้วย

กล่าวโดยสรุป การบริหารภารกิจเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน หมายถึงการบริหารราชการที่มุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนและความพึงพอใจของผู้รับบริการ มีการบริหารราชการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและพยายามมุ่งให้เกิดผลกระทบในเชิงบวกต่อการพัฒนาชีวิตของประชาชน

6.2 การบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการบริหารราชการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มีส่วนเชื่อมโยงโดยตรงกับการบริหารแบบมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานภาครัฐ (บูรณาการ) และครอบคลุมเทคนิคในด้านการบริหารหลายเรื่อง โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนเพื่อกำหนดเป็นแผนระยะยาว มุ่งให้เกิดผลสำเร็จ โดยมีเป้าหมายที่แสดงถึงผลผลิตและผลลัพธ์ ตลอดจนเชื่อมโยงกับการจัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติที่ชัดเจน และมีเป้าหมายการทำงานที่กำหนดได้ด้วยการทำข้อตกลงในการปฏิบัติงาน และมีตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลักที่นำไปสู่การวัดผลการปฏิบัติงาน โดยมีแนวทางการบริหารราชการดังต่อไปนี้

- 6.2.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
- 6.2.2 มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
- 6.2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำโครงการ/กิจกรรมที่เป็นข้อเสนอของประชาคมท้องถิ่นหรือแผนชุมชนมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี
- 6.2.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำโครงการในแผนพัฒนาสามปีมาจัดทำงบประมาณรายจ่าย
- 6.2.5 มีการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบ
- 6.2.6 มีการจัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติราชการระหว่างข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นกับผู้บริหาร
- 6.2.7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีโครงการซึ่งได้บูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือหน่วยงานอื่น
- 6.2.8 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการส่งเสริมพัฒนาความรู้ ความสามารถให้แก่ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น
- 6.2.9 มีการพัฒนาส่วนราชการให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
- 6.2.10 ก่อนจะดำเนินการตามภารกิจใด ส่วนราชการต้องจัดทำแผนการปฏิบัติราชการไว้เป็นการล่วงหน้า

6.2.11 การกำหนดแผนการปฏิบัติราชการของส่วนราชการต้องมีรายละเอียดของขั้นตอนระยะเวลาและงบประมาณที่จะต้องใช้ในการดำเนินการของแต่ละขั้นตอน เป้าหมายของภารกิจ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจ

6.2.12 ส่วนราชการต้องจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการกำหนดขึ้น ซึ่งต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่ ก.พ.ร. กำหนด

6.2.13 ในกรณีที่การปฏิบัติภารกิจ หรือปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการเกิดผลกระทบต่อประชาชนให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่จะต้องดำเนินการแก้ไขหรือบรรเทาผลกระทบหรือเปลี่ยนแปลงแผนปฏิบัติราชการให้เหมาะสม

6.2.14 ในกรณีที่ภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการหรือเป็นภารกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้ส่วนราชการเกี่ยวข้องนั้นกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดการบริหารราชการแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

6.2.15 ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการเพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้องรวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์

6.2.16 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ก.พ.ร.อาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดมาตรการกำกับการปฏิบัติราชการ โดยวิธีการจัดทำความตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรหรือโดยวิธีการอื่นใด เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ กล่าวโดยสรุป การปฏิบัติงานต้องได้รับผลลัพธ์ (Outcomes) ตรงตามวัตถุประสงค์โดยส่วนราชการจะต้องใช้การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results - based Management) กล่าวคือก่อนดำเนินการตามภารกิจต้องจัดทำแผนไว้ล่วงหน้า มีขั้นตอน เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จมีการติดตามและประเมินผล หากเกิดผลกระทบต่อประชาชนให้เปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม หากเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานให้บูรณาการร่วมกัน โดยการบริหารเพื่อให้ได้รับ

ผลลัพธ์ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยมีการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยผลงานในทุกระดับ

6.3 การบริหารภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ เป็นการกำหนดวิธีการทำงานของส่วนราชการทั้งในกรณีที่เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และสามารถวัดความคุ้มค่าในการปฏิบัติแต่ละภารกิจ โดยกำหนดให้ส่วนราชการต้องปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักความชัดเจนในการปฏิบัติงานหลักความรับผิดชอบ โดยมีแนวทางการบริหารราชการดังต่อไปนี้

6.3.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดช่องทางการเผยแพร่เป้าหมาย แผนการดำเนินงานระยะเวลาแล้วเสร็จของงานหรือ โครงการ และงบประมาณที่ใช้ เพื่อให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นและประชาชนทราบ

6.3.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างโดยเปิดเผย

6.3.3 มีการแจ้งผลการพิจารณาให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ยื่นคำขออนุญาตอนุมัติหรือความเห็นชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในกำหนด

6.3.4 มีการกำหนดกระบวนการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

6.3.5 การปฏิบัติงานยึดหลักความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ

6.3.6 มีความชัดเจนในการปฏิบัติงานและมีการกำหนดผู้รับผิดชอบงานต่างๆ

6.3.7 เพื่อให้การปฏิบัติราชการภายในส่วนราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ส่วนราชการกำหนดเป้าหมาย แผนการทำงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จของงานหรือ โครงการและงบประมาณที่จะต้องใช้จ่ายแต่ละงานหรือโครงการ และต้องเผยแพร่ให้ข้าราชการและประชาชนรับทราบโดยทั่วกัน

6.3.8 ให้ส่วนราชการจัดทำบัญชีต้นทุนในงานบริการสาธารณะแต่ละประเภท ขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

6.3.9 ในการจัดซื้อหรือจัดจ้าง ให้ส่วนราชการดำเนินการ โดยเปิดเผยและเที่ยงธรรมโดยพิจารณาถึงประโยชน์และผลเสียทางสังคม ภาระต่อประชาชน คุณภาพ วัตถุประสงค์ และประโยชน์ระยะยาวของส่วนราชการที่จะได้รับประกอบกัน

กล่าวโดยสรุป การบริหารภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ หมายถึง การบริหารงานที่ต้องมีการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นประโยชน์

ในการจัดตั้งงบประมาณในปีต่อไป สำหรับการจัดซื้อ จัดจ้าง ต้องคำนึงถึงคุณภาพและการดูแลรักษาเป็นสำคัญ โดยหน่วยงานได้มีการบริหารที่จะต้องพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยสามารถวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ เทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ รวมทั้งจัดระบบการวางเป้าหมายการทำงาน และวัดผลงานของแต่ละบุคคลที่เชื่อมโยงกับระดับองค์การ โดยไม่จำเป็นต้องถือราคาต่ำสุดในการเสนอซื้อหรือจ้างเสมอไป

6.4 การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานเป็นการกำหนดหน้าที่ให้ส่วนราชการปฏิบัติเพื่อเป็นการลดเวลาในการพิจารณาการสั่ง การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่มีผลโดยตรงต่อประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็วโดยวิธีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ การจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเป็นต้น โดยมีแนวทางการบริหารราชการดังต่อไปนี้

6.4.1 มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ

6.4.2 มีการจัดตั้งศูนย์บริการร่วม

6.4.3 มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือโทรคมนาคม

6.4.4 การมอบอำนาจมีการจัดทำเป็นหนังสือ/คำสั่งระบุชื่อผู้รับมอบอำนาจชัดเจนและแจ้งเวียนให้พนักงานส่วนท้องถิ่นและประชาชนทราบ

6.4.5 มีการจัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการรวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

6.4.6 ให้ส่วนราชการจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับการสั่งการอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นใดของผู้ดำรงตำแหน่งให้กับผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการในเรื่องนั้นโดยตรง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ ทั้งนี้ในการกระจายอำนาจในการตัดสินใจดังกล่าวต้องมุ่งผลให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการบริการประชาชน

6.4.7 ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการประชาชนหรือการติดต่อประสานงานระหว่างราชการด้วยกัน ให้ส่วนราชการแต่ละแห่งจัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการรวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอนเปิดเผยไว้ ณ ที่ทำการของส่วนราชการและในระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ เพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบได้

6.4.8 ในศูนย์บริการร่วมให้จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับเรื่องราวต่าง ๆ และดำเนินการส่งต่อให้เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้มีข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของทุกส่วนราชการ รวมทั้งแบบคำขอต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุป การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน หมายถึง ให้ส่วนราชการกระจายอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติการปฏิบัติ หรือดำเนินการอื่นใดให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบโดยตรง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน หน่วยงานได้มีการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น เช่น การกำหนดระยะเวลาปฏิบัติงานและการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ เพื่อให้การปฏิบัติงานเสร็จสิ้นที่จุดบริการ ใกล้ตัวกับประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติงานในรูปแบบ One-Stop Service

6.5 การปรับปรุงภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการกำหนดให้ส่วนราชการต้องจัดให้มีการทบทวนภารกิจของตนเองว่ามีความจำเป็นหรือไม่ โดยให้คำนึงถึงความคุ้มค่า และสถานการณ์อื่นประกอบกันและให้มีการทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับภารกิจของส่วนราชการ โดยมีแนวทางการบริหารราชการดังต่อไปนี้

6.5.1 ในช่วงระยะเวลาสามปีที่ผ่านมาควรมีการทบทวนปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกบทบาทภารกิจหรือข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.5.2 มีการทบทวนข้อกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้ทันต่อสถานการณ์

6.5.3 ส่วนราชการมีหน้าที่ตรวจสอบ สืบสวน และทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการยกเลิก ปรับปรุง หรือจัดให้มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศขึ้นใหม่ ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพการณ์หรือสอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน

กล่าวโดยสรุป การปรับปรุงภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ มีการทบทวนและปรับปรุงกระบวนการ และขั้นตอนการทำงานใหม่อยู่เสมอ ซึ่งจำเป็นต้องทบทวนลำดับความสำคัญ และความจำเป็นของแผนงานและโครงการทุกระยะ การยุบเลิกส่วนราชการที่ไม่จำเป็นและการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์อยู่เสมอ ให้มีการทบทวนภารกิจของส่วนราชการว่า ภารกิจใดมีความจำเป็นหรือสมควรที่จะดำเนินการต่อไปหรือไม่

6.6 การอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน

การกำหนดแนวทางที่ส่วนราชการต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนให้ได้รับบริการโดยเร็ว ในขณะเดียวกันก็จะสามารถตรวจสอบความต้องการของประชาชน รับรู้สภาพปัญหาและการแก้ไขปัญหาได้ สำหรับการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนมีวิธีการที่สามารถดำเนินการได้ เช่น กำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงาน มีการให้บริการด้วยระบบเครือข่ายสารสนเทศ จัดให้มีระบบรับฟังข้อร้องเรียนมีการเปิดเผยข้อมูลเป็นต้น โดยมีแนวทางการบริหารราชการดังนี้

6.6.1 มีการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานบริการสาธารณะของแต่ละงาน และประกาศให้ประชาชนทราบ

6.6.2 มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ประกาศกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานบริการสาธารณะของแต่ละงานให้ประชาชนทราบ

6.6.3 มีการจัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน

6.6.4 มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดให้แก่ประชาชนในการขอรับบริการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.6.5 เมื่อส่วนราชการใดได้รับการติดต่อสอบถามเป็นหนังสือจากประชาชน หรือจากส่วนราชการด้วยกันเกี่ยวกับงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้นที่จะต้องตอบคำถามหรือแจ้งการดำเนินการให้ทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด

6.6.6 ให้ส่วนราชการจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่จะติดต่อสอบถามหรือข้อมูลหรือจะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ

6.6.7 ในกรณีที่ส่วนราชการได้รับการร้องเรียน เสนอแนะ หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติราชการ อุปสรรค ความยุ่งยาก หรือปัญหาอื่นใดจากบุคคลใด โดยมีข้อมูลและสาระตามสมควร ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้นที่จะต้องพิจารณาดำเนินการให้ลุล่วงไป และในกรณีที่มิที่อยู่ของบุคคลนั้นให้แจ้งให้บุคคลนั้นทราบผลการดำเนินการด้วย

กล่าวโดยสรุป การอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน หมายถึง การปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นถึงความต้องการและความพึงพอใจของประชาชน ผู้รับบริการเป็นหลัก โดยมีการสำรวจความต้องการของประชาชน และความพึงพอใจ

ของผู้รับบริการในหลากหลายวิธีและเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติราชการต่อไป ให้ส่วนราชการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงาน และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปต้องจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายแต่ละปีรายการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างที่ได้มีการอนุมัติแล้วให้ประชาชนสามารถขอคู่มือหรือตรวจสอบได้

6.7 การประเมินผลการปฏิบัติราชการ

การวัดผลการปฏิบัติราชการว่ามีผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดขึ้นไว้หรือไม่ ตลอดจนเรื่องคุณภาพ และความพึงพอใจอยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่ รวมทั้งมีการตรวจสอบการปฏิบัติราชการภายในองค์กรด้วย โดยมีแนวทางการบริหารราชการดังต่อไปนี้

6.7.1 มีการประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.7.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประเมินผลสัมฤทธิ์และความคุ้มค่าของภารกิจรวมทั้งความพึงพอใจของประชาชน

6.7.3 มีการประเมินผู้ปฏิบัติงานเป็นประจำ

6.7.4 ส่วนราชการควรจัดให้มีคณะผู้ประเมินอิสระดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจคุณภาพการให้บริการ ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ ความคุ้มค่าในภารกิจ

6.7.5 ส่วนราชการอาจจัดให้มีการประเมินภาพรวมของผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับหรือหน่วยงานในส่วนราชการก็ได้ ทั้งนี้ การประเมินดังกล่าวต้องทำเป็นความลับและเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความสามัคคีของข้าราชการ

6.7.6 ในการประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล ให้ส่วนราชการประเมินโดยคำนึงถึงผลการปฏิบัติงานเฉพาะตัวของข้าราชการผู้นั้นในตำแหน่งที่ปฏิบัติ ประโยชน์ที่ผลสัมฤทธิ์ที่หน่วยงานที่ข้าราชการผู้นั้นสังกัดได้รับจากการปฏิบัติงานของข้าราชการผู้นั้น (การบริหารบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 : 44 - 55)

กล่าวโดยสรุป การประเมินผลการปฏิบัติราชการ หน่วยงานได้มีการตรวจสอบและวัดผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดระบบการควบคุมตนเอง ซึ่งจะทำให้สามารถผลักดันการปฏิบัติงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีคณะผู้ประเมินอิสระดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพการให้บริการ

ความพึงพอใจของผู้รับบริการ และความคุ้มค่าในภารกิจต่าง ๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาการปฏิบัติงานต่อไป

จากแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล เป็นหลักในการบริหารที่ใช้ในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานให้ได้มากที่สุด โดยมีองค์ประกอบ การปฏิบัติราชการที่มีความมุ่งหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็นและประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ รวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจึงนำกรอบแนวคิดในด้านเป้าหมายธรรมาภิบาล มาเป็นตัวแปรในการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ในครั้งนี้

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนา

ในการวิจัยรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยนำเสนอการพัฒนารูปแบบ 2 ลักษณะคือ แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการวิจัยและพัฒนารูปแบบ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

1.1 ความหมายของรูปแบบ

สุบรรณ พันธ์วิสาส และชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์ (2522 : 6) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่าเป็น รูปย่อที่เลียนแบบความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยจัดระบบความคิดในเรื่องนั้นให้ง่ายขึ้นและเป็นระเบียบ สามารถเข้าใจลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์นั้นได้

Raj (1996 : 241) ได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบ (Model) ไว้ 2 ความหมาย ดังนี้

1. รูปแบบ คือ รูปย่อของความจริงของปรากฏการณ์ ซึ่งแสดงด้วยข้อความจำนวน หรือ ภาพ โดยการลดทอนเวลา ความพอเหมาะและกาลเทศะ ทำให้เข้าใจความจริงของปรากฏการณ์ได้ดียิ่งขึ้น

2. รูปแบบ คือ ตัวแทนของการใช้แนวความคิดของโปรแกรมที่กำหนดเฉพาะ

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้าง โปรแกรม แบบจำลอง หรือตัวแบบที่จำลอง สภาพความเป็นจริง ที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลาและเทศะ พิจารณาวามีสิ่งใดบ้างที่จะต้อง นำมาศึกษาเพื่อใช้แทนแนวความคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยอธิบาย ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น ๆ

1.2 ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบตามความคิดของสไตเนอร์ (Steiner, 1988 : 108) แบ่งออกเป็น

2 ประเภท คือ

1.2.1 รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Ethical Model or Model-of) เป็นการประเมินสภาวะ ชุมชนแบบมีส่วนร่วม รูปแบบประเภทนี้เป็นแบบจำลองทางกายภาพ เช่น แบบจำลองรถยนต์ เครื่องบินภาพจำลอง

1.2.2 รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model or Model-for) เป็นแบบจำลองที่ สร้างขึ้นจากกรอบความคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ตัวทฤษฎีเองไม่ใช่รูปแบบหรือแบบจำลอง เป็นตัวช่วยให้เกิดรูปแบบที่มีโครงสร้างต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน

Keeves (1988 : 47) แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. รูปแบบคล้าย (Analogue Models) คือ เป็นรูปแบบที่มีความสัมพันธ์กับ ระบบจำลอง มักเป็นรูปแบบที่ใช้ในวิทยาศาสตร์กายภาพ เป็นรูปแบบที่นำไปใช้อุปมากับสิ่ง อื่นได้ เช่น รูปแบบจำลองระบบสุริยะกับระบบสุริยะที่เกิดขึ้นจริง

2. รูปแบบที่อธิบายความหมายหรือให้ความหมาย (Semantic Models) คือ เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาในการบรรยายลักษณะของรูปแบบ รูปแบบชนิดนี้จะช่วยใช้วิธีการอุปมา ในการพิจารณาด้วยภาษา มากกว่าที่จะใช้วิธีอุปมาในการพิจารณาด้วยโครงสร้างกายภาพ

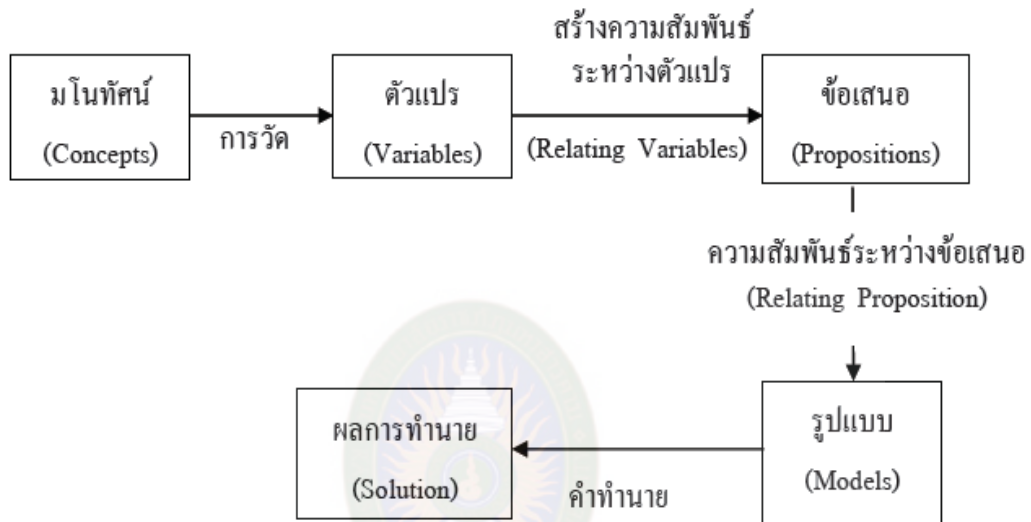
3. รูปแบบที่มีลักษณะเป็นแผนภูมิ แบบแผนหรือโครงการ (Schematic Models)

4. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Models) คือ เป็นรูปแบบที่ กำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในรูปแบบสมการหรือฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์

5. รูปแบบเชิงเหตุผล (Causal Models) คือ เป็นรูปแบบที่มีโครงสร้างเป็น สมการเชิงเส้น ที่ประกอบด้วยตัวแปรสัมพันธ์กันเป็นเหตุและผล มีการทดสอบสมมุติฐานผล ของรูปแบบ

1.3 การสร้างรูปแบบ

การสร้างรูปแบบ คือ การกำหนดมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบเพื่อชี้ให้เห็นว่า รูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้นอธิบายปรากฏการณ์อะไร และนำไปสู่ข้อค้นพบอะไรใหม่ ๆ ขั้นตอนการสร้างรูปแบบเขียนเป็นแผนภูมิดังภาพประกอบ 1 (Steiner. 1990 : 108 ; Keeve. 1988 : 49)

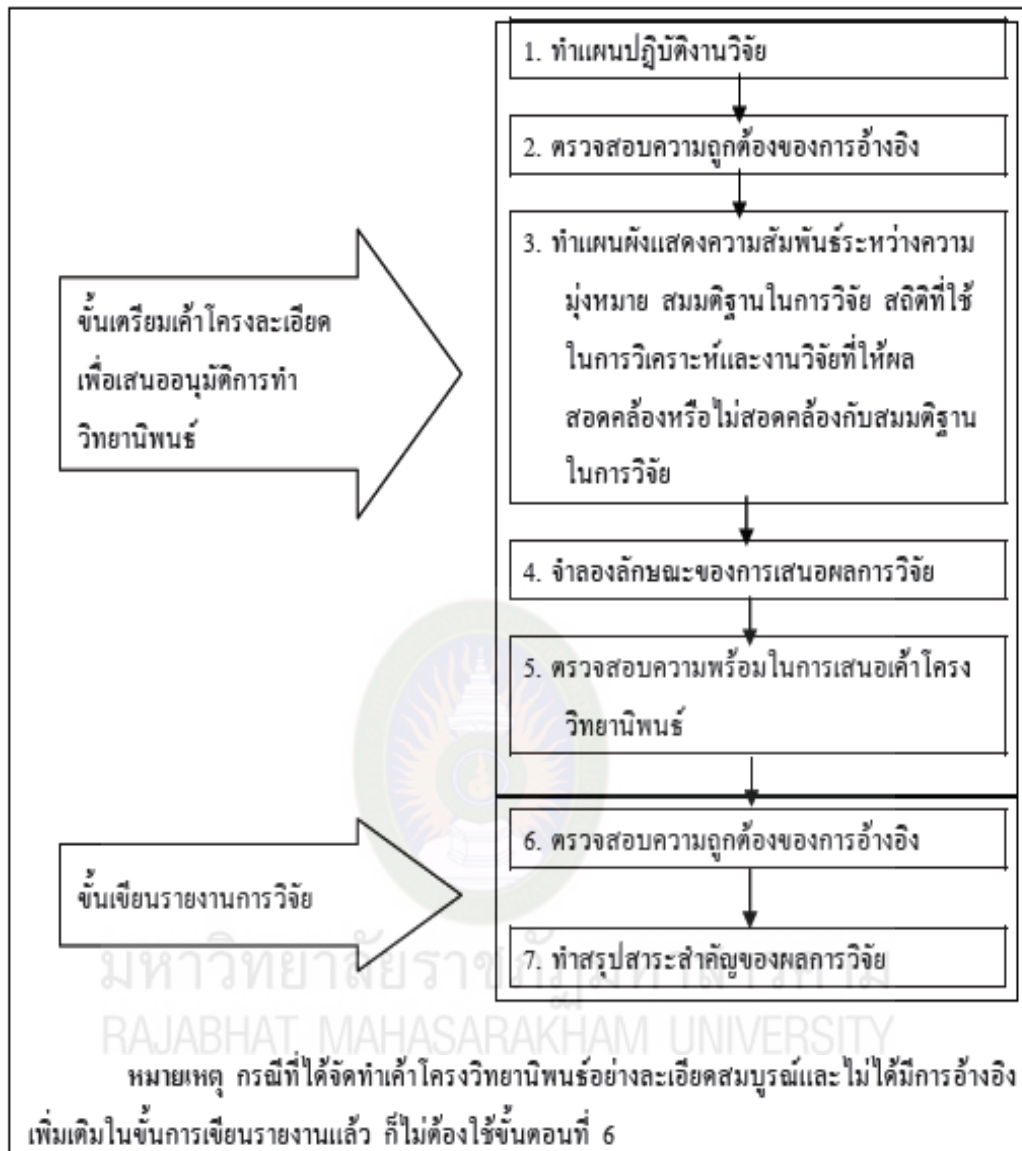
แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนการสร้างรูปแบบ

2. การวิจัยและพัฒนาารูปแบบ

บุญชม ศรีสะอาด (2533) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ กับนิสิต จำนวน 15 คน พบว่า รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์มีสองส่วน คือ ส่วนที่เป็น การพัฒนารูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ กับส่วนที่เป็นการทดสอบประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของรูปแบบที่พัฒนา ดังจะกล่าวรายละเอียดของแต่ละส่วน ดังนี้

2.1 รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์

จากการพัฒนารูปแบบของการควบคุมวิทยานิพนธ์ ได้รูปแบบดังแผนภาพที่ 2 (บุญชม ศรีสะอาด. 2533 : 6)

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์

รูปแบบของการควบคุมวิทยานิพนธ์ตามภาพประกอบ 3 แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมเค้าโครงละเอียดเพื่อเสนออนุมัติการทำวิทยานิพนธ์ และขั้นตอนเขียนรายงานการวิจัย

ขั้นแรก คือ ขั้นตอนเตรียมเค้าโครงละเอียดเพื่อเสนออนุมัติการทำวิทยานิพนธ์นั้น นิสิตนักศึกษาต้องทำกิจกรรม 5 กิจกรรม กิจกรรมแรกคือ การทำแผนปฏิบัติงานวิจัย กิจกรรมที่สอง การตรวจสอบความถูกต้องของการอ้างอิง กิจกรรมที่ 3 การทำแผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมาย สมมติฐานในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ และงานวิจัยที่ให้ผล

สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับสมมติฐานนี้ กิจกรรมที่ 4 การจำลองลักษณะของการเสนอผลการวิจัย กิจกรรมที่ 5 การตรวจสอบความพร้อมในการเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1 และชั้นที่ 5 เป็นชั้นที่ตายตัว ส่วนชั้นที่ 2 ชั้นที่ 3 และชั้นที่ 4 อาจดำเนินตามลำดับที่กำหนดไว้ หรือจะสลับลำดับกันก็ได้ เมื่อทำกิจกรรมที่ 5 ของขั้นแรกเสร็จแล้ว นิสิตนักศึกษาจะได้รับอนุญาตจากอาจารย์ที่ปรึกษาให้ควบคุมวิทยานิพนธ์ให้เสนอ (Defense) เค้าโครงวิทยานิพนธ์กับคณะกรรมการได้ เมื่อเสนอผ่านแล้วจะทำการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ แปลผล และเขียนรายงานการวิจัย

ขั้นที่สอง ขึ้นเขียนรายงานการวิจัย นิสิตนักศึกษาต้องทำกิจกรรมที่ 6 คือ

ทำการตรวจสอบความถูกต้องของการอ้างอิงอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้แบบฟอร์มและวิธีการเดียวกันกับกิจกรรมที่ 2 ของขั้นแรก และทำกิจกรรมที่ 7 คือ สรุปสาระสำคัญของผลการวิจัย ซึ่งเป็นส่วนช่วยในการเตรียมสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์

สรุป รูปแบบที่จะนำไปใช้ให้ได้ประโยชน์สูงสุดนั้น รูปแบบต้องประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญคือ มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง สามารถทำนายผลได้ สามารถขยายความผลทำนายได้กว้างขวางขึ้น และสามารถนำไปสู่แนวคิดใหม่ๆ สำหรับการพัฒนารูปแบบนั้นผู้วิจัยจะต้องศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการสร้างรูปแบบ นำเอาข้อมูลที่จัดเก็บมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ กำหนดโครงสร้างและข้อเสนอของรูปแบบอย่างชัดเจน เพื่อนำไปสู่ผลสรุปเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มุ่งหวังของการวิจัย มีการทดสอบและปรับปรุงรูปแบบก่อนนำรูปแบบไปใช้งานจริง ประเมินผลหลังจากการนำรูปแบบไปใช้งานจริง

2.2 วิธีการวิจัยโดยใช้รูปแบบ

บุญชม ศรีสะอาด (2549 : 2-7) ได้กล่าวว่า การวิจัยโดยใช้รูปแบบจำแนกออกได้เป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกเป็นการสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ขั้นที่สองเป็นการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ

2.2.1 การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ

ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐาน โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบ (ที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกัน หรือเรื่องอื่น และผลการศึกษาหรือวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ หรือตัวแปรเหล่านั้นหรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบในการพัฒนารูปแบบนั้น

จะต้องใช้หลักของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ และการศึกษาค้นคว้ามากจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบอย่างยิ่งผู้วิจัยอาจคิด โครงสร้างของรูปแบบขึ้นมาก่อน แล้วปรับปรุง โดยอาศัย ข้อเสนอเทศจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบ หรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือ ทำการศึกษาองค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรแต่ละตัว แล้วคัดเลือกองค์ประกอบย่อยหรือตัวแปร ที่สำคัญ ประกอบกันขึ้นเป็น โครงสร้างของรูปแบบก็ได้

2.2.2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

หลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นแรกแล้ว จำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นถึงแม้ว่าจะพัฒนาโดยมีรากฐาน จากทฤษฎีแนวความคิดรูปแบบของผู้อื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมาก แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตาม สมมติฐาน ซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทำการทดลองนำไปใช้ใน สถานการณ์จริง เพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่ มุ่งหวังหรือไม่ (ในขั้นนี้บางครั้งจึงใช้คำว่าทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ) ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบและอิทธิพล หรือความสำคัญของกลุ่มองค์ประกอบหรือกลุ่มตัวแปรในรูปแบบผู้วิจัยอาจปรับปรุงแบบใหม่ โดยตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่ามีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบ ของตน ซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่ารูปแบบ หมายถึง แบบแผน ขั้นตอนการดำเนินงาน หรือ สิ่งที่ย่อส่วน ตัวแทนจากความจริงโดยการสร้าง หรือพัฒนามาจาก โครงสร้างทางความคิดเห็นซึ่งมี องค์ประกอบสำคัญ ๆ และมีความสัมพันธ์ต่อกัน สามารถอธิบาย หรือทำนายปรากฏการณ์ เชิงเหตุผล และผลที่เกิดขึ้นให้เข้าใจได้ง่ายเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้น หลังสุดถือเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐบาลได้กระจายอำนาจการบริหาร ให้แก่คนในท้องถิ่นให้สามารถมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครองการบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่มีกฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 14 ว่าด้วย การปกครองส่วน ท้องถิ่น บัญญัติให้ท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารงาน ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตาม

เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ท้องถิ่นใดที่ต้องการปกครองตนเองก็มีสิทธิได้รับ การจัดตั้งเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐ กับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน ซึ่งมีกฎหมายกำหนด โดยจะต้องคำนึงถึง หลักการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักสำคัญ

1. ประวัติการจัดตั้ง

กระทรวงมหาดไทยได้ออกคำสั่งที่ 222/2499 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งสภาตำบลให้ แล้วเสร็จภายในสามเดือน เพื่อเปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสภา ตำบลและช่วยสร้างความเจริญให้ท้องถิ่น หลังจากนั้นรัฐบาลได้ประกาศพระราชบัญญัติ ระเบียบราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นหน่วยราชการ บริหารส่วนท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์ คือ มีฐานะเป็นนิติบุคคลมีรายได้และรายจ่ายของตนเอง สามารถดำเนินกิจการได้อย่างอิสระ องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งเพียง 59 แห่ง ต้องยุบ เลิกไป เพราะการทำงานไม่มีประสิทธิภาพ (สถาบันดำรงราชานุภาพ และกรมการปกครอง. 2540 : 45)

ในปี พ.ศ. 2509 รัฐบาลได้ออกคำสั่งที่ 275/2509 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2509 เรื่องระเบียบบริหารราชการตำบลและหมู่บ้าน (ฉบับที่ 2) จัดตั้งสภาตำบลในรูปแบบใหม่ โดยปรับปรุงสภาตำบลให้มีลักษณะคล้ายสภาท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย แต่ไม่มีฐานะ เป็นนิติบุคคล การดำเนินการไม่ทั่วถึงทั้งประเทศ เนื่องจากมีงบประมาณจำกัด จึงให้ใช้บังคับ ใช้เฉพาะบางตำบลที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ ส่วนตำบลอื่น ๆ ให้ใช้ระเบียบบริหาร ราชการส่วนตำบลและหมู่บ้านตามคำสั่ง 222/499 ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 คณะปฏิวัติได้ออก ประกาศคณะปฏิวัติที่ 326 เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 เพื่อแก้ไขปรับปรุงการจัดระเบียบ บริหารของตำบลให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาการณ์ในขณะนั้น โดยตำบล ที่จัดระเบียบบริหารตามประกาศของคณะปฏิวัติ มีสภาตำบล แต่ไม่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา ตำบล และตามประกาศนี้ได้ยกเลิก พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 รวมทั้งฉบับที่ 2 พ.ศ. 2509 นอกจากนี้ยังให้โอนทรัพย์สิน หนี้ และสิทธิ ขององค์การบริหารส่วนตำบลไปเป็นของจังหวัด

เมื่อ พ.ศ. 2537 สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ได้ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัด ระเบียบบริหารส่วนตำบล จึงได้ออกพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

พ.ศ. 2537 รวมทั้งได้แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 เพื่อให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

2. หลักเกณฑ์การจัดตั้ง

ในการจัดตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ได้มีการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จำนวน 617 แห่ง ได้มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้นเรื่อยจนถึงปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 6,744 แห่ง ได้มีแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการยุบรวมองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (กรมการปกครอง. 2547 : 19 - 20)

2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกันได้ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีจำนวนประชากรทั้งหมดไม่ถึง 2,000 คน เป็นเหตุไม่สามารถบริหารงานพื้นที่นั้นให้มีประสิทธิภาพได้ ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศยุบองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว โดยให้รวมพื้นที่เข้ากับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกัน หรือให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

ต่อมาพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ได้กำหนดเพิ่มเติมให้ สภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันเป็นเวลา 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ก็อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ทั้งนี้เพื่อให้มีความสัมพันธ์กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ เป็นไปตาม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถจัดตั้งได้จะต้องมาจากสภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยที่มีการเปลี่ยนแปลง ต้องจัดทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย และประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา โดยในประกาศให้ระบุชื่อ และขอบเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย

3. โครงสร้างและอำนาจหน้าที่

3.1 สภากงศ์การบริหารส่วนตำบล เป็นฝ่ายนิติบัญญัติที่ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในหมู่บ้านในตำบลนั้น ๆ หมู่บ้านละ 2 คน ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้หมู่บ้านละ 3 คน แต่ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้หมู่บ้านละ 6 คน ในสภากงศ์การบริหาร ส่วนตำบลนั้นจะประกอบด้วย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน และเลขาธิการสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล จำนวน 1 คน ซึ่งมาจากการเลือกจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล พิจารณา และให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบาย แผนพัฒนาตำบล กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่ง คราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

3.2 นายกงศ์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบล ซึ่งอาจแต่งตั้งรองนายกงศ์การบริหารส่วนตำบลได้ไม่เกิน 2 คน และเลขานุการนายกงศ์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งรองนายกงศ์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกงศ์การบริหารส่วนตำบล มาจากการแต่งตั้งจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับนายกงศ์การบริหารส่วนตำบล ในส่วนในการดำรงตำแหน่งนายกงศ์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ไม่เกิน 2 สมัยติดต่อกัน มีหน้าที่ในการบริหารพัฒนา บริหารงานทั้งหมด ทั้งบริหารพัฒนาตำบล บริหารงานบุคคล กำหนดนโยบาย วางแผนการพัฒนาตำบลจัดทำงบประมาณรายจ่าย ต้องรายงานผลการปฏิบัติงานตามที่ให้นโยบายไว้ในทุกปี และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

แผนภาพที่ 3 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

4. การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาในส่วนราชการ มีพนักงานส่วนตำบลซึ่งเป็นราชการประจำ และมีลูกจ้างจำนวนตามโครงสร้างตามกรอบอัตรากำลัง เป็นไปตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งกำหนดไว้ 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยมีกรอบพิจารณาจากรายได้ พื้นที่ และประชากร ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณากรอบอัตรากำลังแบ่งการบริหารออกเป็น อย่างน้อย 6 ส่วน ดังนี้

4.1 สำนักปลัดงานองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่รับผิดชอบงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการของพนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างงาน การประชุม งานนโยบายและแผน งานกฎหมายและคดี งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานกิจการสภา และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

4.2 ส่วนการคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเบิกเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน และอื่น ๆ โดยมี ฝ่ายงานการเงิน ฝ่ายงานบัญชี ฝ่ายงานพัฒนาและจัดเก็บรายได้ ฝ่ายทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

4.3 ส่วนโยธา มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ ประมาณการราคา ค่าใช้จ่ายในโครงการ งานควบคุมอาคาร โดยมีฝ่ายก่อสร้าง ฝ่ายออกแบบและควบคุมอาคาร ฝ่ายประสานสาธารณูปโภค และฝ่ายผังเมือง และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

4.4 ส่วนสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ งานสาธารณสุข ทั้งหมด โดยมีฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพและสาธารณสุข ฝ่ายรักษาความสะอาด ฝ่ายควบคุมและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ฝ่ายควบคุม โรค และฝ่ายบริการสาธารณสุข และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

4.5 ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา คือ ฝ่ายส่งเสริมกิจการ โรงเรียน และฝ่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

4.6 ส่วนสวัสดิการสังคม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริการ ด้านสวัสดิการ และพัฒนาชุมชน การสังคมสงเคราะห์ และฝ่ายส่งเสริมอาชีพและพัฒนาสตรี และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

5. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 (2546 : 25 - 27) มีดังนี้

5.1 อำนาจหน้าที่ทั่วไป

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

5.2 หน้าที่ที่กฎหมายบังคับให้ทำ

มาตรา 67 ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- 5.2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 5.2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 5.2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 5.2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 5.2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 5.2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 5.2.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5.2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 5.2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

5.3 หน้าที่ที่ไม่บังคับให้ทำ แต่อาจที่จะดำเนินการได้

มาตรา 68 ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- 5.3.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 5.3.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 5.3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

5.3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ

5.3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

5.3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

5.3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

5.3.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

5.3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

5.3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

5.3.12 การท่องเที่ยว

5.3.13 การผังเมือง

5.4 ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ยังกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

5.4.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

5.4.2 การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ

5.4.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ

5.4.4 การสาธารณสุข โภคและการก่อสร้างอื่น ๆ

5.4.5 การสาธารณสุขการ

5.4.6 การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ

5.4.7 การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน

5.4.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว

5.4.9 การจัดการศึกษา

5.4.10 การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา

และผู้ด้อยโอกาส

5.4.11 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

- 5.4.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- 5.4.13 การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 5.4.14 การส่งเสริมกีฬา
- 5.4.15 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพ

ของประชาชน

- 5.4.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- 5.4.17 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- 5.4.18 การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- 5.4.19 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- 5.4.20 การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- 5.4.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 5.4.22 การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- 5.4.23 การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย

โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่น ๆ

- 5.4.24 การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 5.4.25 การผังเมือง
- 5.4.26 การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- 5.4.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ

- 5.4.28 การควบคุมอาคาร

- 5.4.29 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

- 5.4.30 การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน

และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- 5.4.31 กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่

คณะกรรมการประกาศกำหนด

- 5.5 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายที่กำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะราชการส่วนท้องถิ่นดำเนิน ตามอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

5.5.1 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

5.5.2 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

5.5.3 พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508

5.5.4 พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475

5.5.5 พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510

5.5.6 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

5.5.7 กฎหมายอื่น ๆ ตามแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลในท้องถิ่นที่มีพื้นที่ต้องบังคับใช้ตามกฎหมายนั้น ๆ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับเรื่องป่าไม้ การประมง ทรัพยากรธรรมชาติ น้ำมัน นกอีแอ่น เป็นต้น

6. การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ในหนึ่งปีมีสมัยประชุมสามัญ 2 สมัยหรือหลายสมัย แล้วแต่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนด แต่ไม่เกิน 4 สมัย เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภา นายองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกที่มีอยู่ อาจทำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอ ขอให้เปิดประชุมสมัยวิสามัญ ถ้านายอำเภอเห็นสมควรก็ให้นายอำเภอเรียกประชุมวิสามัญได้

การประชุมสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดไม่เกิน 15 วัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ สำหรับการประชุมสภาครั้งแรกต้องดำเนินการภายใน 45 วัน นับแต่วันเลือกตั้ง การเรียกประชุมสภาตามสมัยประชุมให้ประธานสภาเป็นผู้เรียกประชุม และเป็นผู้ปิดการประชุม การประชุมในแต่ละครั้งจะต้องมีสมาชิกสภามาร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะครบองค์ประชุม

7. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

7.1 องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่ อากรฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมใบอนุญาต รวมถึงผลประโยชน์อันเนื่องจากการฆ่าสัตว์

7.2 ส่วนราชการจัดเก็บให้ ได้แก่ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิบัตร และนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน อากรรังนกอีแอ่น ค่าภาคหลวง ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ รายได้จากอากรกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาลเงินจากประทานบัตร ใบอนุญาต และอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง รายได้จากทรัพยากรธรรมชาติ

7.3 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

7.4 รายได้อื่น ๆ เช่น รายได้จากทรัพย์สิน รายได้จากสาธารณูปโภค รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้ถือสิทธิ์ให้ รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้ และตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

8. รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่ายตามงบประมาณ โดยจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ รายจ่ายงบกลาง และรายจ่ายตามแผนงาน

8.1 รายจ่ายงบกลาง หมายถึง รายจ่ายที่องค์กรปกครองท้องถิ่นมีภาระผูกพันต้องจ่าย และเป็นรายจ่ายที่ตั้งไว้เพื่อจัดสรรให้หน่วยงานต่าง ๆ เบิกจ่าย ได้แก่

8.1.1 ค่าชำระเงินกู้ และดอกเบี้ย

8.1.2 รายจ่ายตามข้อผูกพัน

8.1.3 เงินสำรองจ่าย

8.1.4 เงินงบประมาณรายจ่ายทั่วไปตั้งช่วยเหลืองบประมาณ

8.1.5 เงินช่วยค่าทำศพ

8.2 รายจ่ายตามแผนงาน หมายถึง รายจ่ายซึ่งกำหนดรายละเอียดหมวดรายจ่ายไว้ในงานหรือโครงการตามแผนงานสำหรับหน่วยงานใดโดยเฉพาะ ได้แก่

8.2.1 หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ

8.2.2 หมวดค่าจ้างชั่วคราว

8.2.3 หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ

8.2.4 หมวดค่าสาธารณูปโภค

8.2.5 หมวดเงินอุดหนุน

8.2.6 หมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง

8.2.7 หมวดรายจ่ายอื่น ๆ

9. การกำกับดูแล

9.1 นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ โดยมีอำนาจสามารถเรียกสมาชิกสภา คณะผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมา

ชี้แจง หรือสอบสวน ตลอดจนเรียกรายงานเอกสารใด ๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบได้

9.2 เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม นายอำเภอจะรายงานเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่ออุบศภาก็ได้

10. หลักการบริหารจัดการที่ดี

การบริหารจัดการที่ดีเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องพัฒนาไปสู่การบริหารที่ให้ได้เพื่อเป็นที่พึงของประชาชน โดยมีหลักสำคัญอยู่ 6 ประการ คือ

10.1 หลักนิติธรรม จะต้องมีการบริหารด้วยความชอบธรรม ชอบด้วยระเบียบกฎหมาย รักษาคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชนอย่างเท่าเทียมกันและยุติธรรม

10.2 หลักความโปร่งใส คือ องค์การบริหารส่วนตำบลรู้อะไรประชาชนควรรู้ด้วย โดยการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนตรวจสอบได้ตลอดเวลา

10.3 หลักความรับผิดชอบ ในการให้บริการสาธารณะตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามกฎหมายอย่างมีคุณภาพต้องรับผิดชอบหากเกิดความเสียหาย

10.4 หลักความมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และแสดงความคิดเห็นในกระบวนการตัดสินใจ และตรวจสอบ

10.5 หลักคุณธรรม ยึดมั่นในความถูกต้องซื่อสัตย์ จริตใจ ขยันอดทน มีวินัย

10.6 หลักความคุ้มค่า การบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล จึงสรุปได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 โดยภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานที่รองรับการกระจายอำนาจในด้านต่าง ๆ ของรัฐบาล ถือเป็นหน่วยย่อยที่บริการสาธารณะให้แก่ประชาชนอย่างใกล้ชิดมีความใกล้ชิดกับประชาชน และผู้ร่างกฎหมายต้องการให้องค์ประกอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ มาจากการเลือกตั้งโดยตรง อันเป็นตัวแทนของประชาชน โดยแท้จริง มีจำนวนที่มากกว่า จำนวนที่มาจากการแต่งตั้ง และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้มีเฉพาะผู้แทนของประชาชน มาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยตรงเท่านั้น ทำหน้าที่เป็นทั้งฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วน

ตำบล และฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อันสะท้อนให้เห็นว่าต้องการให้เป็นองค์กรปกครองของประชาชน และต้องการให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ตามเจตนารมณ์ของหลักการกระจายอำนาจการปกครองอย่างแท้จริง และเมื่อพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ที่จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาครอบคลุมในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตของประชาชน และมีความเป็นอิสระในการดำเนินงานภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดไว้

บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม

1. สภาพทั่วไปของจังหวัดมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคามตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15 องศา 25 ลิปดา และ 16 องศา 40 ลิปดาเหนือ เส้นแวงที่ 102 องศา 50 ลิปดา และ 103 องศา 30 ลิปดาตะวันออก มีพื้นที่ 5,228.843 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,268,026.87 ไร่ ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์ 470 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดบุรีรัมย์

2. ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดมหาสารคามเป็นพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ถึงลูกคลื่นลอนลาด พื้นที่โดยทั่วไปมีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 130 – 230 เมตร ด้านทิศตะวันตกและทิศเหนือเป็นที่สูงในเขตอำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเชียงยืน และอำเภอกันทรวิชัย ครอบคลุมพื้นที่ประมาณครึ่งหนึ่งของพื้นที่จังหวัด และค่อย ๆ ลาดเทมาทางทิศตะวันออก และทิศใต้มีลำน้ำสำคัญหลายสายไหลผ่าน สภาพพื้นที่สามารถแบ่งออกได้ 3 ลักษณะ คือ

2.1 พื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มริมน้ำ เช่น ที่ราบลุ่มริมแม่น้ำชี ในบริเวณอำเภอเมืองมหาสารคาม อำเภอโกสุมพิสัย และทางตอนใต้ของจังหวัด แถบชายทุ่งกุลาร้องไห้

2.2 พื้นที่ค่อนข้างราบเรียบสลับกับลูกคลื่นลอนลาด พบทางบริเวณตอนเหนือของอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย เป็นแนวยาวไปทางตะวันออกถึงอำเภอเมืองมหาสารคาม

2.3 พื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด สลับกับพื้นที่ลูกคลื่นลอนชัน พบทางตอนเหนือ

และตะวันตกของจังหวัด บริเวณนี้มีเนื้อที่ประมาณครึ่งหนึ่งของเนื้อที่ของจังหวัด

3. ลักษณะภูมิอากาศ

เป็นลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน (Tropical Monsoon Climate) ในช่วงมรสุมฤดูร้อนจะได้รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย สภาพโดยทั่วไปจะมีลักษณะฝนตกสลับกับอากาศแห้ง (Wet and Dry Climate) มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในปี 2549 ประมาณ 1,304.7 มม./ปี โดยมีจำนวนวันที่ฝนตกตลอดทั้งปีจำนวน 109 วัน ปริมาณฝนสูงสุดเมื่อวันที่ 21 กันยายน 2549 วัดได้ 81.7 มิลลิเมตร ในปี 2550 ตั้งแต่เดือนมกราคม – กรกฎาคม อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 34.80 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยประมาณ 38.30 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2550 วัดได้ประมาณ 41.50 องศาเซลเซียส สำหรับฤดูต่าง ๆ มี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมไปจนถึงเดือนมิถุนายน ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคมไปจนถึงเดือนตุลาคม และฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน เป็นต้นไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์

4. เขตการปกครอง

จังหวัดมหาสารคามมีพื้นที่ประมาณ 5,228.843 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 อำเภอ 143 ตำบล (องค์การบริหารส่วนตำบล 125 แห่ง) 1,944 หมู่บ้าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 4 แผนที่จังหวัดมหาสารคาม
ที่มา : กระทรวงมหาดไทย (2558 : 41)

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนา

5.1 ยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

เน้นการสร้างความต้องการด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ รวมทั้งอำนวยความสะดวกในท้องถิ่น ได้แก่ การสร้างถนน การระบายน้ำ การผังเมือง การขยายและติดตั้งไฟฟ้า และแสงสว่างสาธารณะ เป็นต้น

5.2 ยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ

เน้นการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน ส่งเสริมด้านด้านอาชีพ ป้องกันยาเสพติด สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

5.3 ยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุข

ส่งเสริมการพัฒนาเกี่ยวกับอนามัยของประชาชน การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ เป็นต้น

5.4 ยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาสังคม และการเมืองการบริหาร

ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาด้านการเมืองการปกครอง การบริการสาธารณะ เช่น การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมาติดต่อราชการ การบริการด้านข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ แบบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม

5.5 ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาของเด็ก เยาวชน ส่งเสริมและบำรุงศาสนา สนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

5.6 ยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่งเสริมการดูแลและการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคุ้มครองดูแลที่สาธารณประโยชน์ เป็นต้น

5.7 ยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร

ส่งเสริมสนับสนุนการทำเกษตรปลอดสารพิษ การใช้ปุ๋ยชีวภาพ ลดการใช้สารเคมี

5.8 ยุทธศาสตร์ด้านแหล่งน้ำ

พัฒนาด้านภาวการณ์ขาดแคลนน้ำบริ โภค รวมทั้งเพื่อการเกษตร เช่น ขุดสระน้ำ บ่อน้ำบาดาล ขุดลอกลำห้วย สระน้ำ ระบบประปา เป็นต้น

6. แนวทางการพัฒนา

6.1 แก้ไขปรับปรุง และบำรุงด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า เป็นต้น

6.2 การป้องกันและแก้ปัญหาการระบาดของยาเสพติด พัฒนายกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

6.3 การพัฒนาด้านบุคลากร เพิ่มประสิทธิภาพการบริการประชาชนทั้งในและนอกเวลาราชการ

6.4 พัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้และสถานที่ปฏิบัติงานให้เพียงพอในการปฏิบัติราชการ อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการมาติดต่องานราชการ

6.5 สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาควบคู่คุณธรรม จริยธรรม ผสมผสานเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

6.6 ปรับปรุงที่สาธารณประโยชน์ สร้างสวนหย่อม สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และส่งเสริมการออกกำลังกายของประชาชน

6.7 พัฒนาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสร้างจิตสำนึกและตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการเฝ้าระวังและฟื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

7. นโยบายการบริหารงานของผู้บริหาร

7.1 ด้านการบริหารจัดการ

7.1.1 ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบาย

7.1.2 บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยยึดถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม

7.2 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ผังเมืองและสาธารณูปโภค

7.2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการก่อสร้างถนนคอนกรีตภายในตำบล ปรับปรุงและก่อสร้างถนนหินคลุก หินลูกรัง เชื่อมระหว่างหมู่บ้านเพื่อให้การสัญจรภายในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้านสะดวก มีความปลอดภัยในการสัญจร ก่อสร้างและปรับปรุงถนนเข้าสู่ที่ทำการเกษตร เพื่อการขนส่งสินค้าทางการเกษตรอย่างสะดวกและรวดเร็ว

7.2.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการก่อสร้าง ปรับปรุงแก้ไขปัญหาระบบภายในหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7.2.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาประปาภายในหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7.2.4 สนับสนุนการขยายเขตประปาหมู่บ้านภายในตำบลอย่างทั่วถึง

7.2.5 ส่งเสริมและสนับสนุนการติดตั้ง บำรุงรักษาไฟฟ้าสาธารณะของหมู่บ้าน ตามพื้นที่ที่จำเป็นอย่างเพียงพอ

7.2.6 สนับสนุนการขยายเขตไฟฟ้าให้มีใช้ทุกครัวเรือน

7.2.7 สนับสนุนการจัดทำผังเมืองให้มีการกำหนดวางแผนบริหารจัดการให้สอดคล้องกับการปลูกสร้างในอนาคต

7.3 ด้านการเกษตร

7.3.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มผลผลิตและมูลค่าต่อพื้นที่

7.3.2 ส่งเสริมและสนับสนุน การเกษตรปลอดสารพิษในลักษณะเกษตรอินทรีย์ หรือเกษตรธรรมชาติให้ขยายวงกว้างมากขึ้น

7.3.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอและทั่วถึง

7.3.4 สนับสนุนการขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร

7.3.5 ส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกสัตว์รวมทั้งการควบคุมป้องกันโรคระบาดสัตว์

7.4 ด้านการศึกษา

7.4.1 สนับสนุนสื่อการเรียนการสอนทุกโรงเรียนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7.4.2 สนับสนุนการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนทุกแห่งทั้งดนตรี กีฬา วิชาการในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7.4.3 สนับสนุนโครงการอาหารกลางวันอาหารเสริม (นม) ให้กับโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7.4.4 สนับสนุนสื่ออุปกรณ์เพิ่มทักษะในการเรียนการสอนให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงเรียนที่มีเด็กก่อนเกณฑ์

7.4.5 ส่งเสริมศูนย์การศึกษานอก โรงเรียนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7.4.6 จัดให้มีหนังสือพิมพ์อ่านทุกหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสาร
ข้อมูล

7.4.7 ส่งเสริมทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน

7.5 ด้านสาธารณสุข

7.5.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ รวมทั้งงานสาธารณสุขมูลฐานชุมชน

7.5.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการรักษาพยาบาล การให้บริการ ของสถานีอนามัยให้ทั่วถึง

7.6 ด้านสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม

7.6.1 จัดสรรหรือประสานงานกับภาครัฐและเอกชน เพื่อช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุ คนพิการ เด็กกำพร้า ผู้ด้อยโอกาส ผู้ติดเชื้อเอดส์ ผู้ยากไร้ให้ได้รับสวัสดิการอย่างทั่วถึง

7.6.2 สนับสนุนงบประมาณ แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อาสาสมัครป้องกันอาชญากรรมเพื่อช่วยเหลือและดูแลรักษาความสงบ รักษาความปลอดภัย ทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

7.6.3 สนับสนุนรณรงค์ส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้คน ในชุมชนปลอดจากยาเสพติด

7.6.4 อนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของท้องถิ่นเพื่อคนรุ่นใหม่สืบไป

7.6.5 ทำนุบำรุง ศาสนาสืบสานศิลปะ วัฒนธรรมประเพณีให้ควบคู่กับชุมชน และท้องถิ่นตลอดไป

7.7 ด้านนันทนาการและการกีฬา

7.7.1 สนับสนุนอุปกรณ์การกีฬาทั้งหน่วยงานของรัฐ ศูนย์กีฬาและชุมชน

7.7.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยออกกำลังกายโดยเล่น กีฬาเพื่อรักษาสุขภาพ

7.7.3 สนับสนุนการแข่งขันกีฬา

7.7.4 สนับสนุนการแข่งขันกีฬาระดับตำบล อำเภอ และระดับจังหวัด

7.7.5 สนับสนุนกีฬาที่มีความสามารถ ไปแข่งขันในระดับที่สูงขึ้น

7.8 ด้านการพัฒนาบุคลากร

7.8.1 จัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกคน พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานจ้าง ให้มีความรู้ความสามารถในหน้าที่ต่าง ๆ เฉพาะด้านให้มีความชำนาญมาบริหารงานท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐาน ของคุณธรรม จริยธรรมควบคู่กับการบริหารจัดการและพัฒนา

7.8.2 จัดหาและปรับปรุงอุปกรณ์ภายในสำนักงานให้ทันสมัย ใช้งานได้ดี มีประสิทธิภาพ และสะดวก รวดเร็ว ในการบริการทั้งภาครัฐและเอกชน

7.8.3 จัดให้มีการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับส่วนราชการอื่น ๆ เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้พัฒนายิ่งขึ้น

7.9 ด้านการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว

7.9.1 ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มอาชีพ

7.9.2 ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

7.9.3 จัดอบรมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายการเมือง
การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

7.10 ด้านการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว

7.10.1 ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มอาชีพ

7.10.2 ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและการท่องเที่ยวเชิงอุตสาหกรรม

7.11 ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาความสงบเรียบร้อย
การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย

7.11.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
ท้องถิ่น

7.11.2 ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรม/กิจการแก่กลุ่มหรือองค์กรประชาชน
ให้มีการดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

7.12 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7.12.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้าง
จิตสำนึก ฝึกระวังและป้องกันการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน

7.12.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟู
และบำรุง รักษาทรัพยากรป่าไม้ แหล่งน้ำและการใช้ดิน

7.12.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการรักษาสิ่งแวดล้อม การกำจัดขยะมูลฝอย
และสิ่งปฏิกูล การกำจัดมลภาวะที่มีผลต่อสุขภาพ อนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชน

8. สถานการณ์การพัฒนา

โดยพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจุดอ่อน คือ

8.1 องค์กรบริหารส่วนตำบลมีพื้นที่รับผิดชอบมาก ไม่สามารถบริการหรือพัฒนา
ได้อย่างทั่วถึง

8.2 กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ มีการปรับปรุงแก้ไขตลอดเวลา ทำให้ศึกษา
ไม่ทันขาดความเข้าใจในการดำเนินงาน

8.3 บุคลากรยังขาดความชำนาญ ทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
เท่าที่ควร

8.4 ประชาชนบางส่วนยังขาดการมีส่วนร่วม

8.5 งบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนา

8.6 ขาดจิตสำนึกในการรับผิดชอบในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ

อนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์ขจร (2550 : 74) ได้ศึกษาคูณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงปรารถนาของประชาชน กรณีตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในตำบลหมอนนางพึงปรารถนานายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพและด้านมนุษยสัมพันธ์ น้อยที่สุดคือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความเป็นผู้นำเมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และสื่อสารรับรู้ข่าวสารทางการเมือง พบว่าประชาชนในตำบลหมอนนาง พึงปรารถนาต่อคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และสื่อสารการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง สำหรับเพศต่างกันไม่ทำให้ประชาชนในตำบลหมอนนางพึงปรารถนาต่อคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ คือสำหรับผู้ที่จะสมัครเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีจริยธรรม สำหรับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญในการกำหนดหลักสูตรต่าง ๆ ที่จะอบรมหรือพัฒนานายกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้มีคุณลักษณะในด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากยิ่งขึ้น

วิระ ภูระหงษ์ (2550 : 51) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความคิดเห็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในด้านการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านวิสัยทัศน์ โดยสามารถเรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการบริหาร ลำดับที่ 2 ด้านวิสัยทัศน์ ลำดับที่ 3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ลำดับที่ 4 ด้านการตัดสินใจ ลำดับที่ 5 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

เกษราภรณ์ วงศ์ก่อ (2550 : 94 - 101) ได้ศึกษาความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อคุณลักษณะของผู้บริหารส่วนราชการเทศบาลเมืองหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับ

ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลเมืองหนองคายที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บริหารส่วนราชการ เทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นผู้นำ 2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพนักงานเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ พนักงานครูเทศบาลและลูกจ้างประจำที่มีต่อคุณลักษณะผู้บริหารส่วนราชการ เทศบาลเมืองหนองคาย ทั้งนี้ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 การเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนราชการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารส่วนราชการเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมแตกต่างกับพนักงานครูและลูกจ้างประจำมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารส่วนราชการเทศบาลเมืองหนองคายโดยรวมแตกต่างกับพนักงานครู

สุขุมมालย์ ประยูกนิวัตน์ (2550 : 81) การศึกษาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ ในทัศนะของพนักงานฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์นครหลวง บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน) ผลจากการศึกษา พบว่า พนักงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารพนักงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการตัดสินใจ รูปแบบการมีส่วนร่วม และการจัดการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ในทัศนะของพนักงานจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่า พนักงานที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ด้านการจัดการการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการผู้นำต้องกล้าคิด กล้าทำในการนำพาองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านอื่นๆ อีก 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ภัทธา สุภา (2551 : 112) ได้ศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอค้อยสะเกตต์ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอค้อยสะเกตต์อยู่ในระดับสูง 2) คุณลักษณะภาวะผู้นำ 13 คุณลักษณะพบว่า มีคุณลักษณะภาวะผู้นำอยู่ในระดับสูง ระดับความผูกพันระดับองค์กรของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอค้อยสะเกตต์อยู่ในระดับสูง 3) คุณลักษณะผู้นำมีความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานองค์การบริหาร

บริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง กล่าวคือ เมื่อพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะภาวะผู้นำ จะส่งผลให้พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลเกิดความผูกพันต่อองค์การในระดับปานกลาง

สุรพงษ์ แสงเรณู (2552 : 94) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของพนักงานส่วนท้องถิ่นต่อภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ระดับความคิดเห็นของพนักงานส่วนท้องถิ่นต่อภาวะผู้นำโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม

รัชชัย ผงอ้วน (2554 : 79) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมและจริยธรรมและอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้านคือ ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน 2) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ที่มีค่าความถี่สูงสุดของแต่ละด้านมีดังนี้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นที่พึงของประชาชนด้านกฎหมายได้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรแต่งกายเหมาะสม สง่างาม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นได้มากกว่านี้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ

พัชรินทร์ ติดยกุล (2555 : 101 - 109) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านความรับผิดชอบและการตัดสินใจ 2) ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอยู่ในเขตเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

สมศักดิ์ พรหมเตือ (2559 : 9 - 24) ได้วิจัยเรื่อง นวัตกรรมนโยบายการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภูมิภาคอีสานตอนกลาง ผลการวิจัยพบว่า

- 1) รูปแบบนวัตกรรมนโยบายการบริการสาธารณะเชิงนโยบาย ประกอบด้วย การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการวางแผน การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดสรรประโยชน์ การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การพัฒนาการร่วมบูรณาการนโยบาย การพัฒนารูปแบบแรงกดดันในพื้นที่ การพัฒนาวิสัยทัศน์ของนายก การพัฒนารูปแบบการเรียกร่องในพื้นที่ การสร้างเครือข่าย และการเรียนรู้องค์กรที่ประสบผลสำเร็จ
- 2) รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมนโยบายการบริการสาธารณะเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย การพัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะตัวในการทำงาน การพัฒนาความเป็นผู้นำ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของบุคคล การพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาเครือข่าย การพัฒนาเจตคติที่ดีต่อองค์กร การพัฒนาการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณมุ่งผลสัมฤทธิ์ การจัดรูปแบบองค์กรแบบผสม การบูรณาการเทคโนโลยี การพัฒนาการบริหารแบบกระจายอำนาจ การพัฒนาองค์กรสาธารณะท้องถิ่น การพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน และการพัฒนาการสื่อสาร

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่าผู้วิจัยได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะหรือภาวะผู้นำของผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานในการที่จะพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้า มีประสิทธิภาพในการทำงานนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Fitzgerald and Durant (1980 : 585 - 594) ได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในเทนนิสซึ่งที่มีต่อการบริการที่ได้รับ 5 ประเภท คือ บริการด้านตำรวจ อักศิกษยานามัย การศึกษา และถนน ซึ่งเป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นการประเมินจากอ้อมวิสัย

โดยเฉพาะตัวแปรอิสระ เช่น เชื้อชาติ รายได้ อายุ ซึ่งเป็นตัวที่ทำให้เกิดคุณและโทษในสังคมอเมริกัน กล่าวคือ คนดำ คนจน คนแก่ มักจะเป็นคนที่ถูกมองว่าน่าจะมีความรู้ดีกว่าคนถูกกีดกันในการได้รับบริการ (เมื่อเปรียบเทียบกับคนขาว คนมีเงิน และวัยรุ่นในเมืองนั้น)

Tichy and Devanna (1986) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และได้สรุปลักษณะของผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยเปลี่ยนแปลงองค์การที่ตนรับผิดชอบ ไปสู่เป้าหมาย
2. เป็นคนกล้าและเปิดเผย กล้าเผชิญกับความจริง
3. เชื่อมั่นในคนอื่นที่มีความสามารถ
4. ชี้นำให้ผู้ตามตระหนักถึงคุณค่าของเป้าหมาย และสร้างแรงผลักดันให้การปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณค่า
5. เป็นผู้เรียนรู้ตลอดเวลา
6. มีความสามารถในการเผชิญกับความสลับซับซ้อน ความคลุมเครือ ความไม่แน่นอน
7. เป็นผู้มีทัศนภาพ

Hater and Bass (1988) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจัดการและภาวะผู้นำเชิงปฏิรูป ผู้บริหารจากการประเมินของผู้บังคับบัญชา และการรับรู้ของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยศึกษาในผู้บริหารที่ผ่านการประเมินว่ายอดเยี่ยม 28 คน และให้ผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้บริหารแต่ละคน จำนวน 306 คน เป็นผู้ประเมิน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารยอดเยี่ยม ตามการรับรู้ของผู้ใต้บังคับบัญชาสูงกว่าผู้บริหารทั่วไป โดยเฉพาะในด้านบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ และการยอมรับความแตกต่างของบุคคลส่วนภาวะผู้นำเชิงจัดการ ในผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน 2) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปเป็นปัจจัยพยากรณ์ ผลการปฏิบัติงาน และความพึงพอใจของผู้ใต้บังคับบัญชา ได้ดีกว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงจัดการ

Eakin (1997 : 96) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำที่เห็น ได้ชัดของอาจารย์ใหญ่ ในโรงเรียน St.Louis สรุปได้ว่า คุณลักษณะผู้นำที่จำเป็นต้องมี และทำให้ประสบผลสำเร็จ คือ ความรับผิดชอบ ความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบเฉียบแหลม มีความยืดหยุ่นในหน้าที่ มีความเข้าใจในระบบครอบครัวของผู้ร่วมงานแต่ละคน

Mccarty (1998 : A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้หญิง

การแก้ไขอาชีพทางการศึกษา ผู้หญิงเป็นผู้นำที่มีความอ่อนโยน โอนอ่อนผ่อนตามและให้ความร่วมมือกับผู้ได้บังคับบัญชาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในองค์กร ผู้หญิงเป็นผู้นำที่เป็นศูนย์กลางการเปลี่ยนแปลง เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงของทีมงานในองค์กร เป็นศูนย์รวมของกระบวนการตัดสินใจ เพื่อพัฒนาคุณภาพของตนเองและผู้ร่วมงาน ผู้หญิงเป็นผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสารที่ดีมีความคิดกว้างไกลในอนาคตคาดว่าตำแหน่งความเป็นผู้หญิงจะประสบความสำเร็จเร็วมากขึ้น

Neubert (1998 : 96) ได้ศึกษาคุณลักษณะทั่วไปของผู้นำที่เห็นได้ชัดในการทำงานเป็นกลุ่ม สรุปได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำในการทำงานเป็นกลุ่มนั้น ผู้นำต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลในกลุ่มอื่นเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม มีความสุขุมรอบคอบ ซื่อตรงต่อหน้าที่ เป็นที่ปรึกษาที่ดี ยอมรับในความรู้ ความสามารถของคนอื่น สามารถประสานงานได้ดีและรู้จักขอร้องของตนเองแล้วพัฒนาให้ดีขึ้น

Woods (1998 : 688) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลหรือจุดเด่นของความเป็นผู้นำ โดยการสำรวจ สังเกต บันทึกข้อมูล ตั้งเขต บันทึกข้อมูล สัมภาษณ์ เพิ่มเติม สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของภาวะผู้นำ ของอาจารย์ใหญ่ดังนี้ ต้องมีพลัง แข็งแรง ปรับตัวได้ต้องคอยกำกับติดตามกิจกรรมต่าง ๆ ปรับปรุงและพัฒนาทรัพยากรให้ดีขึ้น ต้องคอยส่งเสริม สนับสนุน ครัว จัดหาเงินทุน และสรรหาผลประโยชน์ที่จะช่วยสนับสนุนบุคคลอื่น เป็นจุดศูนย์กลางของการวางแผนมีความรับผิดชอบ มีความสามารถทางวิชาการ บริหารให้เกิดความสัมพันธ์ในโรงเรียน จัดการทำให้เกิดแผนการสอน และการดำเนินการต่าง ๆ

จากผลการวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่าผู้วิจัยได้ศึกษาภาวะของผู้นำ ซึ่งภาวะของผู้นำเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะทำให้ผู้นำเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล ภาวะด้านบุคลิกภาพมีความสำคัญและสอดคล้องกับประสิทธิผลของผู้นำ ทำให้ เป็นที่ยอมรับของผู้ตาม

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรณานุกรม

สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา (2547) การศึกษาเรื่อง การบริหารการจัดการจัดวางของเทศบาลตำบลบ้านฉางตามหลักธรรมาภิบาลพบว่าในการบริหารการจัดการของเทศบาลตำบลบ้านฉางตามหลักธรรมาภิบาล เทศบาลตำบลบ้านฉางได้จัดทำโครงการตามนโยบายและเทศบัญญัติในด้านต่าง ๆ และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนเพื่อหาจุดยืนและแนวทางร่วมกัน ขณะเดียวกัน การบริหารงานของเทศบาล พบว่ายังประสบปัญหาในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานการทำงานในเทศบาลยังไม่เป็นระบบ โดยพนักงานส่วนหนึ่งยังคงยึดติดกับ

ระบบงานแบบเก่า ไม่ยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ คณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ของชุมชน แต่เข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง

วิรัตน์ ศาสติอาภา (2548) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จใน

การบริหารงานของเทศบาลเมืองลำพูน พบว่าปัจจัยที่ส่งผลทำให้การบริหารจัดการของเทศบาลเมืองลำพูนบรรลุเป้าหมายคือกระบวนการสร้างนโยบายที่มีลักษณะการกระจายของอำนาจ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย มีการศึกษาปัญหาและแนวโน้มของปัญหาที่เป็นระบบทำให้การจัดสรรหรือลำดับของปัญหาเหมาะสมกับสภาพของทรัพยากรของเทศบาล มีการติดตามประเมินผลตั้งอยู่บนพื้นฐานของนโยบาย โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมทำการประเมิน ซึ่งจะทำให้การประเมินผลตั้งอยู่บนพื้นฐานของประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ ระดับการเบี่ยงเบนของข้อเท็จจริงจากเจ้าของนโยบายจะไม่ปรากฏมากนัก ส่วนความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเมืองลำพูนนั้นประชาชนมีความพึงพอใจในภาพรวมต่อการบริหารในระดับปานกลางนอกจากนี้ยังได้ให้ข้อเสนอแนะต่อคณะผู้บริหารดังนี้ การกำหนดนโยบายในหลายโครงการ โดยเฉพาะโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาของเทศบาลควรมีการนำเสนอแนวคิดหรือโครงร่างของแนวนโยบายต่อชุมชนเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชน และควรกำหนดแผนแม่บทเพื่อการแก้ปัญหาในระยะยาว โดยการจัดทำนโยบายในเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สุภัทรา วิมลสมบัติ (2548) การวิจัยเรื่อง ธรรมชาติขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์กรบริหารส่วนตำบลเถาใหญ่ อำเภอลำดวน จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าองค์กรบริหารส่วนตำบลเถาใหญ่ อำเภอลำดวน จังหวัดนครสวรรค์ ได้มีการบริหาร โดยการนำหลักธรรมชาติมาเป็นหลักในการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งทำให้องค์กรบริหารส่วนตำบลเถาใหญ่ สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ทำให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น และได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมชาติ และจากการศึกษาวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้องค์กรบริหารส่วนตำบลเถาใหญ่ประสบความสำเร็จได้ เกิดจากปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำหรือผู้บริหาร ปัจจัยด้านทีมงานหรือองค์กร และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะร่วมมือร่วมใจพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ในการดำเนินงานของทั้ง 3 ปัจจัยนั้นมีการนำหลักการบริหารงานตามหลักธรรมชาติ มากำหนดเป็นแนวนโยบายในการปฏิบัติอันได้แก่ หลักนิติธรรมคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่านอกจากนี้ ยังเน้นหนักในเรื่องของความซื่อสัตย์และโปร่งใสใน

การบริหารองค์กรเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนนั้นได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบในการดำเนินกิจการสาธารณะของท้องถิ่นโดยตรง ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยความต้องการของประชาชนสะท้อนถึงการบริหารกิจการสาธารณะในท้องถิ่นว่าเกิดประโยชน์ ต่อประชาชนเพียงใด องค์กรบริหารส่วนตำบลไม่สามารถผูกขาดรวมอำนาจทางการเมืองไว้กับผู้บริหารได้อีกต่อไป หากแต่จำเป็นต้องเปิดกว้างอัน ได้แก่ หลักนิติธรรม คุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า นอกจากนี้ยังเน้นหนักในเรื่องของความซื่อสัตย์และ โปร่งใสในการบริหารองค์กรเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนนั้นได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบในการดำเนินกิจการสาธารณะของท้องถิ่นโดยตรง ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยความต้องการของประชาชนสะท้อนถึงการบริหารกิจการสาธารณะในท้องถิ่นว่าเกิดประโยชน์ ต่อประชาชนเพียงใด องค์กรบริหารส่วนตำบลไม่สามารถผูกขาดรวมอำนาจทางการเมืองไว้กับผู้บริหารได้อีกต่อไป หากแต่จำเป็นต้องเปิดกว้างเพื่อให้องค์กรชุมชนเข้ามารับรู้ความเป็นไปและเข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดและลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อประโยชน์ด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไปเพื่อให้องค์กรชุมชนเข้ามารับรู้ความเป็นไปและเข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดและลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อประโยชน์ด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

รัชณีย์ เค้ามิม (2548) ได้ศึกษาผลการบริหารงานตามหลักการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์กรบริหารส่วนจังหวัดโยธธร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรบริหารส่วนจังหวัดโยธธร มีความคิดเห็นด้วยในการนำการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยรวมเป็นรายหลัก 6 หลัก มาใช้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีและค่อนข้างน้อย คือ หลักธรรมาภิบาลมีการติดตามประเมินผล โดยหน่วยงานเองและหน่วยงานภายนอก การจัดให้มีหน่วยงานรับเรื่องราวร้องทุกข์และขั้นตอนการปฏิบัติต่อเรื่องร้องทุกข์ในระยะเวลาที่กำหนดชัดเจน และการจัดให้มีระบบยกย่องเชิดชูผู้ปฏิบัติที่มีคุณธรรมดีเด่น หลักความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ มีการสร้างตัวชี้วัดในการประเมินเพื่อการพัฒนาการปฏิบัติงานและหลักความคุ้มค่า มีการจ้างเหมาเอกชนให้ดำเนินการด้านการบำรุงรักษาความสะอาด ความปลอดภัย และยานพาหนะ ผู้ปฏิบัติในองค์กรบริหารจังหวัดโยธธร เพศหญิงมีการนำหลักการบริหารจัดการที่ดีโดยรวม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบต่อสังคมต่างกันได้รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

มีการนำหลักการบริหารจัดการที่ดีโดยรวมมาใช้ในการบริหารงานมากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ภักดี ศรีเมือง (2548) ได้ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านการมีส่วนร่วมด้านความรับผิดชอบด้านความคุ้มค่า และด้านความโปร่งใสตรวจสอบได้ตามลำดับประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำหลัก ธรรมาภิบาลด้านความคุ้มค่าและด้านนิติธรรม มาบริหารแตกต่างกัน และประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า ด้านความโปร่งใสตรวจสอบได้และด้านนิติธรรมาภิบาล แตกต่างกัน

วิจิตรภรณ์ ไชยโคตร (2550 : 54 - 55) ได้ศึกษาการประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า 1) ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยส่วนรวมส่วนใหญ่เห็นว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรบือ โดยรวมและรายด้านจำนวน 6 ด้าน คือ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรมด้านความโปร่งใส ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วมและด้านความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลางแต่สมาชิกสภาเทศบาล เห็นว่ามีการบริหาร โดยรวมและเกือบทุกด้านอยู่ในระดับดี 2) ผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีสภาพแตกต่างในเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง เห็นว่ามีการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและทุกด้านไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานเทศบาลตำบลบรบือ ดังนี้
3.1) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือ มากที่สุดคือความโปร่งใสในการบริหารงาน รองลงมาคือปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการ การตรวจสอบ
3.2) ข้อเสนอแนะในการบริหารงาน มากที่สุด คือ ควรมีการสนับสนุนให้บุคคลองค์กรได้เข้าร่วมตรวจสอบการทำงานของเทศบาล เพื่อความโปร่งใส รองลงมาคือ ให้มีการจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการให้มากกว่านี้ และควรมีการสอบถามความต้องการชุมชนหรือทำประชาพิจารณ์ในการดำเนิน โครงการต่าง ๆ

จตุพร ผ่องสุข (2550 : 53 - 54) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า

1) ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามรายด้านมีความคิดเห็นการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม
 และรายด้าน ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน
 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มี
 รายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านหลักความโปร่งใส
 และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุทธิรัตน์ จรรย์โกมล (2550 : 55 - 63) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักการ
 บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนาเลา อำเภอกอนสาณ จังหวัด
 ชัยภูมิ พบว่า 1) ประชากรมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการ
 บ้านเมืองที่ดีเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละด้าน ดังนี้ การนำนโยบาย
 ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นที่ยอมรับจากประชาชน มีความเที่ยงธรรมในการเลือกตั้งสรรหา
 บุคคลเข้ามาปฏิบัติงานด้านการเมืองมีการจัดช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนเปิด
 โอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน
 ตำบล และการจัดกิจกรรมในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานมีการอภิปรายถึง
 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานให้ประชาชนทราบและมีการส่งเสริมให้บุคลากรขององค์การ
 บริหารส่วนตำบลใช้ทรัพยากรของหน่วยงานอย่างประหยัด 2) ประชากรที่มีรายได้และอายุ
 ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การ
 บริหารงานส่วนตำบลทุ่งนาเลาโดยรวมและด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

บุญกรณ์ กกรัมย์ (2551 : 48-61) ได้ศึกษาการประเมินการบริหารงานตามหลักการ
 บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า 1) ผู้ที่เกี่ยวข้อง
 มีการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมือง
 ที่ดีโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
 พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม
 และด้านหลักความโปร่งใส และมีการประเมินนโยบายอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยมีข้อที่
 มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม
 และด้านหลักความรับผิดชอบ 2) ผู้ที่เกี่ยวข้องเพศชาย มีการประเมินเกี่ยวกับการบริหารงาน
 ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลท่าคันโท เฉพาะด้านหลักความคุ้มค่า
 มากกว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีอายุระหว่าง
 18 – 25 ปี ส่วนใหญ่มีการประเมินเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมือง

ที่ดีของเทศบาลตำบลท่าคันโท โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วมและด้านหลักคุณธรรม มากกว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีอายุระหว่าง 26 - 53 ปี อายุระหว่าง 36 - 50 ปีและอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีการประเมินเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลท่าคันโท โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรมด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านหลักการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีอาชีพผู้นำชุมชน และมากกว่าอาชีพประชาชน โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักคุณธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

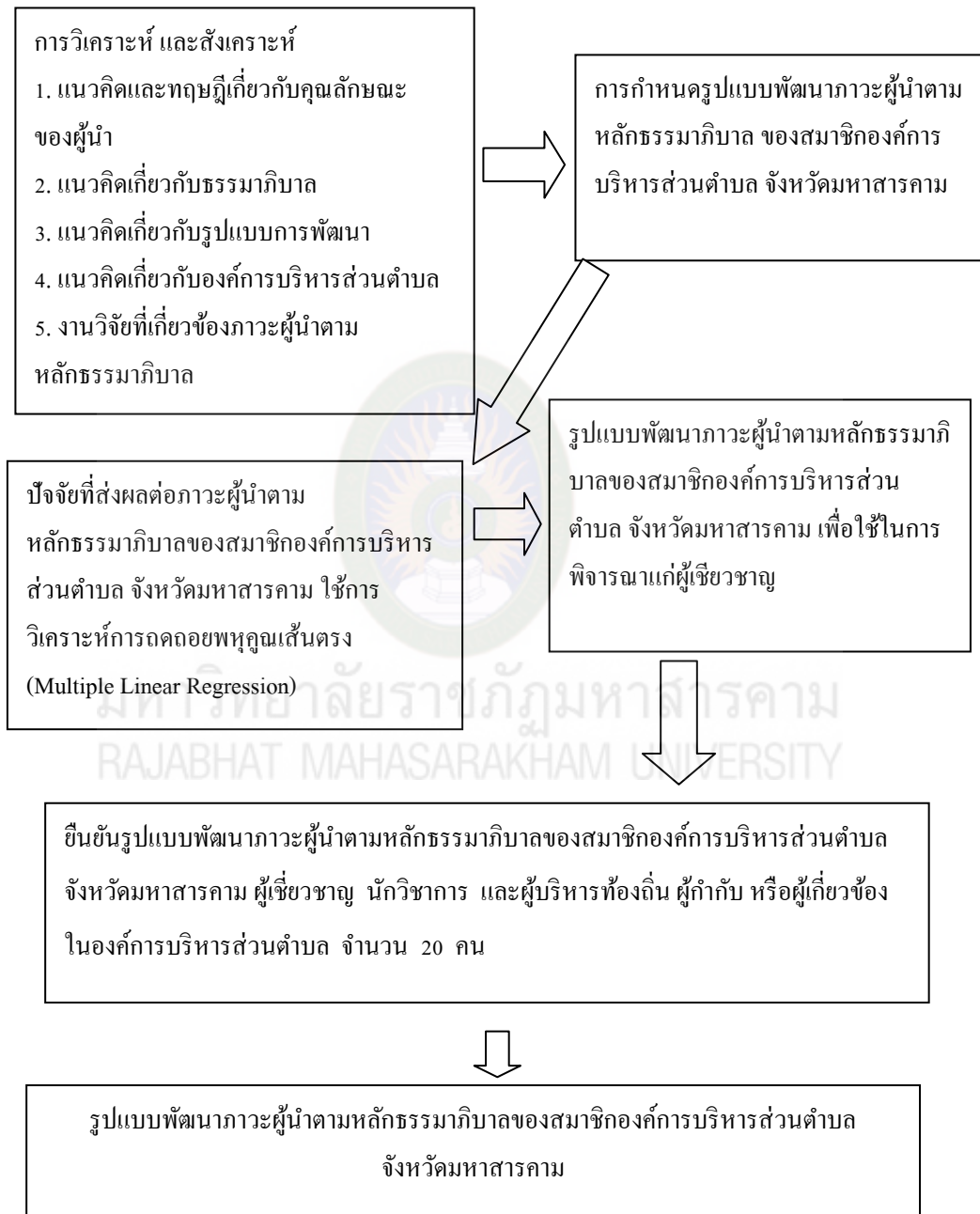
บรรเจิด เจริญเวช (2552) การศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดี พ.ศ. 2548 จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าองค์ประกอบภายในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลประกอบด้วย ภาวะผู้นำของคณะผู้บริหารซึ่งมีคุณลักษณะต่าง ๆ เช่น เป็นผู้ที่มีความเสมอภาค โปร่งใส มีคุณธรรม ทำงานโดยเน้นคุณภาพงาน และคำนึงถึงคุณค่าและความต้องการของ ประชาชน ต้องคำนึงถึงกระแสโลกและความเปลี่ยนแปลง มีมาตรฐาน วัตถุประสงค์ และรับผิดชอบสูง มองการณ์ไกล มีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย เป็นผู้ที่ไม่หาความรู้ใส่ตัวเองอยู่เสมอ และต้องคิดเชิงรุก ทำงานแบบผสมผสาน นอกจากนั้นแล้วยังต้องมีองค์ประกอบในด้านอื่นอีกด้วยเช่น 1) ด้านการมีส่วนร่วมของสาธารณชน 2) ด้านความสุจริตและ โปร่งใส 3) ด้านกลไกทางการเมืองที่ชอบธรรม 4) ด้านพันธะความรับผิดชอบต่อสังคม 5) ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนั้นแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญสัมพันธ์เป็นพิเศษกับประเด็นต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) ด้านการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน 2) การบริหารเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของภาครัฐ 3) การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนและ 4) ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน สามารถกำหนดเป็นต้นแบบตัวอย่าง (Best Practice) ที่สามารถพัฒนาให้บริหารท้องถิ่นเกิดแนวคิดในการนำไปพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งเป็นแนวคิดหรือ โมเดลในการให้นำมาพัฒนาสำหรับเกณฑ์การประเมินในตัวชี้วัดประเด็นต่างๆ เพื่อนการประเมินองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในอนาคต ในรูปแบบของกรอบแนวคิด LEFT : HARD : PP ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำ (Leadership) 2) ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) 3) การบริหารราชการเพื่อให้เกิดการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน (Facility) 4) ด้านความสุจริตและโปร่งใส (Transparency) 5) การบริหารราชการเพื่อเกิดประโยชน์สุขของประชาชน (Happiness) 6) ด้านพันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) 7) การบริหารเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของภาครัฐ (Result Base Management) 8) การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Downsizing of Class) 9) ด้านการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Participation) 10) ด้านกลไกทางการเมืองที่ชอบธรรม (Politics) นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการที่ดีแล้ว ในภาพรวมต้องสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนเพื่อสร้างความแข็งแกร่งแก่ชุมชนในการลดการฉ้อราษฎร์บังหลวงให้น้อยลงอีกด้วย

เนติพัฒน์ รุ้ยอินขง (2557 : 97 - 77) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเพื่อสร้างความเป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรฝ่ายปกครอง ในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเพื่อสร้างความเป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรฝ่ายปกครอง ในจังหวัดร้อยเอ็ด คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมการทำงานเพื่อสร้างความเป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรฝ่ายปกครอง ได้ร้อยละ 65 เมื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเพื่อสร้างความเป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรฝ่ายปกครอง พบว่า การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานอำนวยความสะดวกเป็นธรรมที่เกิดจากจิตลักษณะเดิม เพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม ให้เกิดจิตสำนึกการอำนวยความสะดวกเป็นธรรม และการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่เกิดจากจิตลักษณะเดิมเพื่อให้เกิดการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

แผนภาพที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ครั้งนี้เป็นการวิจัย และพัฒนา ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยในเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

1. ศึกษาค้นคว้า
2. วิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างตารางสังเคราะห์

การวิจัยระยะที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยระยะที่ 3 เพื่อสร้างและยืนยันรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูล และสร้างรูปแบบการพัฒนา

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ในการวิจัย รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตาม

หลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยใช้วิธีการ
วิจัยเอกสาร โดยได้ศึกษารายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาคั่นคว่ำเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องภาวะ
ผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
2. วิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องรูปแบบพัฒนา
ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
3. สร้างตารางสังเคราะห์ พัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิก
องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
4. ได้ตัวแปรในการศึกษา รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของ
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

การวิจัยระยะที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล
ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียด ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ ตัวแทนของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วน
ตำบลใน จังหวัดมหาสารคามจำนวน 123 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2558 : 2)
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหาร
ส่วนตำบลใน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 95 แห่ง โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง
ตามสูตร ของ Taro Yamane. (1973 : 727) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

กำหนดให้ n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นสำหรับการวิจัยใน
ครั้งนี้กำหนดให้ไม่เกิน .05 แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{123}{1 + 123(0.05)^2} = \frac{123}{1.30} = 94.61$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จากการคำนวณตาม สูตรของ Taro Yamane คำนวณได้ 94.61 แห่ง เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ด้านคณิตศาสตร์ และสถิติวิจัย จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 95 แห่ง

1.3 การสุ่มตัวอย่างจากประชากร

ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แล้วจึงดำเนินการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ดังตาราง ที่ 8

ตารางที่ 1 จำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม

ที่	อำเภอในจังหวัดมหาสารคาม	จำนวนองค์การบริหารส่วนตำบล	กลุ่มตัวอย่าง
1	เมืองมหาสารคาม	13	10
2	กันทรวิชัย	8	6
3	โกสุมพิสัย	17	12
4	แกดำ	4	3
5	กุฉีกรัง	5	4
6	ชื่นชม	2	1
7	เชียงยืน	7	5
8	บรบือ	15	12
9	นาเชือก	10	8
10	นาโดน	7	6
11	ยางสีสุราช	7	6
12	พยัคฆภูมิพิสัย	14	10
13	วาปีปทุม	15	12
	รวม	123	95

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยโดยกำหนดให้้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยในการศึกษา (Unit of Analysis) โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ประกอบด้วย

1. นายกององค์การบริหารส่วนตำบล

2. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้แทน
3. ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
4. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลใดได้รับเลือกให้เป็นหน่วยตัวอย่างก็จะทำการเก็บข้อมูลตัวแทนทั้งสี่คน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จึงเท่ากับ $95 \times 4 = 380$ คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นปัจจัยส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดจากแนวคิดต่าง ๆ ได้แก่

- 2.1.1 ด้านบุคลิกภาพ
- 2.1.2 ด้านความรับผิดชอบ
- 2.1.3 ด้านการตัดสินใจ
- 2.1.4 ด้านการติดต่อสื่อสาร
- 2.1.5 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

2.2 ตัวแปรตาม ซึ่งเป็นปัจจัยผลลัพธ์ คือ การพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้วิจัยได้นำเป้าหมายธรรมาภิบาล ตาม พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาใช้ คือ

- 2.2.1 ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน
- 2.2.2 ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ
- 2.2.3 ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- 2.2.4 ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน
- 2.2.5 ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์
- 2.2.6 ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของ

ประชาชน

- 2.2.7 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.1.1 แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับใช้ และพัฒนาเครื่องมือมาจากผลการวิจัยในระยะที่ 1 และแบบสอบถามที่มีนักวิชาการได้รับการศึกษาไว้แล้ว และนำเครื่องมือวัดเหล่านั้นมาปรับข้อความบางส่วนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษาในครั้งนี้ภายใต้การควบคุมดูแล และให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจะแบ่งออก 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยจัดเรียงเนื้อหา ข้อคำถาม ตามลำดับของปัจจัยที่นำมาศึกษามีจำนวน ทั้งหมด ข้อ ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 7 ข้อ
2. ด้านความรับผิดชอบ จำนวน 7 ข้อ
3. ด้านการตัดสินใจ จำนวน 6 ข้อ
4. ด้านการติดต่อสื่อสาร จำนวน 6 ข้อ
5. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยจัดเรียงเนื้อหา ข้อคำถาม ตามลำดับของปัจจัยที่นำมาศึกษามีจำนวน ทั้งหมด จำนวน ข้อ ดังนี้

1. ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน จำนวน 6 ข้อ
2. ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ จำนวน 9 ข้อ
3. ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า
ในเชิงภารกิจของรัฐ จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน จำนวน 5 ข้อ

5. ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์	จำนวน 5 ข้อ
6. ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน	จำนวน 4 ข้อ
7. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ	จำนวน 7 ข้อ
- 3.2 การหาคุณภาพเครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัย

การหาคุณภาพเครื่องมือวัดในการวิจัยระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวัด โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 เครื่องมือวัดทุกฉบับ ได้ผ่านการพิจารณาด้านเนื้อหา ความหมาย และการใช้ภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความครอบคลุมตามโครงสร้างของเนื้อหา ความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence : IOC) ว่าข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ที่นำมาศึกษาทั้ง 12 ปีวิจัย นั้น เป็นข้อคำถามที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการวิจัย มีความถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาเชิงทฤษฎีที่ได้ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดไว้เป็นนิยามศัพท์หรือไม่ และตรวจสอบการใช้ถ้อยคำภาษามีความเหมาะสม และสื่อความหมายที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะสอบถาม หรือไม่ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาริช ราศรี วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สังกัดคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตรวจสอบด้านโครงสร้าง และเนื้อหา 2) ดร.ปิ่นพงษ์ สุนาพันธ์ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ภาษาไทย) ตำแหน่งครูเชี่ยวชาญ พิเศษ โรงเรียนท่าขอนยาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตรวจสอบด้านภาษาการวิจัย 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตรวจสอบด้านสถิติ การวัด และการประเมินผลการวิจัย

3.2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น และผ่านการตรวจสอบเชิงโครงสร้าง และเชิงเนื้อหาแล้ว ไปทดลองใช้กับองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 40 แห่งในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (รังสรรค์ สิงห์เลิศ. 2551 : 141)

3.2.3 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์อำนาจจำแนกรายข้อใช้เทคนิค (Item – Total Correlation) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถาม ได้นั้นเลือกข้อที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.4 นำข้อที่ได้ตามเกณฑ์มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach, lee Joseph (1970 : 161) ได้ค่า ที่ 0.97

3.2.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเดิม เพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ จนได้รับความเห็นชอบ จึงนำไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามมีจำนวนเท่ากับกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย
2. ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวผู้ศึกษาจากคณะรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือจากผู้ว่าราชการจังหวัด และสำนักงานท้องถิ่นจังหวัด ในเขตจังหวัดมหาสารคาม และองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม ในการตรวจสอบสถิติกลุ่มประชากร และเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ดำเนินจัดส่งแบบสอบถามถึง กลุ่มตัวอย่าง ตามจำนวนในกลุ่มตัวอย่าง โดยเริ่มส่งตั้งแต่วันที่ 15 เดือน กรกฎาคม 2559 จำนวน 380 ชุด ตามชื่อและที่อยู่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม โดยแนบซองจดหมายตอบกลับ ไปพร้อมแบบสอบถามซึ่งกำหนดให้ส่งจดหมายตอบกลับทางไปรษณีย์ ภายใน 15 วัน
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับมาวิเคราะห์ข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่ และบันทึกคะแนนแต่ละข้อในรูปรหัส (Coding Form) หลังจากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อทดสอบสมมติฐานเชิงทฤษฎีชั่วคราวที่สร้างขึ้นก่อนการวิจัย

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเส้นตรง (Multiple Linear Regression) เพื่ออธิบายปัจจัยส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดย

ใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significant)

การวิจัยระยะที่ 3 เพื่อสร้างและยืนยันรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียด ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายในการวิจัยในระยะที่ 3 ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้บริหารท้องถิ่น ผู้กำกับ หรือผู้เกี่ยวข้องในองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 20 คน ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

ท้องถิ่นจังหวัด หรือผู้แทน	จำนวน 1 คน
ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ	จำนวน 7 คน
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 2 คน
ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 2 คน
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 2 คน
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 2 คน
รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 2 คน
ผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้าส่วน	จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 คือ แบบตรวจสอบยืนยัน

“Connoisseurship” รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ที่ผู้วิจัยนำผลมาจากการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 มาสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นร่างในการพิจารณา ในการตรวจสอบยืนยัน “Connoisseurship” เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้บริหารท้องถิ่น ผู้กำกับ หรือผู้เกี่ยวข้องในองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ทำการวิพากษ์ พร้อมให้คำแนะนำ รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

2.2 เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การวิจัยขั้นตอนที่ 3 เป็นการสร้างรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยการออกแบบ

ตรวจสอบยืนยัน “Connoisseurship” โดยผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้บริหารท้องถิ่น ผู้กำกับ หรือผู้เกี่ยวข้องในองค์การบริหารส่วนตำบลกับการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ของกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน

การเก็บข้อมูลในการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 นี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจารณ์ และข้อเสนอแนะ โดยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าและขอรับ ข้อเสนอแนะจากบทพิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญ ในส่วนของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ผู้วิจัยได้แบ่งระดับความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ตามวิธีการของ Likert มี 5 ระดับ และนำผล จากการเสนอแนะมาปรับปรุงเป็นรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม และข้อเสนอแนะ พร้อมทำการบันทึกภาพ บันทึกเสียงทุกเนื้อหา แล้วทำการสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิจารณ์และข้อเสนอแนะจากการถอด ข้อความ เพื่อนำมาเทียบเคียงกับบริบทของการวิจัย และปรับปรุงตามการวิจารณ์ และ ข้อเสนอแนะ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล และการสร้างรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อวิจารณ์และ ข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าและขอรับข้อเสนอแนะจากบท พิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญ ในส่วนของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าผู้วิจัยได้แบ่งระดับ ความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ตามวิธีการของ Likert มี 5 ระดับ และนำผลจากการเสนอแนะ มาปรับปรุงเป็นรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วน ตำบล จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลมาจัดทำรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลัก ธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 มาสร้างรูปแบบ พัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด มหาสารคาม เพื่อใช้เป็นร่างในการพิจารณา

3.2 นำมาจัดกลุ่ม (Grouping) สร้างรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลัก ธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เพื่อใช้เป็นร่างรูปแบบ ในการพิจารณา

3.3 การยืนยันรูปแบบ โดยการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อ ตรวจสอบยืนยัน โดยการตรวจสอบยืนยัน “Connoisseurship” และนำผลจากการเสนอแนะมา

ปรับปรุงเป็นได้แก่ รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม นั้นผู้วิจัยดำเนินการในการจัดทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยการตรวจสอบยืนยัน “Connoisseurship” เกณฑ์ในการพิจารณาพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งแนวทางการพัฒนาให้ ผู้เชี่ยวชาญ โดยเลือกคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 เพื่อนำมาเขียนเป็นรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ระยะที่ 3 เพื่อสร้างและยืนยัน รูปแบบพัฒนารูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

โดยมีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ในการวิจัย รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร โดยได้ศึกษาแนวคิดจาก การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้มาสรุปการวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด และทฤษฎีจากนักวิชาการ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินการตามกรอบแนวคิด สรุปได้ รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2 สัณเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักทฤษฎีบทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

แหล่งข้อมูลปัจจัยภาวะผู้นำ	1) ทิพาดี เมฆสวรรค์ (2544)	2) วีระวัฒน์ บินิตามัย (2544 : 2-19)	3) สมชาติ กิจรรอง (2544 : 11)	4) จุฑา คุณมี (2542: 3-4)	5) นิธิ์ สัมมาพันธ์ (2546 : 5-36)	6) จันทราณี สงวนนาม (2545 : 49)	7) นิพนธ์ กิनावงศ์ (2545 : 45-47)	8) ชาญชัย อาจินสมจารย์ (2540 : 97-100)	9) นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2540 : 41)	10) กิติ ตัญคานนท์ (2543 : 34-35)	11) Bateman, 1993 : 416 – 417	12) Robbins and Coulter (1996 : 573)	13) แก้ว ยุค (Yuki, 1994 : 252)	14) Daft, 2011 : 88-92)	ความถี่	สรุปการสังเคราะห์
1. บุคลิกภาพ (Personality Traits)		✓		✓	✓			✓	✓			✓	✓	✓	8	✓
2. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative)				✓	✓			✓			✓				4	
3. สร้างความไว้วางใจ (Trustworthiness)	✓				✓										2	
4. มีความรู้ (Knowledge)	✓			✓	✓	✓	✓	✓							5	
5. วิสัยทัศน์ (Vision)	✓			✓	✓	✓				✓					5	
6. นักแก้ปัญหา (Problem solving)	✓			✓	✓	✓									3	
7. การตัดสินใจ		✓			✓		✓	✓		✓		✓			6	✓
8. มีความกระตือรือร้น (Enthusiasm)				✓	✓						✓	✓			4	
9. ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence)					✓	✓			✓		✓	✓			3	
10. ความเข้าใจอารมณ์		✓			✓			✓					✓		4	

	แหล่งข้อมูลปัจจัยภาวะผู้นำ															
	1) ทิพาวัต เมฆสวรรค์ (2544)	2) วีระวัฒน์ ปิ่นนิตามัย (2544 : 2-19)	3) สมชาติ กิจชรรยง (2544 : 11)	4) จุฑาญญู ฤกษ์ (2542: 3-4)	5) นิติชัย สัมมาพันธ์ (2546 : 5-36)	6) ดันทรานี สงวนนาม (2545 : 49)	7) นิพนธ์ กินวงศ์ (2545 : 45-47)	8) ชาญชัย อัจฉินสามารถ (2540 : 97-100)	9) นพพงษ์ บุญจิตราตุล (2540 : 41)	10) กิติ ดัชต์คานนท์ (2543 : 34-35)	11) Bateman, 1993 : 416 – 417	12) Robbins and Coulter (1996 : 573)	13) แก้ว ฟูค (Yuki, 1994 : 252)	14) Daft, 2011 : 88-92)	ความถี่	สรุปการสังเคราะห์
11. ความสามารถในการปรับตัว					✓			✓						✓	3	
12. มีความสูง (Height)					✓										1	
13. มีน้ำหนักมาก (Weight)					✓										1	
14. มีเสน่ห์ (Attractiveness)					✓		✓	✓				✓			4	
15. แสดงความเป็นของแท้ (Authenticity)		✓													4	
16. แสดงความใส่ใจ (Focus)		✓													4	
17. สร้างความรู้สึกร่วมกัน	✓	✓													2	
18. การสื่อสาร		✓	✓	✓			✓	✓	✓						6	✓
19. การพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	✓	✓													2	
20. ความรับผิดชอบ		✓		✓	✓			✓			✓		✓		6	✓

	1) ทิพาที เมฆสวรรค์ (2544)	2) วีระวัฒน์ บัณฑิตามย์ (2544 : 2-19)	3) สมชาติ กิจชรรยง (2544 : 11)	4) จุฑาญ ดุณมี (2542: 3-4)	5) นิศย์ สัมมาพันธ์ (2546 : 5-36)	6) อินทรานี สงวนนาม (2545 : 49)	7) นิพนธ์ กีนวงศ์ (2545 : 45-47)	8) ชาญชัย อัจฉินสมาจารย์ (2540 : 97-100)	9) นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2540 : 41)	10) กิติ ดัชิตานนท์ (2543 : 34-35)	11) Bateman, 1993 : 416 – 417	12) Robbins and Coulter (1996 : 573)	13) แกร์ ชุก (Yuki, 1994 : 252)	14) Dait, 2011 : 88-92	ความถี่	สรุปการสังเกต
21. บริหารงานโดยหลักการ				✓											1	
22. มุ่งความเป็นเลิศ				✓											1	
23. มีส่วนร่วม				✓											1	
24. โปร่งใส				✓							✓				2	
25. คุณธรรมจริยธรรม			✓	✓				✓	✓				✓		6	✓
26. มีความแข็งแรง							✓					✓			1	
27. เชื่อถือได้								✓			✓				2	
28. ประสิทธิภาพ													✓		1	
29. เข้าสังคมได้ดี								✓					✓		2	
30. มีอุดมการณ์								✓							1	

จากตารางที่ 2 จากการการสังเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำ ที่เป็นแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical Framework) จากปัจจัยจำนวน 30 ปัจจัย โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์ การพิจารณาจากปัจจัยที่มีความถี่ในระดับสูง (ในการสังเคราะห์ครั้งนี้ คือพิจารณาความถี่ตั้งแต่ ระดับ 6 ขึ้นไป) ได้ปัจจัยหลักของภาวะผู้นำ จำนวน 5 ปัจจัยที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย (Conceptual Framework) ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ 2) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ 3) ปัจจัย ด้านการตัดสินใจ 4) ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและ 5) ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม จึง นำมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์พร้อมกัน สังเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุ จึงสรุปการสังเคราะห์ ปัจจัยเชิงสาเหตุ และที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ คือ ลักษณะของผู้นำเกี่ยวกับภาพลักษณ์ ที่แสดงออกทั้ง ทาง กาย ทางใจและสติปัญญา ใ้บุคคลอื่นรับรู้ได้ อันได้แก่ ว่องไวและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ แต่ง กายสุภาพ ฉลาดมีความรู้ความสามารถ มีสุขภาพดี ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์รวมถึงมีทักษะในการปฏิบัติงาน

2. ด้านความรับผิดชอบ คือ การตระหนักในอำนาจหน้าที่ของตนตามที่ได้รับ มอบหมาย แก้ไขและช่วยเสริมสร้างปริมาณและคุณภาพของงานให้ได้รับผลสูงสุด คิดตามงาน อยู่ไม่เอาใจเอาเปรียบต่อสังคม ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อหน่วยงานอื่น เปิด ใจกว้างและยอมรับความผิดพลาดของตนเอง

3. ด้านการตัดสินใจ คือ การพิจารณาทางเลือกในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของ ผู้นำ ซึ่งต้องมีการวางแผนในการตัดสินใจ รู้จักวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็น ระบบ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่ใช่เห็นแก่ตัว มีความกล้า ใช้ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ประกอบการทำงานอย่างรอบคอบ

4. ด้านการติดต่อสื่อสาร คือ การสื่อความหมายด้านการพูด การเขียน การสั่งการที่ ชัดเจน ใ้วาจาที่สุภาพอ่อนโยน กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อที่ประชุมและต่อผู้อื่น แสดงกิริยาวาจาได้อย่างเหมาะสมมีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักสังเกตและเรียนรู้ท่าทีของบุคคลอื่น มี ทักษะในการพูด

5. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม คือ การเป็นผู้มีความอดทน อดกลั้น อดออม มี ความสามารถในการแยกแยะสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด ใช้หลักธรรมเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธอันดี มีความยุติธรรมไม่ลำเอียงให้ความเสมอภาคกับทุกคน มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมและมีความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความซื่อตรงต่อตนเอง ต่อการงาน ต่อบุคคลอื่น มีความเมตตา รักและ ปราบปรามดีต่อผู้อื่น มีความประพฤติดีทั้งทางกาย วาจาและใจในส่วนการศึกษาวิเคราะห์และ

สังเคราะห์ตัวแปรตามคือผลของคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำหลักธรรมาภิบาล โดยเป็นหลักการดำเนินงานตามเป้าหมายธรรมาภิบาล จำนวน 7 ปัจจัย มาเป็นตัวแปรตามในการวิจัย ดังนี้

- 1) ปัจจัยด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน
- 2) ปัจจัยด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ
- 3) ปัจจัยด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- 4) ปัจจัยด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน
- 5) ปัจจัยด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์
- 6) ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน
- และ 7) ปัจจัยด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

จึงนำมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์พร้อมกับการวิเคราะห์ปัจจัยผล จึงสรุปการสังเคราะห์ปัจจัยเชิงผล และที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำ โดยผู้วิจัยได้นำเป้าหมายธรรมาภิบาล ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาใช้ มีรายละเอียดดังนี้

1. การเกิดประโยชน์สุขของประชาชน คือ การบริหารราชการที่มุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนและความพึงพอใจของผู้รับบริการ มีการบริหารราชการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและพยายามมุ่งให้เกิดผลกระทบในเชิงบวกต่อการพัฒนาชีวิตของประชาชน

2. การเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ คือ การปฏิบัติงานต้องได้รับผลลัพธ์ (Outcomes) ตรงตามวัตถุประสงค์โดยส่วนราชการจะต้องใช้การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results - based Management) กล่าวคือก่อนดำเนินการตามภารกิจต้องจัดทำแผนไว้ล่วงหน้า มีขั้นตอน เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จมีการติดตามและประเมินผล หากเกิดผลกระทบต่อประชาชนให้เปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม หากเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานให้บูรณาการร่วมกัน โดยการบริหารเพื่อให้ได้รับผลลัพธ์ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยมีการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยผลงานในทุกระดับ

3. การมีประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ คือ การบริหารงานที่ต้องมีการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดตั้งงบประมาณในปีต่อไป สำหรับการจัดซื้อ จัดจ้าง ต้องคำนึงถึงคุณภาพและการดูแลรักษาเป็นสำคัญ โดยหน่วยงานได้มีการบริหารที่จะต้องพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยสามารถวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ เทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ รวมทั้งจัดระบบการวางเป้าหมายการทำงาน และวัดผลงานของแต่ละบุคคลที่เชื่อมโยงกับระดับองค์การ

4. การลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน คือ ให้ส่วนราชการกระจายอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติการปฏิบัติ หรือดำเนินการอื่นใดให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบโดยตรง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน หน่วยงานได้มีการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น เช่น การกำหนดระยะเวลาปฏิบัติงานและการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และจัดให้มีการกระจายอำนาจตัดสินใจ เพื่อให้การปฏิบัติงานเสร็จสิ้นที่จุดบริการใกล้ตัวกับประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติงานในรูปแบบ One - Stop Service

5. ปรับปรุงงานให้ทันสมัยต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง คือ ให้ส่วนราชการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงาน และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปต้องจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายแต่ละปีรายการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างที่ได้มีการอนุมัติแล้วให้ประชาชนสามารถขอคู่มือหรือตรวจสอบได้ พร้อมยังการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ มีการทบทวนและปรับปรุงกระบวนการ และขั้นตอนการทำงานใหม่อยู่เสมอ ซึ่งจำเป็นต้องทบทวนลำดับความสำคัญและความจำเป็นของแผนงานและโครงการทุกระยะ การขุบเลิกส่วนราชการที่ไม่จำเป็นและการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาวการณ์อยู่เสมอ

6. การอำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อความความต้องการของประชาชน คือ การปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นถึงความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการเป็นหลัก โดยมีการสำรวจความต้องการของประชาชน และความพึงพอใจของผู้รับบริการในหลากหลายวิธีและเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติราชการต่อไป ให้ส่วนราชการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงาน และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปต้องจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายแต่ละปีรายการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างที่ได้มีการอนุมัติแล้วให้ประชาชนสามารถขอคู่มือหรือตรวจสอบได้

7. การประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ คือ หน่วยงานได้มีการตรวจสอบและวัดผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดระบบการควบคุมตนเอง ซึ่งจะทำได้สามารถผลักดันการปฏิบัติงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีคณะผู้ประเมินอิสระดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพการให้บริการ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ และความคุ้มค่าในภารกิจต่าง ๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาการปฏิบัติงานต่อไป

สรุปจากผลการศึกษาในระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร โดยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้มาสรุปการวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด และทฤษฎีจากนักวิชาการ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินการตามกรอบแนวคิด สรุปได้ ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดจากแนวคิดต่างๆ ปัจจัย 5 ปัจจัย ดังนี้

- 1.1 ด้านบุคลิกภาพ
- 1.2 ด้านความรับผิดชอบ
- 1.3 ด้านการตัดสินใจ
- 1.4 ด้านการติดต่อสื่อสาร
- 1.5 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

2. ตัวแปรตาม ซึ่งเป็นปัจจัยผลลัพธ์ คือ ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 : 2546) คือ

- 2.1 ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน
- 2.2 ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ
- 2.3 ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- 2.4 ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน
- 2.5 ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์
- 2.6 ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของ

ประชาชน

- 2.7 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

1. การศึกษาเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

ในการหาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ในระยะนี้ ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ คือ ใช้แบบสอบถาม โดยมีประชากร จำนวน 123 แห่ง และมีกลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 95 แห่ง โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตร ของ Taro Yamane (1973 : 727) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แล้วจึงดำเนินการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple random sampling) แล้วผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่ และบันทึกคะแนนแต่ละข้อในรูปรหัส (Coding Form) หลังจากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 95 ตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยโดยกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยในการศึกษา (Unit of Analysis) โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนขององค์การบริหารส่วนตำบล นั้น ประกอบด้วย

1. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้แทน
3. ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
4. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลใดได้รับเลือกให้เป็นหน่วยตัวอย่างก็จะทำการเก็บข้อมูลตัวแทนทั้งสิ้นคน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จึงเท่ากับ $95 \times 4 = 380$ คน ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปดังแสดงในตาราง ดังนี้

2. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตามเพศ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	272	71.60
2. หญิง	108	28.40
รวม	380	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 380 ตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 71.60 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 28.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนค่าเฉลี่ย และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตามอายุ

ข้อมูลทั่วไป	\bar{X}	S.D.	Min	Max
อายุ	53.09	5.41	45	70

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 380 ตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 53.09 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตามตำแหน่ง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
1. นายกองค้การบริหารส่วนตำบล	95	25
2. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้แทน	95	25
3. ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	95	25
4. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน	95	25
รวม	380	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 380 ตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้แทน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็น ร้อยละ 25.00 ทุกตำแหน่ง ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตามระดับการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	271	71.30
2. ปริญญาตรี	62	16.34
3. ปริญญาโท ขึ้นไป	47	12.36
รวม	380	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 380 ตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีการศึกษิต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 71.30 ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 16.34 และปริญญาโทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.36 ตามลำดับ

3. ผลการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น เพื่อนำไปสู่การทดสอบสมมุติฐาน

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคามมีดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านบุคลิกภาพ	3.83	0.62	มาก
2. ด้านความรับผิดชอบ	3.70	0.61	มาก
3. ด้านการตัดสินใจ	3.71	0.69	มาก
4. ด้านการติดต่อสื่อสาร	3.75	0.62	มาก
5. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	3.67	0.68	มาก
รวม	3.73	0.58	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.83$) ด้านการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 3.75$) ด้านการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.71$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.59$) และด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 3.7$) ตามลำดับ

3.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ

3.2.1 ด้านบุคลิกภาพ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลิกภาพ

ด้านบุคลิกภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ว่องไวและปรับตัวเข้ากับสังคมได้	3.79	0.66	มาก
2. แต่งกายสุภาพ	4.00	0.92	มาก
3. ฉลาด มีความรู้ความสามารถ	3.87	0.83	มาก

ด้านบุคลิกภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
4. มีร่างกายแข็งแรง	3.80	0.97	มาก
5. ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	3.94	0.94	มาก
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.71	0.75	มาก
7. มีทักษะในการปฏิบัติงาน	3.71	0.74	มาก
รวม	3.83	0.62	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า บุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก ทั้ง 7 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ แต่งกายสุภาพ ($\bar{X} = 4.00$) ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ($\bar{X} = 3.94$) ฉลาด มีความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 3.87$) มีร่างกายแข็งแรง ($\bar{X} = 3.80$) ว่องไวและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ($\bar{X} = 3.79$) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.71$) และมีทักษะในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.71$) ตามลำดับ

3.2.2 ด้านความรับผิดชอบ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านความรับผิดชอบ

ด้านความรับผิดชอบ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. รับผิดชอบต่อองค์กรในฐานะผู้นำ	3.67	0.87	มาก
2. แก้ไขและช่วยเสริมสร้างปริมาณและคุณภาพของงานให้ได้รับผลสูงสุด	3.87	0.84	มาก
3. ติดตามงานอยู่เสมอ	3.84	0.90	มาก
4. มีความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่เอาर्डเอาเปรียบ	3.65	0.87	มาก
5. มีความรับผิดชอบต่อตนเอง	3.64	0.86	มาก
6. มีความรับผิดชอบต่อหน่วยงานอื่น	3.60	0.94	มาก
7. เปิดใจกว้างและยอมรับความผิดพลาดของตนเอง	3.63	0.98	มาก
รวม	3.70	0.61	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ทั้ง 7 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ แก้ไขและช่วยเสริมสร้างปริมาณและคุณภาพของงานให้ได้รับผลสูงสุด ($\bar{X} = 3.87$) ติดตามงานอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.84$) รับผิดชอบต่อองค์การในฐานะผู้นำ ($\bar{X} = 3.67$) มีความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่เอารอดเอาเปรียบ ($\bar{X} = 3.65$) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ($\bar{X} = 3.64$) เปิดใจกว้างและยอมรับความผิดพลาดของตนเอง ($\bar{X} = 3.63$) และมีความรับผิดชอบต่อหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 3.60$) ตามลำดับ

3.2.3 ด้านการตัดสินใจ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการตัดสินใจ

ด้านการตัดสินใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. มีการวางแผนในการตัดสินใจ	3.65	0.98	มาก
2. รู้จักวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหา อย่างเป็นระบบ	3.67	0.78	มาก
3. ตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	3.66	0.73	มาก
4. ไม่ใช่เล่ห์เหลี่ยมในการตัดสินใจ	3.78	0.94	มาก
5. มีความกล้าตัดสินใจ	3.68	0.94	มาก
6. ใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ประกอบการตัดสินใจ อย่างรอบคอบ	3.80	0.97	มาก
รวม	3.71	0.69	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบ ($\bar{X} = 3.80$) ไม่ใช่เล่ห์เหลี่ยมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.78$) มีความกล้า

ตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.68$) รู้จักวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.67$)
ตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ($\bar{X} = 3.66$) และมีการวางแผนใน
การตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.65$) ตามลำดับ

3.2.4 ด้านการติดต่อสื่อสาร

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตาม
หลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
ด้านการติดต่อสื่อสาร

ด้านการติดต่อสื่อสาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. สื่อความหมายด้านการพูด การเขียน การสั่งการ ที่ชัดเจน เข้าใจง่ายสามารถปฏิบัติได้	3.80	0.84	มาก
2. ใช้อวาจาสุภาพอ่อนโยน	3.74	0.84	มาก
3. กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อที่ประชุมและต่อ ผู้อื่น	3.77	0.88	มาก
4. แสดงกิริยา วาจา ได้อย่างเหมาะสม	3.82	0.91	มาก
5. มีมนุษยสัมพันธ์ดี	3.65	0.79	มาก
6. รู้จักสังเกตและเรียนรู้ทำทีของบุคคลอื่น	3.74	0.75	มาก
รวม	3.75	0.62	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของ
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการติดต่อสื่อสาร โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ทั้ง 6
ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ แสดงกิริยา วาจา ได้อย่างเหมาะสม
($\bar{X} = 3.82$) สื่อความหมายด้านการพูด การเขียน การสั่งการที่ชัดเจน เข้าใจง่ายสามารถปฏิบัติ
ได้ ($\bar{X} = 3.80$) กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อที่ประชุมและต่อผู้อื่น ($\bar{X} = 3.77$) ใช้อวาจา
สุภาพอ่อนโยน ($\bar{X} = 3.74$) รู้จักสังเกตและเรียนรู้ทำทีของบุคคลอื่น ($\bar{X} = 3.74$) และมีมนุษย
สัมพันธ์ดี ($\bar{X} = 3.65$) ตามลำดับ

3.2.5 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตาม
 หลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. เป็นผู้มีความอดทน อดกลั้น อดออม	3.80	0.92	มาก
2. มีความสามารถในการแยกแยะสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด	3.79	1.00	มาก
3. ใช้หลักธรรมเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธอันดี	3.75	0.96	มาก
4. มีความยุติธรรมไม่ลำเอียง ให้ความเสมอภาคกับทุกคน	3.53	0.88	มาก
5. เสียสละเพื่อส่วนรวมและมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.57	0.78	มาก
6. มีความซื่อตรงต่อตนเอง ต่อการงาน ต่อบุคคลอื่น	3.59	0.81	มาก
7. มีความเมตตา รักและปรารถนาดีต่อผู้อื่น	3.68	0.89	มาก
8. มีความประพฤติดีทั้งทางกาย วาจาและใจ	3.68	0.93	มาก
รวม	3.67	0.68	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า คุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 8 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ เป็นผู้มีความอดทน อดกลั้น อดออม ($\bar{X} = 3.80$) มีความสามารถในการแยกแยะสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด ($\bar{X} = 3.79$) ใช้หลักธรรมเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธอันดี ($\bar{X} = 3.75$) มีความประพฤติดีทั้งทางกาย วาจาและใจ ($\bar{X} = 3.68$) มีความเมตตา รักและปรารถนาดีต่อผู้อื่น ($\bar{X} = 3.68$) มีความซื่อตรงต่อตนเอง ต่อการงาน ต่อบุคคลอื่น ($\bar{X} = 3.59$) เสียสละเพื่อส่วนรวมและมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ($\bar{X} = 3.57$) และมีความยุติธรรมไม่ลำเอียง ให้ความเสมอภาคกับทุกคน ($\bar{X} = 3.53$) ตามลำดับ

3.3 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน	3.69	0.68	มาก
2. ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ	3.68	0.61	มาก
3. ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ	3.71	0.67	มาก
4. ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน	3.72	0.67	มาก
5. ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์	3.86	0.68	มาก
6. ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน	3.82	0.65	มาก
7. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ	3.75	0.71	มาก
รวม	3.75	0.52	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก 7 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.86$) ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน ($\bar{X} = 3.82$) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.75$) ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.72$) ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ($\bar{X} = 3.71$)

ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน ($\bar{X} = 3.69$) และด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ

3.4 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายด้านและรายชื่อ

3.4.1 ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. กระตุ้นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตาม พ.ร.บ ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540	3.65	0.92	มาก
2. สนับสนุนประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานประเภทต่าง ๆ ของ อบต.	3.77	0.89	มาก
3. เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและผลงานของ อบต.	3.71	1.00	มาก
4. นำการตรวจสอบการจัดวางระบบควบคุมภายในตามระเบียบ	3.54	0.75	มาก
5. พัฒนาช่องทางรับฟังความคิดเห็นของประชาชน	3.57	0.79	มาก
6. ในการปฏิบัติงานได้ยึดหลัก ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการได้รับบริการจากภาครัฐ	3.87	0.91	มาก
รวม	3.69	0.68	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า การเกิด

ประโยชน์สุขแก่ประชาชน อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ในการปฏิบัติงานได้ยึดหลัก ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการให้บริการจากภาครัฐ ($\bar{X} = 3.87$) สนับสนุนประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานประเภทต่างๆของ อบต. ($\bar{X} = 3.77$) เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและผลงานของ อบต. ($\bar{X} = 3.71$) กระตุ้นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตาม พ.ร.บ ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 ($\bar{X} = 3.65$) พัฒนาช่องทางรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ($\bar{X} = 3.57$) และนำการตรวจสอบการจัดวางระบบควบคุมภายในตามระเบียบ ($\bar{X} = 3.54$) ตามลำดับ

3.4.2 ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ

ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. เป็นผู้ร่วมในคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น	3.79	0.88	มาก
2. มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	3.68	0.89	มาก
3. กระตุ้น อบต. ในการนำโครงการ/กิจกรรมที่เป็นข้อเสนอของประชาชนท้องถิ่นหรือแผนชุมชนมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี	3.65	0.93	มาก
4. ร่วมได้แข็งในการนำโครงการในแผนพัฒนาสามปีมาจัดทำงบประมาณรายจ่าย	3.68	0.93	มาก
5. ติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบ	3.70	0.92	มาก
6. นำทีมในการจัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติราชการระหว่างข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น	3.59	0.82	มาก
7. สนับสนุนการบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือหน่วยงานอื่น	3.69	0.88	มาก

ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
8. ส่งเสริมพัฒนาความรู้ ความสามารถ	3.69	0.92	มาก
9. ร่วมในการพัฒนา อบต. ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	3.66	0.91	มาก
รวม	3.68	0.61	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ อยู่ในระดับมากที่สุด 9 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ เป็นผู้ร่วมในคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.79$) ติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบ ($\bar{X} = 3.70$) ส่งเสริมพัฒนาความรู้ ความสามารถ ($\bar{X} = 3.69$) สนับสนุนการบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 3.69$) ร่วมได้แข็งในการนำโครงการในแผนพัฒนาสามปีมา จัดทำงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 3.68$) มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำ ($\bar{X} = 3.68$) แผนพัฒนาสามปี ร่วมในการพัฒนา อบต. ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.66$) กระตุ้น อบต. ในการนำโครงการ / กิจกรรมที่เป็นข้อเสนอของประชาชนท้องถิ่นหรือแผนชุมชนมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ($\bar{X} = 3.65$) และนำทีมในการจัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติราชการระหว่างข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.59$) ตามลำดับ

3.4.3 ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า ในเชิงภารกิจของรัฐ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. มีการทำงานโดยพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่าง ปัจจัยนำเข้ากับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น	3.80	0.87	มาก
2. มีการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ กิจกรรม	3.75	0.98	มาก

ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า ในเชิงภารกิจของรัฐ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
3. สร้างความคุ้มค่าของแผนงานในการดำเนินงานหรือ โครงการต่างๆเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ	3.54	0.75	มาก
4. มีการจัดระบบการวางแผนการทำงาน	3.57	0.79	มาก
5. มีการวัดผลงานของแต่ละกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับระดับ องค์การ	3.87	0.92	มาก
รวม	3.71	0.67	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า การมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีการวัดผลงานของแต่ละกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับระดับองค์การ ($\bar{X} = 3.87$) มีการทำงานโดยพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 3.80$) มีการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการกิจกรรม ($\bar{X} = 3.75$) มีการจัดระบบการวางแผนการทำงาน ($\bar{X} = 3.57$) และสร้างความคุ้มค่าของแผนงานในการดำเนินงานหรือโครงการต่างๆเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X} = 3.54$) ตามลำดับ

3.4.4 ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. สนับสนุนมีการกำหนดช่องทางเผยแพร่ข้อมูล การจัดซื้อจัดจ้างโดยเปิดเผย	3.79	0.88	มาก

ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
2. ร่วมการดำเนินการแจ้งผลการพิจารณาให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ยื่นคำขออนุญาต อนุมัติ หรือความเห็นชอบของ อบต. ภายในกำหนด	3.69	0.88	มาก
3. ให้ความสำคัญการกำหนดกระบวนการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน	3.66	0.92	มาก
4. การปฏิบัติงานยึดหลักความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ	3.69	0.92	มาก
5. มีความชัดเจนในการปฏิบัติงาน	3.79	0.89	มาก
รวม	3.72	0.67	มาก

จากตารางที่ 17 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีความชัดเจนในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.79$) สนับสนุนมีการกำหนดช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างโดยเปิดเผย ($\bar{X} = 3.79$) การปฏิบัติงานยึดหลักความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ ($\bar{X} = 3.69$) ร่วมการดำเนินการแจ้งผลการพิจารณาให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ยื่นคำขออนุญาต อนุมัติ หรือความเห็นชอบของ อบต. ภายในกำหนด ($\bar{X} = 3.69$) และให้ความสำคัญการกำหนดกระบวนการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ($\bar{X} = 3.66$) ตามลำดับ

3.4.5 ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตาม
 หลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
 ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์

ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. มีการกระจายอำนาจให้ตัดสินใจ	3.90	0.89	มาก
2. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศคล่อง	3.92	0.98	มาก
3. จัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการรวมทั้งรายละเอียดอื่นๆ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ	3.97	0.87	มาก
4. มีการทบทวนปรับเปลี่ยนการทำงานตามสถานการณ์	3.76	0.78	มาก
5. มีการทบทวนข้อกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้ทันต่อเหตุการณ์	3.77	0.81	มาก
รวม	3.86	0.68	มาก

จากตารางที่ 18 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ จัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการรวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ($\bar{X} = 3.97$) มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศคล่อง ($\bar{X} = 3.92$) มีการกระจายอำนาจให้ตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.90$) มีการทบทวนข้อกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้ทันต่อเหตุการณ์ ($\bar{X} = 3.77$) และมีการทบทวนปรับเปลี่ยนการทำงานตามสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.76$) ตามลำดับ

3.4.6 ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตาม
 หลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
 ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน

ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการ ของประชาชน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. มีการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานบริการ สาธารณะของแต่ละงาน และประกาศให้ประชาชนทราบ	3.81	0.88	มาก
2. มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ประกาศกำหนดระยะเวลา แล้วเสร็จของงานบริการสาธารณะ	3.96	0.88	มาก
3. รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน	3.83	0.93	มาก
4. มีการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการขอรับ บริการ อบรม.	3.67	0.88	มาก
รวม	3.82	0.65	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล
 ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการอำนวยความสะดวกและ
 ตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อจำแนก
 เป็นรายข้อ พบว่า การอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน อยู่ใน
 ระดับมากที่สุด 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีช่องทางการประชาสัมพันธ์
 ประกาศกำหนดระยะเวลา แล้วเสร็จของงานบริการสาธารณะ ($\bar{X} = 3.96$) รับเรื่องร้องเรียน
 จากประชาชน ($\bar{X} = 3.83$) มีการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานบริการ สาธารณะของแต่ละ
 งาน และประกาศให้ประชาชนทราบ ($\bar{X} = 3.81$) และมีการอำนวยความสะดวกให้แก่
 ประชาชนในการขอรับบริการ อบรม. ($\bar{X} = 3.67$) ตามลำดับ

3.4.7 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตาม
 หลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. รวมประเมินการปฏิบัติงานของ อบต.	3.68	0.91	มาก
2. การประเมินผลสัมฤทธิ์และความคุ้มค่าของภารกิจรวมทั้งความพึงพอใจของประชาชน	3.70	1.01	มาก
3. มีการประเมินตนเองเป็นประจำ	3.72	1.03	มาก
4. ร่วมการตรวจสอบการปฏิบัติราชการของพนักงานสม่ำเสมอ	3.74	0.96	มาก
5. มีการวัดผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดระบบการควบคุมตนเอง	3.74	0.77	มาก
6. มีตัวชี้วัดในการประเมินการทำงานที่ชัดเจน	3.80	0.81	มาก
7. มีการกระตุ้นผลักดันการปฏิบัติงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.85	0.97	มาก
รวม	3.75	0.71	มาก

จากตารางที่ 20 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการ อย่างสม่ำเสมอ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีการกระตุ้นผลักดันการปฏิบัติงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.85$) มีตัวชี้วัดในการประเมินการทำงานที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.80$) ร่วมการตรวจสอบการปฏิบัติราชการของพนักงานสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.74$) มีการวัดผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดระบบการควบคุมตนเอง ($\bar{X} = 3.74$) มีการประเมินตนเองเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.72$) การประเมินผลสัมฤทธิ์และความคุ้มค่าของภารกิจรวมทั้งความพึงพอใจของประชาชน ($\bar{X} = 3.70$) และรวมประเมินการปฏิบัติงานของ อบต. ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัย จำนวน 5 ด้าน ที่คาดว่าจะมีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม และนำมาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression) และสร้างสมการทำนายพยากรณ์ตัวแปรตาม 1 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม จากตัวแปร 5 ด้าน นำเสนอผลการวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

4.1 คุณลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

4.1.1 ตัวแปรที่มีการวิเคราะห์ระดับช่วง (Interval Scale) การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นมาตราอันตรภาค (Interval Scale) หรือมาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) จำนวน 5 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ปัจจัยด้านการตัดสินใจ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม และตัวแปรตามหลัก 1 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม รวมทั้งตัวแปรย่อย 7 ตัวแปร คือ ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน และ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตาม

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน	3.69	0.68	มาก
2. ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ	3.68	0.61	มาก
3. ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ	3.71	0.67	มาก
4. ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน	3.72	0.67	มาก
5. ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์	3.86	0.68	มาก

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
6. ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน	3.82	0.65	มาก
7. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ	3.75	0.71	มาก
รวม	3.75	0.52	มาก

4.2 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ด้วยวิธี Pearson Product Moment Correlation เป็นการหาระดับความสัมพันธ์เชิงเส้นที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่มีค่าเป็น (+) หมายความว่าข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงตามกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรตัวหนึ่งสูง ค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะสูงด้วย และถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำ ค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะต่ำด้วย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่มีค่าเป็น (-) หมายความว่า ข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้ามกันหรือกลับกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรตัวหนึ่งสูง ค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะต่ำ และถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะสูง

ค่าระดับความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากค่า Correlation Coefficient (r) มีเกณฑ์วัดระดับความสัมพันธ์ ดังนี้ (คุชฎี อายุวัฒน์ และคณะ. 2535 : 2)

ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 0.001 – 0.500 ถือว่ามีระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ

ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 0.501 – 0.700 ถือว่ามีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง

ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 0.701 ขึ้นไป ถือว่ามีระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันควรมีค่าสูงสุดไม่เกิน 0.85 เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเกิด Multicollinearity ซึ่งหมายถึง ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูงมากเกินไป จนไม่เหมาะสมที่จะนำตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงเข้าไปในสมการทั้งสองตัว (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม. 2536 : 25)

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาออกเป็นดังนี้

ตารางที่ 22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระ 1 ตัวแปร

ตัวแปรอิสระ	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y
X ₁	1.00					
X ₂	.823**	1.00				
X ₃	.775**	.777**	1.00			
X ₄	.767**	.704**	.744**	1.00		
X ₅	.753**	.755**	.736**	.789**	1.00	
Y	.717**	.669**	.602**	.735**	.663**	1.00

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 22 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร ไม่มีคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกิน 0.85 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรมจักร์ สุขเกษม. 2536 : 25) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .704 ถึง .823 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยตัวแปรอิสระคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด คือปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X₁) กับปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X₂) เท่ากับ .823

ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวแปรตาม อยู่ระหว่าง .602 ถึง .735 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับไม่สูงมากนัก โดยตัวแปรอิสระคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด คือปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X₄) เท่ากับ .735

4.3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression)

ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงนั้นมีลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นการวิเคราะห์หาผล หรืออิทธิพลของตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัว ที่มีต่อตัวแปรตามหนึ่งตัว โดยมีข้อสมมติฐานว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear Relationship) เพื่อที่จะทำให้สามารถนำผลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีผลต่อตัวแปรตามมารวมกันได้ (Additivity) กล่าวคือ ตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีผลต่อตัวแปรตามหรือไม่ และตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันมีผลต่อตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด ก่อนการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ผู้วิจัยจึงได้ทำการตรวจสอบค่า ตัวแปรอิสระสัมพันธ์กัน

หรือไม่ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระจากกันและไม่มีปัญหาเกี่ยวกับ Multi-collinearity

โดยเทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง สร้างขึ้นเพื่อใช้กับตัวแปร ที่มีระดับการวัดมาตราอันตรภาค (Interval Scale) หรือมาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) ซึ่งหากเป็นตัวแปรที่มีระดับการวัดมาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) หรือมาตราเรียงอันดับ (Ordinal Scale) จะต้องนำมาจัดการแปลงให้เป็นตัวแปรหุ่น (สัมพัทธ์ พันธุ์พฤษย์, 2541 : 97) ดังแสดงในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ตัวแปรที่จะใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง

รหัสตัวแปร	รายละเอียด	ลักษณะข้อมูล	ประเภทข้อมูล
ตัวแปรตาม y	ภาวะผู้นำตามหลักธรรมภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม	ค่าเฉลี่ยของคะแนนตามตัวแปรย่อย(y_1, y_2, y_7)	มาตราอันตรภาค
y_1	ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับคุณลักษณะ 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค
y_2	ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับคุณลักษณะ 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค
y_3	ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับคุณลักษณะ 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค
y_4	ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับคุณลักษณะ 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค
y_5	ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับคุณลักษณะ 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค
y_6	ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับคุณลักษณะ 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค
	ด้านการประเมินผลการ	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับคุณลักษณะ 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค

รหัสตัวแปร	รายละเอียด	ลักษณะข้อมูล	ประเภทข้อมูล
y_7	ปฏิบัติราชการ อย่างสม่ำเสมอ	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ คุณลักษณะ 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค
ตัวแปรอิสระ			
X_1	ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ คุณลักษณะ 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค
X_2	ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ คุณลักษณะ 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค
X_3	ปัจจัยด้านการตัดสินใจ	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ คุณลักษณะ 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค
X_4	ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ คุณลักษณะ 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค
X_5	ปัจจัยด้านคุณธรรมและ จริยธรรม	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ คุณลักษณะ 5 ระดับ	มาตราอันตรภาค

การวิเคราะห์ปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) ตัวแปรตาม คือ ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม กับตัวแปรอิสระ จำนวน 5 ตัวคือ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ปัจจัยด้านการตัดสินใจ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร และปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 19

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการนำไปเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

R หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 10 ตัว กับตัวแปรตาม

R^2 หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determination) เป็นที่แสดงถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระทุกตัวที่มีผลต่อตัวแปรตาม ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพในการพยากรณ์

S.E. หมายถึง ค่าความคาดเคลื่อนของการประมาณค่าพารามิเตอร์

b หมายถึง ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ในสมการที่เขียนในรูปของคะแนนดิบ

Beta หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของตัวแปรอิสระ ซึ่งคำนวณจากค่าของตัวแปรต่าง ๆ ในรูปคะแนนมาตรฐาน

t หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับพารามิเตอร์ของสมการถดถอยแต่ละค่าที่อยู่ในสมการ

P - Value หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

a หมายถึง ค่าคงที่ของสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม (y) โดยรวม

ตัวแปรอิสระ (X)	b	S.E.	Beta	t	P-value
1. ค่าคงที่ (a)	1.042	0.115		9.070	.000**
2. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1)	0.249	0.056	0.295	4.447	.000**
3. ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2)	0.148	0.055	0.172	2.675	.008**
4. ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3)	-0.096	0.045	-0.126	-2.124	.034*
5. ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4)	0.362	0.051	0.426	7.094	.000**
6. ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม (X_5)	0.053	0.046	0.070	1.155	.249

$$R = 0.781 \quad R^2 = 0.610$$

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\leq .01$

จากตารางที่ 24 พบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) ดังนี้

1. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม (y) เท่ากับ 0.781 ($R = 0.781$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปรรวมกันมีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง คือ ร้อยละ 78.10

2. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการผันแปรกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม (y) เท่ากับ 0.610 ($R^2 = 0.610$) แสดงว่าตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปรสามารถอธิบายภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ได้ร้อยละ 61.00

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการแปรผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดได้ไปหาน้อย ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) (Beta = .426)

3.2 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) (Beta = .296)

3.3 ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2) (Beta = -0.172)

3.4 ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3) (Beta = -0.126)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม มากที่สุด คือ 1 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม สูงขึ้น .426 หน่วย รองลงมา คือ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2) และปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3) ตามลำดับ และเมื่อปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ และปัจจัยด้านการตัดสินใจ เปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เปลี่ยนแปลงไป .295, .172 และ (-0.126) ตามลำดับ

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ 1.042 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (b) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $Y = a + b_1(x_1) + b_2(x_2) + b_3(x_3) + \dots + b_4(x_4)$

แทนค่าในสูตร $Y = 1.042 + .249 X_1 + .148 X_2 + (-.096 X_3) + .362 X_4$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = B_1 Z_1 + B_2 Z_2 + B_3 Z_3 + \dots + B_4 Z_4$

แทนค่าในสูตร $Z = .295 Z_1 + .172 Z_2 + (-.126 Z_3) + .426 Z_4$

เมื่อ Y และ Z = ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
จังหวัดมหาสารคาม

ส่วนตัวแปรอิสระอีก 1 ตัวแปร ไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยด้าน
คุณธรรมและจริยธรรม (X_2)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) (Beta = .426) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) (Beta = .296) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2) (Beta = -0.172) ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3) (Beta = -0.126) ไปพัฒนารูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ต่อไป

4.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม (y) โดยจำแนกรายกด้าน $y_1 - y_7$

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ด้วยวิธี Pearson Product Moment Correlation เป็นการหาระดับความสัมพันธ์เชิงเส้นที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่มีค่าเป็น (+) หมายความว่าข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงตามกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรตัวหนึ่งสูง ค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะสูงด้วย และถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำ ค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะต่ำด้วย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าเป็น (-) หมายความว่า ข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้ามกันหรือกลับกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรตัวหนึ่งสูง ค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะต่ำ และถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะสูง

ค่าระดับความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากค่า Correlation Coefficient (r) มีเกณฑ์วัดระดับความสัมพันธ์ ดังนี้ (คุชฎี आयวัฒน์ และคณะ. 2535 : 2)

ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 0.001 – 0.500 ถือว่ามีระดับความสัมพันธ์
ค่อนข้างต่ำ

ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 0.501 – 0.700 ถือว่ามีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง

ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 0.701ขึ้นไป ถือว่ามีระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันควรมีค่าสูงสุดไม่เกิน 0.85 เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเกิด Multicollinearity ซึ่งหมายถึง ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูงมากเกินไป จนไม่เหมาะสมที่จะนำตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงเข้าไปในสมการทั้งสองตัว (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม. 2536 : 25)

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตามในรายด้าน ที่ใช้ในการศึกษาออกเป็นดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 25 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(r) ระหว่างตัวแปรอิสระ 1 ตัวแปร

ตัวแปรอิสระ	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	y ₁	Y ₂	y ₃	y ₄	y ₅	y ₆	Y ₇	Y
X ₁	1.00												
X ₂	.823**	1.00											
X ₃	.775**	.777**	1.00										
X ₄	.767**	.704**	.744**	1.00									
X ₅	.753**	.755**	.736**	.789**	1.00								
y ₁	.783**	.733**	.800**	.804**	.805**	1.00							
y ₂	.706**	.697**	.657**	.726**	.755**	.757**	1.000						
y ₃	.535**	.495**	.422**	.586**	.473**	.508**	.722**	1.000					
y ₄	.512**	.478**	.413**	.554**	.458**	.463**	.717**	.774**	1.00				
y ₅	.464**	.422**	.336**	.473**	.363**	.365**	.466**	.487**	.477**	1.00			
y ₆	.520**	.489**	.412**	.517**	.469**	.457**	.523**	.480**	.511**	.740**	1.00		
y ₇	.433**	.384**	.290**	.396**	.348**	.320**	.425**	.421**	.426**	.874**	.714**	1.00	
Y	.717**	.669**	.602**	.735**	.663**	.700**	.832**	.796**	.792**	.807**	.806**	.767**	1.00

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 25 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 12 ตัวแปร ทั้งตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ไม่มีคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกิน 0.85 หนึ่งคู่ โดย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .290 ถึง .804 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับไม่สูงนัก โดยตัวแปรอิสระคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ สูงที่สุด คือ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) กับปัจจัยด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน (y_1) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เท่ากับ .804

4.4.1 ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน(y_1)

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน(y_1)

ตัวแปรอิสระ (X)	b	S.E.	Beta	t	P-value
1. ค่าคงที่ (a)	-0.059	0.112		-0.530	.596
2. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1)	0.193	0.054	0.177	3.539	.000**
3. ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2)	-0.035	0.054	-0.031	-0.651	.515
4. ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3)	0.291	0.044	0.296	6.635	.000**
5. ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4)	0.271	0.050	0.246	5.454	.000**
6. ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม (X_5)	0.282	0.045	0.285	6.280	.000**

R = 0.883 $R^2 = 0.779$

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\leq .01$

จากตารางที่ 26 พบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน(y_1) โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) ดังนี้

1. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน (y_1) เท่ากับ 0.883 ($R = 0.883$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร รวมกันมีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน (y_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง คือ ร้อยละ 88.30

2. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการผันแปรกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน (y_1) เท่ากับ 0.779 ($R^2 = 0.779$) แสดงว่าตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปรสามารถอธิบายภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ได้ร้อยละ 77.90

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน (y_1) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการแปรผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดได้ไปหาน้อย ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3) (Beta = .296)

3.2 ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม (X_5) (Beta = .285)

3.3 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) (Beta = .246)

3.4 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) (Beta = .177)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน (y_1) มากที่สุด คือ 1) ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน (y_1) สูงขึ้น .296 หน่วย รองลงมา คือปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม (X_5) ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) และปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) ตามลำดับ และเมื่อปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร และปัจจัยด้านบุคลิกภาพ เปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เปลี่ยนแปลงไป .285, .246 และ .177 ตามลำดับ

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ -0.059 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (b) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $Y = a + b_1(x_1) + b_2(x_2) + b_3(x_3) + \dots + b_5(x_5)$

แทนค่าในสูตร $Y = (-0.059) + .177X_1 + .296X_3 + .246X_4 + .285 X_5$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = B_1Z_1 + B_2Z_2 + B_3Z_3 + \dots + B_5Z_5$

แทนค่าในสูตร $Z = .193Z_1 + .191 Z_3 + .271 Z_4 + .282Z_5$

เมื่อ Y และ Z = ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน (y_1)

ส่วนตัวแปรอิสระอีก 1 ตัวแปร ไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยด้าน
ความรับผิดชอบ (X_2)

4.4.2 ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ (y_2)

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิก
องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์
ของภารกิจของรัฐ (y_2)

ตัวแปรอิสระ (X)	b	S.E.	Beta	t	P-value
1. ค่าคงที่ (a)	0.543	0.129		4.209	.000**
2. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1)	0.133	0.063	0.135	2.119	.035*
3. ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2)	0.155	0.062	0.154	2.495	.013*
4. ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3)	0.001	0.051	0.001	0.015	.988
5. ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4)	0.235	0.057	0.236	4.098	.000**
6. ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม (X_5)	0.317	0.52	0.353	6.116	.000**

$R = 0.801$ $R^2 = 0.642$

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\leq .01$

จากตารางที่ 27 พบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล
ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ
ของรัฐ (y_2) โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method)
ดังนี้

1. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับภาวะผู้นำตามหลัก
ธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์

ของภารกิจของรัฐ (y_2) เท่ากับ 0.801 ($R = 0.801$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปรรวมกันมีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ (y_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง คือ ร้อยละ 80.10

2. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการผันแปรกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ (y_2) เท่ากับ 0.642 ($R^2 = 0.642$) แสดงว่าตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปรสามารถอธิบายภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ได้ร้อยละ 64.20

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ (y_2) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการแปรผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดได้ไปหาน้อยดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม (X_3) (Beta = .353)

3.2 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) (Beta = .236)

3.3 ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2) (Beta = .154)

3.4 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) (Beta = .135)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ (y_2) มากที่สุด คือ 1 ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม (X_3) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ (y_2) สูงขึ้น .353 หน่วย รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2) และปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) ตามลำดับ และเมื่อปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ และปัจจัยด้านบุคลิกภาพ เปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เปลี่ยนแปลงไป .236, .154 และ .135 ตามลำดับ

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ 0.543 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (b) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

$$\text{สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ } Y = a + b_1(x_1) + b_2(x_2) + b_3(x_3) + \dots + b_5(x_5)$$

$$\text{แทนค่าในสูตร } Y = 0.543 + .135X_1 + .154X_2 + .236X_4 + .353 X_5$$

$$\text{สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ } Z = B_1Z_1 + B_2Z_2 + B_3Z_3 + \dots + B_5Z_5$$

$$\text{แทนค่าในสูตร } Z = .133Z_1 + .155 Z_2 + .235 Z_4 + .317Z_5$$

เมื่อ Y และ Z = ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ (y_2)

ส่วนตัวแปรอิสระอีก 1 ตัวแปร ไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3)

4.4.3 ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (y_3)

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (y_3)

ตัวแปรอิสระ (X)	b	S.E.	Beta	t	P-value
1. ค่าคงที่ (a)	1.023	0.186		5.503	.000**
2. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1)	0.241	0.091	0.223	2.662	.008**
3. ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2)	0.180	0.090	0.163	2.009	.045*
4. ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3)	-0.191	0.073	-0.196	-2.618	.009**
5. ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4)	0.534	0.083	0.490	6.467	.000**
6. ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม (X_5)	-0.056	0.075	-0.057	-0.746	.456

$$R = 0.615 \quad R^2 = 0.378$$

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\leq .01$

จากตารางที่ 28 พบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (y_3) โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) ดังนี้

1. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (y_3) เท่ากับ 0.615 ($R = 0.615$) แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปรรวมกันมีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (y_3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงคือ ร้อยละ 61.50

2. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการผันแปรกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (y_3) เท่ากับ 0.378 ($R^2 = 0.378$) แสดงว่าตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปรสามารถอธิบายภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ได้ร้อยละ 37.80

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (y_3) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการแปรผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดได้ไปหาน้อย ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) (Beta = .490)

3.2 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) (Beta = .223)

3.3 ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2) (Beta = .163)

3.4 ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3) (Beta = -.196)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (y_3) มากที่สุด คือ 1 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (y_3) สูงขึ้น .490 หน่วย รองลงมา คือปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2) และปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3) ตามลำดับ และเมื่อปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ และปัจจัยด้านการตัดสินใจ เปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล

ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เปลี่ยนแปลงไป .223, .163 และ -.196 ตามลำดับ

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ 1.023 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (b) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $Y = a + b_1(x_1) + b_2(x_2) + b_3(x_3) + \dots + b_5(x_5)$

แทนค่าในสูตร $Y = 1.023 + .223X_1 + .163X_2 + (-.196X_3) + .490 X_4$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = B_1Z_1 + B_2Z_2 + B_3Z_3 + \dots + B_5Z_5$

แทนค่าในสูตร $Z = .241Z_1 + .180Z_2 + (-.191 Z_3) + .534Z_4$

เมื่อ Y และ Z = ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (y_3)

ส่วนตัวแปรอิสระอีก 1 ตัวแปร ไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม (X_5)

4.4.4 ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (y_4)

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (y_4)

ตัวแปรอิสระ (X)	b	S.E.	Beta	t	P-value
1. ค่าคงที่ (a)	1.162	0.192		6.048	.000**
2. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1)	0.221	0.094	0.204	2.359	.019*
3. ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2)	0.171	0.093	0.155	1.846	.066
4. ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3)	-0.153	0.075	-0.157	-2.030	.043*
5. ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4)	0.474	0.085	0.434	5.547	.000**
6. ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม (X_5)	-0.036	0.077	-0.036	-0.462	.645

$R = 0.581$ $R^2 = 0.338$

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\leq .01$

จากตารางที่ 29 พบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (y_4) โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) ดังนี้

1. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (y_4) เท่ากับ 0.581 ($R = 0.581$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร รวมกันมีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (y_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง คือ ร้อยละ 58.10

2. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการผันแปรกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (y_4) เท่ากับ 0.338 ($R^2 = 0.338$) แสดงว่าตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปรสามารถอธิบายภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ได้ร้อยละ 33.80

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (y_4) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการแปรผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดได้ไปหาน้อย ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) (Beta = .434)

3.2 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) (Beta = .204)

3.3 ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3) (Beta = -.157)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (y_4) มากที่สุด คือ 1 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (y_4) สูงขึ้น .434 หน่วย รองลงมา คือปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) และปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3) ตามลำดับ และเมื่อปัจจัยด้านบุคลิกภาพ และปัจจัยด้านการ

ตัดสินใจ เปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เปลี่ยนแปลงไป .204 และ -.157 ตามลำดับ

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ 1.162 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (b) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $Y = a + b_1(x_1) + b_2(x_2) + b_3(x_3) + \dots + b_5(x_5)$

แทนค่าในสูตร $Y = 1.162 + .204X_1 + (-.157X_3) + .434 X_4$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = B_1Z_1 + B_2Z_2 + B_3Z_3 + \dots + B_5Z_5$

แทนค่าในสูตร $Z = .221Z_1 + (-.153Z_3) + .474Z_4$ เมื่อ Y

และ $Z =$ ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (y_4)

ส่วนตัวแปรอิสระอีก 2 ตัวแปร ไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม (X_2) และปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_5)

4.4.5 ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ (y_5)

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิก

องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ (y_5)

ตัวแปรอิสระ (X)	b	S.E.	Beta	t	P-value
1. ค่าคงที่ (a)	1.584	0.203		7.807	.000**
2. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1)	0.304	0.099	0.279	3.080	.002**
3. ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2)	0.211	0.098	0.189	2.152	.032*
4. ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3)	-0.218	0.080	-0.221	-2.733	.007**
5. ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4)	0.450	0.090	0.408	4.987	.000**
6. ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม (X_5)	-0.148	0.082	-0.149	-1.815	.070

$R = 0.523$ $R^2 = 0.264$

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\leq .01$

จากตารางที่ 30 พบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคามด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ (y_5) โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) ดังนี้

1. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ (y_5) เท่ากับ 0.523 ($R = 0.523$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร รวมกันมีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ (y_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง คือ ร้อยละ 52.30

2. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการผันแปรกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ (y_5) เท่ากับ 0.274 ($R^2 = 0.274$) แสดงว่าตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปรสามารถอธิบายภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ได้ร้อยละ 27.40

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ (y_5) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการแปรผันแปรในตัวแปรตาม ในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดได้ไปหาน้อย ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) (Beta = .408)

3.2 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) (Beta = .279)

3.3 ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2) (Beta = .189)

3.4 ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3) (Beta = -.221)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ (y_5) มากที่สุด คือ 1 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ (y_5) สูงขึ้น .408 หน่วย รองลงมา

คือปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2) และปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3) ตามลำดับ และเมื่อปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ และปัจจัยด้านการตัดสินใจ เปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เปลี่ยนแปลงไป .279, .189 และ -.221 ตามลำดับ

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ 1.584 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (b) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $Y = a + b_1(x_1) + b_2(x_2) + b_3(x_3) + \dots + b_5(x_5)$

แทนค่าในสูตร $Y = 1.584 + .279X_1 + .189X_2 + (-.221X_3) + .408 X_4$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = B_1Z_1 + B_2Z_2 + B_3Z_3 + \dots + B_5Z_5$

แทนค่าในสูตร $Z = .304Z_1 + .211Z_2 + (-.218 Z_3) + .450Z_4$

เมื่อ Y และ Z = ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ (y_5)

ส่วนตัวแปรอิสระอีก 1 ตัวแปร ไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม (X_5)

4.4.6 ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน (y_6)

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน (y_6)

ตัวแปรอิสระ (X)	b	S.E.	Beta	t	P-value
1. ค่าคงที่ (a)	1.409	0.188		7.503	.000**
2. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1)	0.258	0.091	0.248	2.823	.005**
3. ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2)	0.186	0.091	0.175	2.056	.041*
4. ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3)	-0.153	0.074	-0.162	-2.073	.039*
5. ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4)	0.312	0.083	0.296	3.734	.000**
6. ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม (X_5)	0.034	0.073	0.036	0.456	.649

R = 0.564 $R^2 = 0.318$

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\leq .01$

จากตารางที่ 31 พบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคามด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน (y_0) โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) ดังนี้

1. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน (y_0) เท่ากับ 0.564 ($R = 0.564$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปรรวมกันมีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน (y_0) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง คือ ร้อยละ 56.40

2. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการผันแปรกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน (y_0) เท่ากับ 0.318 ($R^2 = 0.318$) แสดงว่าตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปรสามารถอธิบายภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ได้ร้อยละ 31.80

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน (y_0) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการแปรผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดได้ไปหาน้อย ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) (Beta = .296)

3.2 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) (Beta = .248)

3.3 ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2) (Beta = .175)

3.4 ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3) (Beta = -.162)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน (y_0) มากที่สุด คือ 1 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การ

บริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน (y_0) สูงขึ้น .296 หน่วย รองลงมา คือปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2) และปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3) ตามลำดับ และเมื่อปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ และปัจจัยด้านการตัดสินใจ เปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เปลี่ยนแปลงไป .248, .175 และ -.162 ตามลำดับ

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ 1.409 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (b) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $Y = a + b_1(x_1) + b_2(x_2) + b_3(x_3) + \dots + b_5(x_5)$

แทนค่าในสูตร $Y = 1.409 + .248X_1 + .175X_2 + (-.162X_3) + .296 X_4$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = B_1Z_1 + B_2Z_2 + B_3Z_3 + \dots + B_5Z_5$

แทนค่าในสูตร $Z = .258Z_1 + .186Z_2 + (-.153 Z_3) + .312Z_4$

เมื่อ Y และ Z = ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน (y_0)

ส่วนตัวแปรอิสระอีก 1 ตัวแปร ไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม (X_5)

4.4.7 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (y_7)

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (y_7)

ตัวแปรอิสระ (X)	b	S.E.	Beta	t	P-value
1. ค่าคงที่ (a)	1.635	0.221		7.387	.000**
2. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1)	0.392	0.108	0.342	3.637	.000**
3. ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2)	0.170	0.107	0.145	1.592	.112
4. ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3)	-0.248	0.087	-0.240	-2.859	.004**
5. ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4)	0.261	0.097	0.226	2.653	.008**
6. ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม (X_5)	-0.021	0.089	-0.020	-0.239	.811

R = 0.465 $R^2 = 0.216$

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\leq .01$

จากตารางที่ 32 พบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคามด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (y_7) โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) ดังนี้

1. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (y_7) เท่ากับ 0.465 ($R = 0.465$ แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปรรวมกันมีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (y_7) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง คือ ร้อยละ 46.50

2. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 5 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการผันแปรกับภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (y_7) เท่ากับ 0.216 ($R^2 = 0.216$) แสดงว่า

ตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปรสามารถอธิบายภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ได้ร้อยละ 21.60

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (y_7) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการแปรผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดได้ไปหาน้อย ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) (Beta = .342)

3.2 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) (Beta = .226)

3.3 ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3) (Beta = -.240)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (y_7) มากที่สุด คือ 1 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (y_7) สูงขึ้น .342 หน่วย รองลงมา คือปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) และปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3) ตามลำดับ และเมื่อปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร และปัจจัยด้านการตัดสินใจ เปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เปลี่ยนแปลงไป .226 และ -.240 ตามลำดับ

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ 1.635 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (b) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $Y = a + b_1(x_1) + b_2(x_2) + b_3(x_3) + \dots + b_5(x_5)$

แทนค่าในสูตร $Y = 1.635 + .342X_1 + (-.240X_3) + .226 X_4$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = B_1Z_1 + B_2Z_2 + B_3Z_3 + \dots + B_5Z_5$

แทนค่าในสูตร $Z = .392Z_1 + (-.248 Z_3) + .261Z_4$

เมื่อ Y และ Z = ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (y_7)

ส่วนตัวแปรอิสระอีก 1 ตัวแปร ไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2) และ ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม (X_3)

ระยะที่ 3 เพื่อสร้างและยืนยัน รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ในจากการสร้างรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม จะต้องพัฒนารูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม จากการศึกษาระยะที่ 2 พบตัวแปรที่มีอิทธิพล 4 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) (Beta = .426) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) (Beta = .296) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2) (Beta = -0.172) ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3) (Beta = -0.126) มีอิทธิพลต่อการพัฒนารูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม และเพื่อให้ได้รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ดังนั้นเพื่อให้ปัจจัยเงื่อนไขที่จะนำไปสู่การสร้างรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เพิ่ม ผู้วิจัยจึงใช้การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยการเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อ จำนวน 20 คน เพื่อศึกษาค้นหาปัจจัยเงื่อนไขเพิ่มเติมโดยดำเนินการ ผู้วิจัยมีการดำเนินขั้นตอน ดังนี้

1. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 2 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนารูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม สร้างรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เพื่อใช้เป็นแบบสอบถามในการพิจารณา

2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบยืนยัน “Connoisseurship” จำนวน 20 คน โดยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าและขอรับข้อเสนอแนะจากบทพิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญ ในส่วนของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ผู้วิจัยได้แบ่งระดับความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ และนำผลจากการเสนอแนะมาปรับปรุงเป็นรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ให้สมบูรณ์ขึ้น

สำหรับรายละเอียดแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาในรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 2 นำมาจัดกลุ่ม (Grouping) สร้างรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เพื่อใช้เป็นร่างรูปแบบในการพิจารณา ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลประกอบด้วย ปัจจัย 4 ด้าน คือ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ และปัจจัยด้านการตัดสินใจ ดังนี้

1.1 รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการติดต่อสื่อสารเบื้องต้น (ปัจจัยที่ 1)

ในการพัฒนาด้านการติดต่อสื่อสาร เพื่อให้ได้รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการติดต่อสื่อสาร นั้น

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540 : 235) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า รูปแบบและลักษณะที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารมีลักษณะ ดังนี้

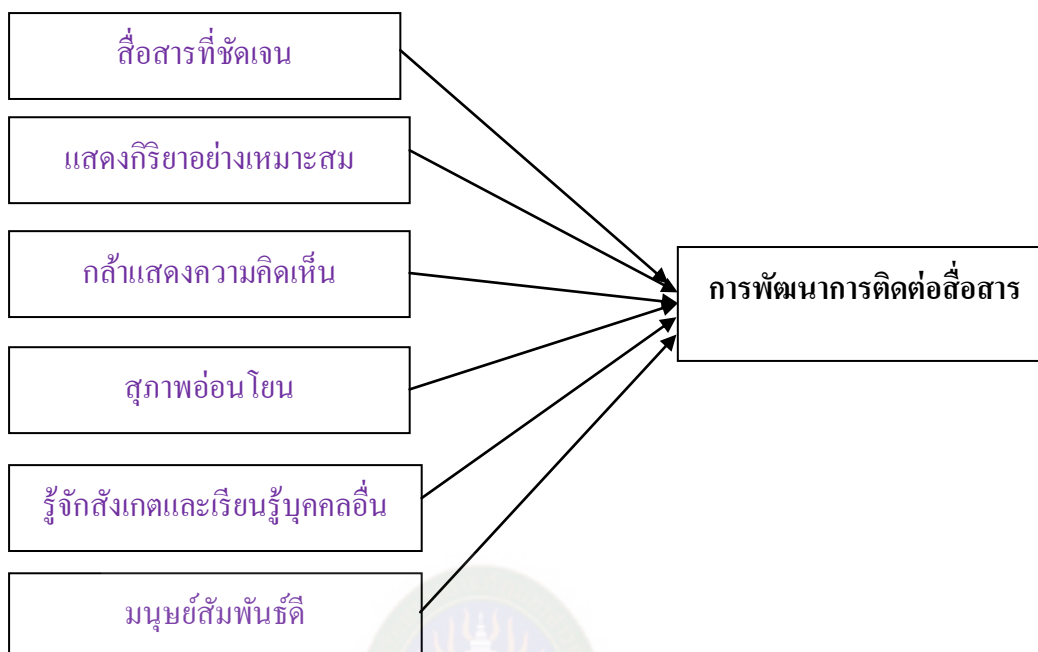
- 1.1.1 ด้วยวาจา เช่น การสั่งการ การรายงาน การประชุมปรึกษางาน
- 1.1.2 ด้วยการเขียน เช่น การออกคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร ประกาศจดหมายเวียน จดหมายหรือบันทึกติดต่อ การเขียนมีความจำเป็นในวงราชการและในทางธุรกิจ เพราะจะต้องเก็บไว้เป็นหลักฐาน
- 1.1.3 ด้วยการสังเกตและเรียนรู้ท่าทีของแต่ละคน จะทำให้ทราบบรรยากาศของหน่วยงาน นิสัยใจคอ และทัศนคติของคนในหน่วยงาน
- 1.1.4 ด้วยตัวเลข เช่น การลงทะเบียนโดยใช้คอมพิวเตอร์ การใช้ตัวเลขรหัสประจำตัว การใช้เลขรหัสแทนหน่วยงานต่าง ๆ
- 1.1.5 ด้วยรูปภาพและแผนภูมิ บางครั้งช่วยให้การสื่อสารเข้าใจเร็วขึ้น เช่น สถิติต่าง ๆ
- 1.1.6 ด้วยรหัส การส่งสัญญาณต่าง ๆ ทางทหาร และเครื่องโทรสาร สัญญาณนกหวีด และสัญญาณไฟ

นอกจากนี้ยังมีการจำแนกประเภทของการติดต่อสื่อสารออกเป็น 2 ประเภท คือการติดต่อสื่อสารทางเดียว (One - way Communication) เป็นการส่งข่าวสารจากผู้ส่งไปถึง

ผู้รับไม่มีโอกาสที่จะตอบสนองไปยังผู้ส่ง และการติดต่อสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) เป็นการติดต่อสื่อสารสองทางเป็นการโต้ตอบระหว่างผู้รับกับผู้ส่ง ประกอบกับ นพพงษ์ บุญจิตราคูล (2540 : 150-151) ได้กล่าวถึงหลัก 7 ประการของการติดต่อสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อการส่งสาร มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. มีความเชื่อถือได้ของผู้ให้ข่าวและแหล่งข่าว
2. มีความเหมาะสมในการใช้ ท่าทางภาษาคำพูด ให้กลมกลืนกับสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์
3. เนื้อหาสาระจะต้องให้ประโยชน์และน่าสนใจกับผู้รับสาร
4. ความสม่ำเสมอและความต่อเนื่อง การสื่อสารจะได้ผลดีก็ด้วยการรู้จักทำให้สม่ำเสมอ ไม่ขาด ๆ หาย ๆ และมีการส่งสารอย่างต่อเนื่อง
5. ช่องทางของข่าวสาร ทางผ่านที่ถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
6. ความสามารถของผู้รับสาร ต้องรู้ถึงความสามารถ เช่น ความรู้ นิสัย สถานที่ และโอกาสที่จะช่วยให้ผู้รับเข้าใจได้ง่าย
7. ความแจ่มชัด ข่าวสาร ที่ส่งต้องเป็นภาษาที่ไม่กำกวม การพูด การเขียน การพิมพ์ต้องชัดเจน

ดังนั้นการติดต่อสื่อสาร จึงเป็นการสื่อความหมายด้านการพูด การเขียน การสั่งการ ที่ชัดเจน ใ้ข่าวจากที่สุภาพอ่อนโยน กล่าวแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อที่ประชุมและต่อผู้อื่น แสดงกิริยาว่าทำได้เหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้อื่น เข้าใจและปฏิบัติตามได้ รู้จักสังเกตและเรียนรู้ท่าทีของบุคคลอื่น มีทักษะในการพูด โดยผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร เป็นปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมากที่สุด คือ มีค่าเท่ากับ 0.426 และยังมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการผันแปรกับภาวะผู้นำตามหลัก ธรรมชาติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ 0.362 ผู้วิจัยได้จัดทำสร้างรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมชาติ ด้านการติดต่อสื่อสาร เบื้องต้น จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำพัฒนารูปแบบโดยยกสร้างขึ้นมา 1 รูปแบบ คือ สื่อสารที่ชัดเจน แสดงกิริยาอย่างเหมาะสม กล่าวแสดงความคิดเห็น สุภาพอ่อนโยน รู้จักสังเกตและเรียนรู้บุคคลอื่น และมีมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดของการพัฒนาพฤติกรรมครั้งนี้ดังแผนภาพที่ 7

แผนภาพที่ 7 รูปแบบพัฒนาการติดต่อสื่อสาร

รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการติดต่อสื่อสาร เบื้องต้น ประกอบด้วย

1. สื่อสารที่ชัดเจน เป็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำที่จะต้องมีการสื่อ ทั้งในการพูด การเขียน การสั่งการที่ชัดเจนต่อแนวทางการปฏิบัติ เกิดความเข้าใจในการทำงานเข้าใจตรงกัน
2. แสดงกริยาอย่างเหมาะสม คือการพัฒนาพฤติกรรมที่แสดงออกในการสื่อสารในอากัปกริยาที่เหมาะสมมีความสัมพันธ์ในการแสดงออกของผู้นำที่ช่วยให้การทำงานมีความราบรื่นเกิดความเข้าใจ
3. กล้าแสดงความคิดเห็น เป็นการพัฒนารูปแบบการตัดสินใจในการแสดงออกของผู้นำในการทำความเข้าใจในประเด็นที่มีความไม่เข้าใจเกิดการซักถามเพื่อความเข้าใจเป็นพฤติกรรมที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาตัวบุคคล
4. สุภาพอ่อนโยน เป็นการส่งเสริมการแสดงออกที่มีความน่าเชื่อถือมีการให้เกียรติผู้ที่สื่อสารด้วยกัน โดยการใช้วาจาที่อ่อนโยน

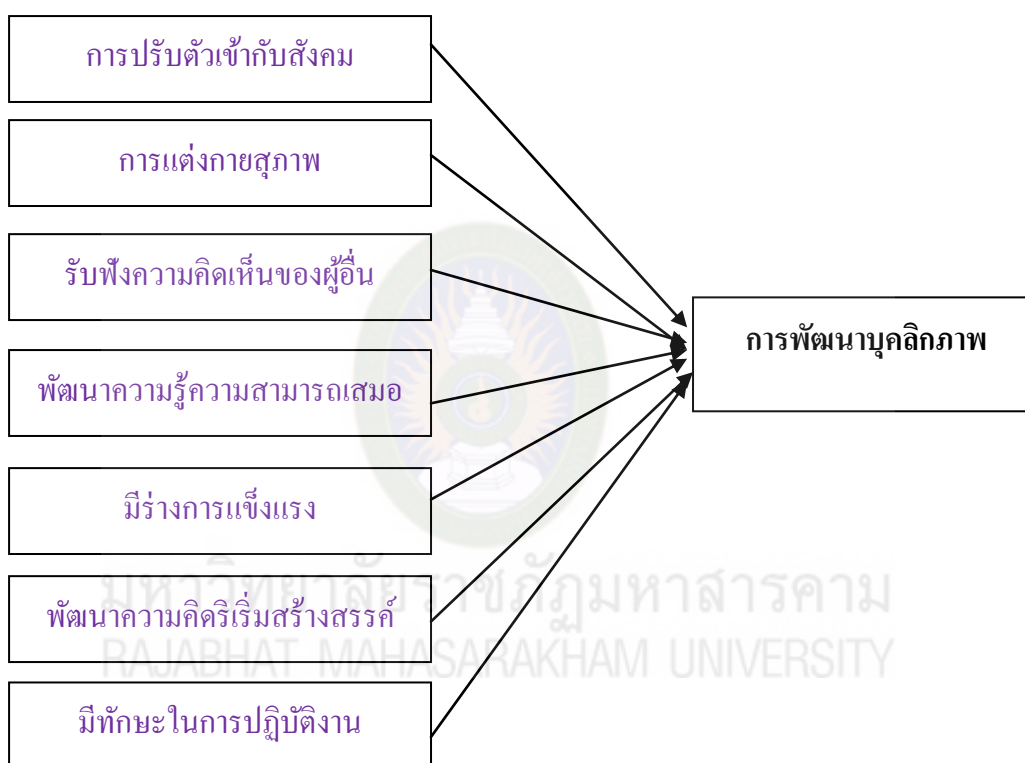
5. รู้จักสังเกตและเรียนรู้บุคคลอื่น เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ในการสื่อสารที่รู้จักการสังเกตบุคลิกของผู้อื่นในการสื่อสารที่เป็นคุณลักษณะที่ดีน่าที่จะนำมาเป็นแบบอย่างในการนำมาพัฒนาการสื่อสาร

6. มนุษย์สัมพันธ์ดี เป็นการพัฒนาในการมีอักษาศัพท์ดีในการสื่อสารสามารถสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลทั้งในและนอกองค์กร เกิดการปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารนำสู่การพัฒนา

1.2 รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ด้านบุคลิกภาพ เบื้องต้น (ปัจจัยที่ 2)

เพื่อให้ได้รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านบุคลิกภาพ นั้น ได้มีนักวิชาการให้ข้อคิดเห็นแนวคิดในการพัฒนาด้านบุคลิกภาพ โดยกิตติมา ปริดีดิลก (2537 : 247) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งเกี่ยวกับภาพลักษณ์ สมรรถภาพทางร่างกาย อารมณ์ พฤติกรรม ที่เป็นเอกลักษณ์นิสัยประจำตัว ที่น่าเลื่อมใส น่าเคารพศรัทธาและคูดี Yukl. (1994 : 252) ได้กล่าวถึงลักษณะ หรือ “Trait” ว่าเป็นคุณลักษณะของบุคคลในด้านบุคลิกภาพ ด้านบุคลิกภาพ และอารมณ์ ผู้นำแบบคุณลักษณะจะต้องมีอารมณ์มั่นคง และแสดงออกมาอย่างเฉพาะเจาะจง มีความมั่นใจในตนเอง มีความสามารถในการรักษาและควบคุมอารมณ์ให้มั่นคง ไม่หวั่นไหว มีพลังสูง ไม่โกรธง่าย อดทนต่อแรงกดดันในด้านต่าง Daft (2011 : 88 - 92) กล่าวว่า คนส่วนใหญ่มักใช้คำว่า บุคลิกภาพ (Personality) แทนคำว่า คุณลักษณะ (Trait) จากการศึกษาลักษณะของผู้นำจำนวนมากของนักวิชาการ พบว่าคุณลักษณะของผู้นำเหล่านั้นสามารถจัดออกเป็นบุคลิกภาพ 5 กลุ่มที่โดดเด่นที่เรียกว่า มิติ 5 ประการทางบุคลิกภาพที่โดดเด่น ซึ่งมีมิติ 5 ประการทางบุคลิกภาพที่โดดเด่นของผู้นำนั้นประกอบด้วยคุณลักษณะดังต่อไปนี้ 1) ความสามารถในการเข้าสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น (Extraversion) รวมถึงความปรารถนาในการควบคุม ใช้อิทธิพลเหนือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และน่าเชื่อถือ 2) ความสามารถในการเข้ากับผู้อื่นได้ (Agrecableness) โดยบุคคลแบบนี้จะมีลักษณะเป็นคนอารมณ์ดี ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ให้อภัยบุคคลอื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และน่าเชื่อถือ 3) การทำงานด้วยความรับผิดชอบด้วยความรู้สึกด้านดี (Conscientiousness) คือ ความรับผิดชอบ เชื่อถือได้ คงเส้นคงวา และมุ่งมั่นความสำเร็จในงานที่ทำ 4) ความมั่นคงในอารมณ์ (Emotional stability) เป็นคุณลักษณะที่บุคคลมีการปรับตัวได้ดีกับสถานการณ์ต่าง ๆ มีความนิ่งและมั่นคง ไม่หวั่นไหวกับวิกฤตการณ์ที่อาจเกิดขึ้น 5) ใจกว้าง พร้อมรับประสบการณ์ (Openness to experience) เป็นลักษณะของบุคคลที่มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ ยอมรับความคิดใหม่ ๆ

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ เป็นปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรองลงมา คือ มีค่าเท่ากับ 0.295 ผู้วิจัยได้จัดทำสร้างรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านบุคลิกภาพ เบื้องต้น จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำพัฒนารูปแบบโดยยกกว้างขึ้นมา 1 รูปแบบ คือ การปรับตัวเข้ากับสังคม การแต่งกายสุภาพ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น พัฒนาความรู้ความสามารถเสมอ มีร่างกายแข็งแรง พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีทักษะในการปฏิบัติงาน ดังนี้ผังแผนภาพที่ 8

แผนภาพที่ 8 รูปแบบพัฒนาด้านบุคลิกภาพ

รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ด้านบุคลิกภาพ เบื้องต้น
ประกอบด้วย

1. การปรับตัวเข้ากับสังคม เป็นการพัฒนาในตัวบุคคลในด้านคุณลักษณะผู้นำที่จะมาส่งเสริมในบุคลิกภาพเพื่อการปรับตัวในสังคม โดยมีความเข้าใจในบริบทของตัวบุคคลในสังคมที่มีความแตกต่างกัน

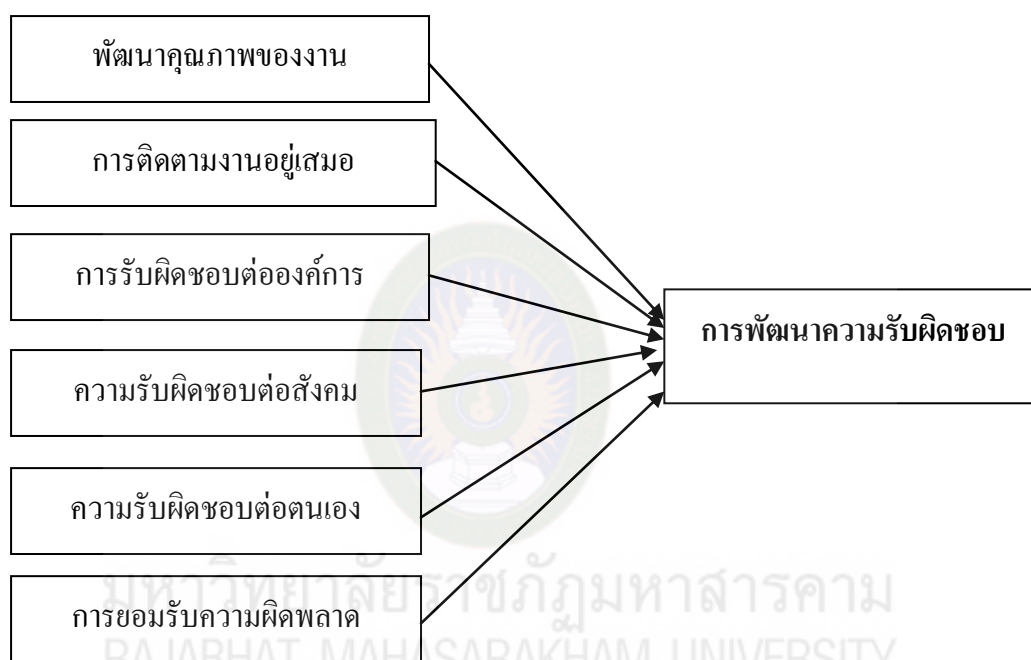
2. การแต่งกายสุภาพ เป็นการพัฒนาทางกายภาพบุคคลในการเสริมบุคลิกที่มีความน่าเชื่อถือจากการแต่งการที่มีความเหมาะสมซึ่งกาลเทศะ ในโอกาสต่าง ให้เกียรติสถานที่
3. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นการพัฒนาในด้านบุคลิกภาพบุคคลให้มีความเข้าใจบุคคลอื่นในความต่างกันของความคิดเห็น โดยมีการรับฟังความคิดเห็นจากทุกๆฝ่าย เพื่อมาปรับปรุงบุคลิกภาพตนเองให้ดีขึ้น
4. พัฒนาความรู้ความสามารถเสมอ เป็นการส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ของผู้บริหารในการเสริมสร้างความรู้ให้มีความสามารถที่พัฒนาขึ้นเรื่อยๆอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพต่อไป
5. มีร่างกายแข็งแรง เป็นการพัฒนาในด้านสุขภาพของตัวผู้นำที่จะต้องมีความสุขภาพดีเป็นตัวอย่างในการรักษาสุขภาพให้มั่งคั่งแข็งแรง สามารถปฏิบัติงานในสถานการณ์ต่างๆได้เป็นอย่างดีเสริมบุคลิกตัวบุคคลได้
6. พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นการสร้างสรรค์การจากการพัฒนาแนวคิดใหม่ๆ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพอย่างสม่ำเสมอในการทำให้มีคุณลักษณะที่ดี
7. มีทักษะในการปฏิบัติงาน เป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพจากการพัฒนาทักษะในการทำงานที่มีความชำนาญให้เกิดเป็นทักษะนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพได้

1.3 รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ด้านความรับผิดชอบเบื้องต้น (ปัจจัยที่ 3)

ในการพัฒนาด้านความรับผิดชอบ เพื่อให้ได้รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านความรับผิดชอบ นั้น ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540 : 215 - 217) ได้สรุปความรับผิดชอบของผู้นำไว้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อองค์การในฐานะผู้นำกลุ่ม ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายวางแผน กำหนดนโยบาย ติดตามงานอยู่เสมอ หากพบข้อบกพร่องต้องรีบแก้ไขช่วยเสริมสร้างปริมาณและคุณภาพของงานให้ได้รับผลสูงสุด
2. ความรับผิดชอบต่อผู้บังคับบัญชา
3. ความรับผิดชอบต่อหน่วยงานอื่น ได้แก่ การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ
4. ความรับผิดชอบต่อตนเอง ได้แก่ สอนตนเองให้เป็นผู้ที่ดีและเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรม

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ เป็นปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรองลงมา คือ มีค่าเท่ากับ 0.172 ผู้วิจัยได้จัดทำสร้างรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านความรับผิดชอบ เบื้องต้น จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำพัฒนารูปแบบโดยยกร่างขึ้นมา 1 รูปแบบ คือ พัฒนาคูณภาพของงาน การติดตามงานอยู่เสมอ การรับผิดชอบต่อองค์การ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความรับผิดชอบต่อตนเอง และการยอมรับความผิดพลาด ดังนี้ดังแผนภาพที่ 9

แผนภาพที่ 9 รูปแบบพัฒนา ด้านความรับผิดชอบ

จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำรูปแบบพัฒนาโดยยกร่างขึ้นมา 1 รูปแบบ คือ รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ด้านความรับผิดชอบ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. พัฒนาคูณภาพของงาน เป็นการพัฒนาการทำงานโดยสร้างความรับผิดชอบในการทำงานแก้ไขและช่วยเสริมสร้างปริมาณงานที่มีให้มีคุณภาพให้ได้รับผลสูงสุดในการทำงานเกิดความรับผิดชอบในงานของผู้นำ

2. การติดตามงานอยู่เสมอ เป็นการพัฒนารูปแบบการทำงานที่มีการสร้างกลไกการทำงานที่อยู่พื้นฐานของการติดตามงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งเป็นการประเมินความรับผิดชอบของผู้นำในการทำงานให้เกิดความสำเร็จได้

3. การรับผิดชอบต่อองค์กร เป็นการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำในฐานะผู้นำขององค์กรที่จะต้องความรับผิดชอบและรับชอบในทุกกรณีที่เกิดขึ้น ที่ได้มีการวางแผนการบริหารงาน การวางแผนนโยบายในการทำงานต่าง ซึ่งอาจมีข้อผิดพลาดในบ้างครั้งได้

4. ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นรูปแบบการพัฒนาของลักษณะผู้นำที่จะต้องไม่เอาใจเอาเปรียบสังคม โดยถือเป็นการรับผิดชอบต่อสังคมที่สำคัญที่ต้องมีแก่สังคมเพื่อสร้างความรับผิดชอบ

5. ความรับผิดชอบต่อตนเอง เป็นการพัฒนารูปแบบคุณลักษณะผู้นำที่จะต้องมีการรับผิดชอบในส่วนที่ตนเอง ในการทำงานที่ต้องมีการบริหารจัดการเวลาในการทำงานเตรียมความพร้อมในการทำงานของผู้นำในด้านต่างๆ

6. การยอมรับความผิดพลาด เป็นการพัฒนารูปแบบคุณลักษณะผู้นำที่จะต้องมีการเข้าใจในการทำงานที่จะต้องมีการดำเนินการที่ผิดพลาดความคาดหวังบ้างในบ้างครั้งที่ไม่อาจเป็นไปตามวัตถุประสงค์จึงต้องทำให้ต้องมีการพัฒนาในการเข้าในข้อผิดพลาดและมีการเปิดใจกว้างยอมรับมัน

1.4 รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการตัดสินใจ เบื้องต้น (ปัจจัยที่ 4)

ในการพัฒนาการตัดสินใจ เพื่อให้ได้รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการตัดสินใจนั้น ได้มีนักวิชาการได้อธิบายไว้ คือ วีระวัฒน์ บันนิตมัย (2544 : 12 - 19) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติพึงประสงค์ของการเป็นผู้นำที่ดี คือ ต้องมีความกล้าตัดสินใจ (Decisiveness) คือ ต้องการตัดสินใจที่เหมาะสมทันกาล และต้องตัดสินใจภายใต้ข้อมูล และทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ผู้นำที่ดีต้องมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจใด ๆ ที่เกิดขึ้น สมพิศ วิชญาวิเชียร (2542 : 229) อธิบายว่าการตัดสินใจ คือ การที่ผู้นำรู้จักวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เมื่อเลือกทางแก้ปัญหาได้แล้ว ควรวางแผนรองรับในกรณีที่เกิดปัญหาไม่สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายเพิ่มอีก กวี วงศ์พุม (2542 : 61) กล่าวว่า การตัดสินใจ คือ การพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุด จากทางเลือกหลาย ๆ ทาง ผู้นำต้องตัดสินใจด้วยหลักเหตุผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวจะเกิดประโยชน์สูงสุด กิติ ตยัคคานนท์ (2543 : 34 - 35) ได้กล่าวถึงการตัดสินใจของผู้นำว่าเป็นหน้าที่สำคัญของผู้นำหรือผู้บริหารผู้นำจะต้องค้นหาความจริงทุกแง่ทุกมุมประเมินดูความเป็นไปได้หรือเป็นไปได้หรือไม่ได้อย่างละเอียด แล้วจึงตัดสินใจว่าทำหรือไม่ทำ ถ้าตัดสินใจว่าทำต้องตอบว่าได้ทำอะไร ทำทำไม ทำเพื่ออะไร ทำเรื่องใดก่อนหลัง

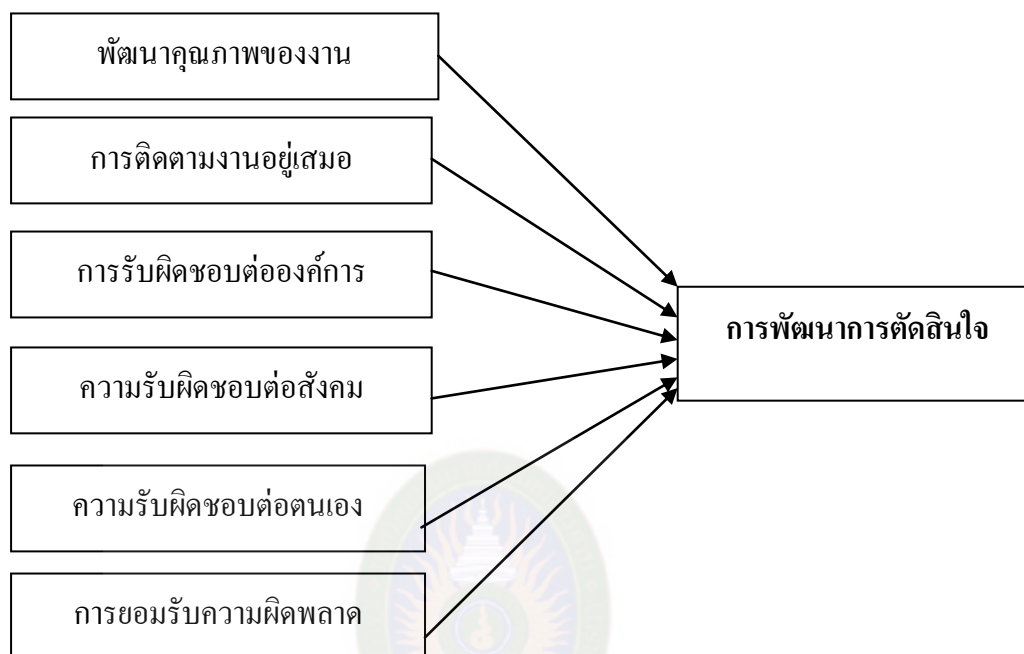
แต่ละเรื่องที่ทำนั้นจะทำอย่างไร มีกี่วิธี แต่ละวิธีจะทำเมื่อใด เมื่อมีการตัดสินใจภายหลังการวิเคราะห์ และประเมินข้อมูลต่าง ถึงความเป็นไปได้ จึงมีการวางแผนงานโดยกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่แน่นอน ซึ่งลักษณะผู้ตัดสินใจตามทฤษฎีของ Erest dale ว่ามี 4 แบบ คือ 1) แบบคิเล็ก คือ ผู้ตัดสินใจแบบนี้จะใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในทุก ๆ ทางเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ สมเหตุสมผล ตามข้อมูลสถิติและหลักฐานต่าง ๆ ที่สามารถรวบรวมมาได้เพื่อให้เกิดภาวะสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ 2) แบบยอมรับ คือ เป็นของผู้ตัดสินใจที่รับเอาผลสรุป รายงานและข้อเสนอแนะของผู้ได้บังคับบัญชาตามคำเนิการ โดยที่ตนเองไม่ต้องใช้ความคิดตัดสินใจด้วยตนเอง ถ้าข้อเสนอแนะนั้นดี ถูกต้อง ตรงไปตรงมา ก็จะบังเกิดผลดี แต่ถ้าผู้ได้บังคับบัญชาตั้งใจจะสอพอ มีอคติหรือความรู้คับแคบในเรื่องนั้น ข้อเสนอแนะนั้นอาจไม่ถูกต้องและเป็นอันตรายอย่างยิ่งถ้านำไปใช้ 3) แบบกล้าหาญ คือ ผู้ตัดสินใจที่ชอบขโมยความคิดใหม่ๆ ของผู้อื่นมาเป็นความคิดของตนเอง แล้วบอกว่าเป็นความคิดของตนเอง ดังนั้น ตามความเป็นจริงจึงไม่ใช่เป็นคนเก่งหรือผลงานดีเด่น เพราะผลงานที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดจากสมองของตน แต่ไปขโมยเอาสมองของคนอื่นมาใช้ นับว่าเป็นคนฉลาดในทางไม่สุจริต มีเล่ห์เหลี่ยม 4) แบบสะสม คือผู้ตัดสินใจแบบนี้ใช้วิธีฉวยโอกาส ใช้เล่ห์เหลี่ยมพลิกแพลงและตลบตะแลงในการตัดสินใจ การตัดสินใจของคนประเภทนี้จึงเชื่อถือได้ยาก

Bateman (1993 : 416 – 417) กล่าวว่า ความมั่นใจในตนเอง (Self-confidence) จะทำให้นำผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ด้วยดี มีการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ไม่แน่นอน สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ได้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามเป้าหมาย

จากที่ได้กล่าวมาสรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาทางเลือกในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้นำ ซึ่งต้องรู้จักใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องในการตัดสินใจ มีการวางแผนในการตัดสินใจ รู้จักวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ตัดสินใจด้วยหลักเหตุผล ยึดระเบียบกฎหมายอันดีที่กำหนดแนวทางเอาไว้ ตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่ใช่เล่ห์เหลี่ยมในการตัดสินใจ มีความกล้าตัดสินใจ ใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการตัดสินใจ เป็นปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรองลงมา คือ มีค่าเท่ากับ -0.126 ผู้วิจัยได้จัดทำสร้างรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการตัดสินใจ เบื้องต้น จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำพัฒนารูปแบบโดยยกร่างขึ้นมา 1 รูปแบบ คือ การตัดสินใจอย่างรอบคอบ มีความกล้าตัดสินใจ

การรู้จักวิเคราะห์ทางเลือก การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และการวางแผนในการตัดสินใจ
 ดังนี้ผังแผนภาพที่ 10

แผนภาพที่ 10 รูปแบบพัฒนาด้านการตัดสินใจ

จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำรูปแบบพัฒนาโดยยกกร่างขึ้นมา 1 รูปแบบ คือ รูปแบบพัฒนา
 ภาวะผู้นำตามหลักธรรมมาภิบาล ด้านการตัดสินใจ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การตัดสินใจอย่างรอบคอบ เป็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำโดยการพัฒนา
 ให้ผู้นำมีการดำเนินการในการตัดสินใจอย่างรอบคอบใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่
 ประกอบการตัดสินใจเพื่อประโยชน์ขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรให้มากที่สุดโดยไม่ใช้
 เล่ห์เหลี่ยมในการตัดสินใจ

2. มีความกล้าตัดสินใจ เป็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำโดยการส่งเสริมการ
 กล้าที่จะกล้าใจการตัดสินใจที่จะดำเนินการต่างๆในองค์กรอย่างเด็ดขาดโดยไม่ให้เสียโอกาสใน
 ช่วงเวลาที่ผ่านไปซึ่งอาจจะมีความเสี่ยงแต่ก็สามารถที่จะกล้าที่จะตัดสินใจได้

3. การรู้จักวิเคราะห์ทางเลือก เป็นอีกการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำโดยการ
 พัฒนาในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ จากการนำข้อมูลต่างๆมารวบรวมแล้วประมวลผล
 เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ที่ดีที่สุดในการทำงาน

4. การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เป็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำโดยในการตัดสินใจโดยมีฐานแนวคิดในการตัดสินใจในแต่ละครั้งที่ให้ความสำคัญในการคำนึงประโยชน์ในภาพรวมขององค์กรมากกว่าส่วนตน

5. การวางแผนในการตัดสินใจ เป็นการส่งเสริมการพัฒนาการตัดสินใจในการดำเนินงานที่ให้ความสำคัญในการคำนึงในรายละเอียดของแผนงานการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้นำที่ดีที่สุด

สรุปจากที่ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล และข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 2 นำมาจัดกลุ่ม (Grouping) สร้างการพัฒนารูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เพื่อใช้เป็นร่างรูปแบบในการพิจารณา และเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามในการตรวจสอบยืนยันรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยสรุปผลการพัฒนารูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยจัดกลุ่มแล้วจะพบว่า สามารถจัดกลุ่มปัจจัยได้เป็น 4 กลุ่มคือ รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1. ด้านการติดต่อสื่อสาร

- 1.1 สื่อสารที่ชัดเจน
- 1.2 แสดงกิริยาอย่างเหมาะสม
- 1.3 กล้าแสดงความคิดเห็น
- 1.4 สุภาพอ่อนโยน
- 1.5 รู้จักสังเกตและเรียนรู้บุคคลอื่น
- 1.6 มนุษย์สัมพันธ์ดี

2. ด้านบุคลิกภาพ

- 2.1 การปรับตัวเข้ากับสังคม
- 2.2 การแต่งกายสุภาพ
- 2.3 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 2.4 พัฒนาความรู้ความสามารถเสมอ
- 2.5 มีร่างกายแข็งแรง
- 2.6 พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2.7 มีทักษะในการปฏิบัติงาน

3. ด้านความรับผิดชอบ

- 3.1 พัฒนาคุณภาพของงาน
- 3.2 การติดตามงานอยู่เสมอ
- 3.3 การรับผิดชอบต่อองค์การ
- 3.4 ความรับผิดชอบต่อสังคม
- 3.5 ความรับผิดชอบต่อตนเอง
- 3.6 การยอมรับความผิดพลาด

4. ด้านการตัดสินใจ

- 4.1 การตัดสินใจอย่างรอบคอบ
- 4.2 มีความกล้าตัดสินใจ
- 4.3 การรู้จักวิเคราะห์ทางเลือก
- 4.4 การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม
- 4.5 การวางแผนในการตัดสินใจ

ผู้วิจัยได้เสนอแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบยืนยัน

“Connoisseurship” ตามกรอบที่กำหนด ได้แก่ รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม 4 ด้าน 24 ภาวะผู้นำ คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร จำนวน 6 ภาวะผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 7 ภาวะผู้นำ ด้านความรับผิดชอบ จำนวน 6 ภาวะผู้นำ และด้านการตัดสินใจ จำนวน 5 ภาวะผู้นำ เพื่อให้ความคิดเห็น พร้อมข้อเสนอแนะ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน ได้แก่

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักดี ภูสิงห์ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาริช ราศรี อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
4. นายวิระชัย เพชรดี นักวิชาการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นชำนาญการ ผู้แทนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

5. ดร.จุฑามาส ชมผา อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
6. ดร.สุธีเกียรติ์ ฝอดสูงเนิน อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
7. ดร.ปนัดดา โปธิงาม อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
8. ดร.เนติพัฒน์ ฐีไยียง อาจารย์พิเศษประจำ คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
9. นายประชัย ประจักษ์กัตตา นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลหนอง
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
10. นายคำพอง หารโกทา นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลพระธาตุ อำเภ
นาคูน จังหวัดมหาสารคาม
11. นายประยุทธ์ อินวงษ์ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนอง
ม่วง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
12. นายสมทรง โยวะ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
13. นางอุบล ประวิสุทธิ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนอง
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
14. นายเกรียงไกร นาคเยี่ยม สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนอง
ม่วง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
15. นายสุรศักดิ์ นู่นีนอก ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อำเภอวาปี
ปทุม จังหวัดมหาสารคาม
16. ดร.สมเชาว์ บำรุงชัย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเหนือเมือง อำเภ
เมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
17. นายวิฑูลย์ คุ้มสุวรรณ รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเหล็ก
อำเภโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
18. นางสาวบุญเริม ปินั่งถา รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ
อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม

19. นางสาววิไรวรรณ พรหมมากุล ผู้อำนวยการกองสวัสดิการ องค์กรบริหาร ส่วนตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

20. นางสาวรัตติพรณ แสนบุคดา หัวหน้าสำนักปลัด องค์กรบริหารส่วน ตำบลพระธาตุ อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม

โดยมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ไม่แน่ใจ

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ไม่เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบยืนยัน โดยการตรวจสอบ ยืนยัน “Connoisseurship”

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบยืนยัน โดยการตรวจสอบ ยืนยัน “Connoisseurship” และนำผลจากการเสนอแนะมาปรับปรุงเป็นได้แก่ รูปแบบพัฒนา ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม นั้น ผู้วิจัยดำเนินการในการจัดทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยการตรวจสอบยืนยัน “Connoisseurship” เกณฑ์ในการพิจารณาการพัฒนา รูปแบบ ในรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตาม หลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยนำเสนอ 24 แนวทางการพัฒนา ให้ ผู้เชี่ยวชาญ โดยเลือกคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 เพื่อนำมา เจียนเป็นรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญ ในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อการพัฒนารูปแบบและเนื้อหาในการพัฒนารูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

รายการแนวทางการพัฒนารูปแบบ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	แปลผล	ผลการประเมิน
ด้านการติดต่อสื่อสาร			
1. สื่อสารที่ชัดเจน	5.00	สอดคล้อง	นำไปใช้
2. แสดงกริยาอย่างเหมาะสม	4.43	สอดคล้อง	นำไปใช้
3. กล้าแสดงความคิดเห็น	5.00	สอดคล้อง	นำไปใช้
4. สุภาพอ่อนโยน	4.30	สอดคล้อง	นำไปใช้
5. รู้จักสังเกตและเรียนรู้บุคคลอื่น	4.30	สอดคล้อง	นำไปใช้
6. มนุษย์สัมพันธ์ดี	4.50	สอดคล้อง	นำไปใช้
ด้านบุคลิกภาพ			
7. การปรับตัวเข้ากับสังคม	5.00	สอดคล้อง	นำไปใช้
8. การแต่งกายสุภาพ	4.30	สอดคล้อง	นำไปใช้
9. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	5.00	สอดคล้อง	นำไปใช้
10. พัฒนาความรู้ความสามารถเสมอ	5.00	สอดคล้อง	นำไปใช้
11. มีร่างกายแข็งแรง	4.00	สอดคล้อง	นำไปใช้
12. พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.50	สอดคล้อง	นำไปใช้
13. มีทักษะในการปฏิบัติงาน	4.50	สอดคล้อง	นำไปใช้
ด้านความรับผิดชอบ			
14. พัฒนาคุณภาพของงาน	5.00	สอดคล้อง	นำไปใช้
15. การติดตามงานอยู่เสมอ	4.50	สอดคล้อง	นำไปใช้
16. การรับผิดชอบต่อองค์การ	5.00	สอดคล้อง	นำไปใช้
17. ความรับผิดชอบต่อสังคม	4.30	สอดคล้อง	นำไปใช้
18. ความรับผิดชอบต่อตนเอง	5.00	สอดคล้อง	นำไปใช้
19. การยอมรับความผิดพลาด	3.54	สอดคล้อง	นำไปใช้

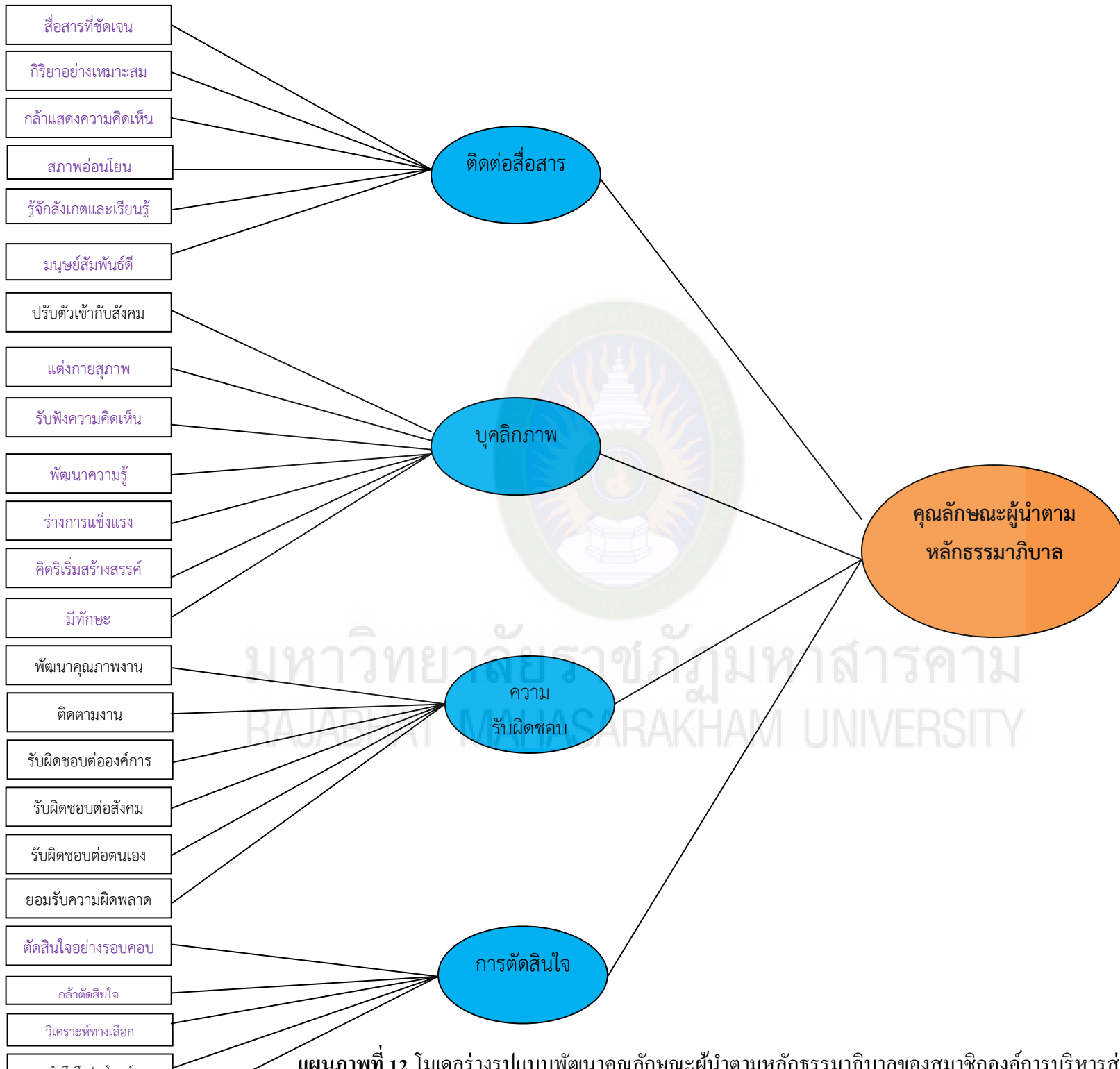
รายการแนวทางการพัฒนา	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	แปลผล	ผลการประเมิน
ด้านการตัดสินใจ			
20. การตัดสินใจอย่างรอบคอบ	5.00	สอดคล้อง	นำไปใช้
21. มีความกล้าตัดสินใจ	5.00	สอดคล้อง	นำไปใช้
22. การรู้จักวิเคราะห์ทางเลือก	5.00	สอดคล้อง	นำไปใช้
23. การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม	4.20	สอดคล้อง	นำไปใช้
24. การวางแผนในการตัดสินใจ	5.00	สอดคล้อง	นำไปใช้

จากการเสนอแบบสอบถามเพื่อการยืนยันรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคามเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 20 ท่าน ได้พิจารณาแล้ว พบว่า รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ที่ผ่านการประเมินความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญครอบคลุมปัจจัยทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.50 -5.00 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อรายละเอียด ในการพัฒนารูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ในระดับมาก และมากที่สุดอย่างเป็นเอกฉันท์ ประกอบด้วยคุณลักษณะทั้งหมด 24 คุณลักษณะ รูปแบบ โดยผ่านการพิจารณาจำนวน 24 คุณลักษณะใน รูปแบบการพัฒนา โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้

1. สื่อสารที่ชัดเจน
2. กล้าแสดงความคิดเห็น
3. การปรับตัวเข้ากับสังคม
4. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
5. พัฒนาความรู้ความสามารถเสมอ
6. พัฒนาคุณภาพของงาน
7. ความรับผิดชอบต่อตนเอง
8. การวางแผนในการตัดสินใจ
9. มีความกล้าตัดสินใจ
10. การรู้จักวิเคราะห์ทางเลือก

11. การตัดสินใจอย่างรอบคอบ
12. การรับผิดชอบต่อองค์กร
13. มนุษย์สัมพันธ์ดี
14. พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
15. มีทักษะในการปฏิบัติงาน
16. การติดตามงานอยู่เสมอ
17. แสดงกริยาอย่างเหมาะสม
18. สุขภาพอ่อนโยน
19. รู้จักสังเกตและเรียนรู้บุคคลอื่น
20. การแต่งกายสุภาพ
21. ความรับผิดชอบต่อสังคม
22. การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม
23. มีร่างกายแข็งแรง
24. การยอมรับความผิดพลาด

กล่าวโดยสรุป หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยในการหาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม สร้างการพัฒนารูปแบบ โดยดำเนินการตรวจสอบยืนยันรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เพื่อเป็นการพัฒนาให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน ดังแผนภาพที่ 12

แผนภาพที่ 12 โมเดลร่างรูปแบบพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

จากแผนภาพที่ 12 โมเดลรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ได้ข้อค้นพบจากการวิจัยใน อิทธิพลปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1. ปัจจัยที่นำมาศึกษา มีความสัมพันธ์พหุคูณกับคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เท่ากับ 0.781 ($R = 0.781$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระรวมกันมีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง คือ ร้อยละ 78.10

2. ปัจจัยที่นำมาศึกษา มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการผันแปรกับคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เท่ากับ 0.610 ($R^2 = 0.610$) แสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ได้ร้อยละ 61.00

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการแปรผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดได้ไปหาน้อย ดังนี้

- 3.1 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร
- 3.2 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ
- 3.3 ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ
- 3.4 ปัจจัยด้านการตัดสินใจ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ในครั้งนี้เป็น การวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) ดำเนินการวิจัยทั้งรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quantitative and Qualitative Methodology) เพื่อศึกษา รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ซึ่ง ได้มีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ระยะที่ 3 เพื่อสร้างและยืนยัน รูปแบบพัฒนารูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อสร้างและยืนยัน รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นสมมติฐาน เพื่อใช้ทดสอบความถูกต้องของทฤษฎีได้ว่า

ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ปัจจัยด้านการตัดสินใจ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีผลต่อ รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ในการวิจัย รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร โดยได้ศึกษารายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
2. วิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
3. สร้างตารางสังเคราะห์ พัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
4. ได้ตัวแปรในการศึกษา รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากร ได้แก่ ตัวแทนของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดมหาสารคามจำนวน 123 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2558 : 2)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 95 แห่ง โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตร ของ ทาโร ยามาเน่

1.3 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แล้วจึงดำเนินการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 **ตัวแปรอิสระ** ซึ่งเป็นปัจจัยส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดจากแนวคิดต่าง ๆ ได้แก่

2.1.1 ด้านบุคลิกภาพ

2.1.2 ด้านความรับผิดชอบ

2.1.3 ด้านการตัดสินใจ

2.1.4 ด้านการติดต่อสื่อสาร

2.1.5 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

2.2 **ตัวแปรตาม** ซึ่งเป็นปัจจัยผลลัพธ์ คือ การพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม (เป้าหมายธรรมาภิบาลตาม พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546) คือ

2.2.1 ด้านการเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

2.2.2 ด้านการเกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจของรัฐ

2.2.3 ด้านการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

2.2.4 ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

2.2.5 ด้านการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์

2.2.6 ด้านการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน

2.2.7 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นตามแนวทางวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเส้นตรง (Multiple Linear Regression) เพื่ออธิบายปัจจัยส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหาร

ส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significant)

การวิจัยระยะที่ 3 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสร้างรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

1. กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ได้แก่ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้บริหารท้องถิ่น ผู้กำกับ หรือผู้เกี่ยวข้องในองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 20 คน ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การนำผลจากการวิจัยในระยะที่ 2 มาสร้างแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบยืนยัน “Connoisseurship” ในการสร้างรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

2. การรวบรวมข้อมูล โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบยืนยัน โดยผู้เชี่ยวชาญ “Connoisseurship”¹ ครั้ง เพื่อการยืนยันรูปแบบ

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) (Beta = .426) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_1) (Beta = .296) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (X_2) (Beta = -0.172) ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (X_3) (Beta = -0.126) ซึ่งปัจจัยดังกล่าว มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ตามทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเส้นตรง (Multiple Linear Regression) ใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significant)

2. ผลการสร้างรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ได้รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 24 รูปแบบการพัฒนา ดังนี้

2.1 ด้านการติดต่อสื่อสาร รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการติดต่อสื่อสาร ประกอบด้วย 6 แนวทางการพัฒนา คือ สื่อสารที่ชัดเจน แสดงกริยาอย่างเหมาะสม กล้าแสดงความคิดเห็น สุภาพอ่อนโยน รู้จักสังเกตและเรียนรู้บุคคลอื่น และมนุษย์สัมพันธ์ดี

2.2 ด้านบุคลิกภาพ รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล ด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วย 7 แนวทางการพัฒนา คือ การปรับตัว เข้ากับสังคม การแต่งกายสุภาพ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น พัฒนาความรู้ความสามารถเสมอ มีร่างกายแข็งแรง พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีทักษะในการปฏิบัติงาน

2.3 ด้านความรับผิดชอบ รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วย 6 แนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาคุณภาพของงาน การติดตามงานอยู่เสมอ การรับผิดชอบต่อองค์การ ความรับผิดชอบต่อ สังคม ความรับผิดชอบต่อตนเอง และการยอมรับความผิดพลาด

2.4 ด้านการตัดสินใจ รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการตัดสินใจ ประกอบด้วย 5 แนวทางการพัฒนา คือ การ ตัดสินใจอย่างรอบคอบ มีความกล้าตัดสินใจ การรู้จักวิเคราะห์ทางเลือก การคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวม และการวางแผนในการตัดสินใจ

3. สร้างรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วน ตำบล จังหวัดมหาสารคาม ที่ผ่านการประเมินความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญ ครอบคลุมปัจจัย ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วยกิจกรรมทั้งหมด 24 การพัฒนา รูปแบบ โดยผ่านการพิจารณาทั้งหมด จำนวน 24 รูปแบบการพัฒนา โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้

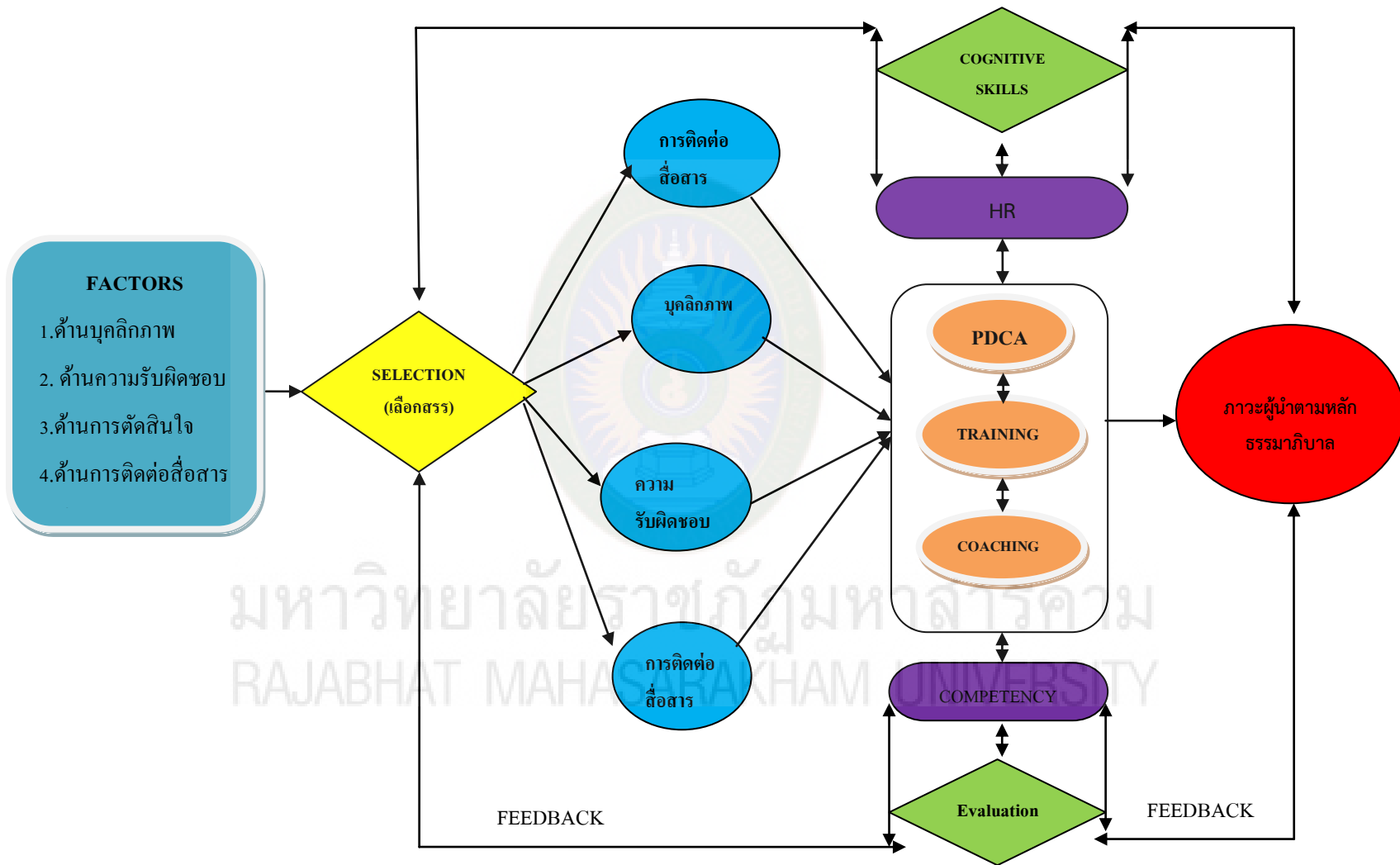
- 3.1 สื่อสารที่ชัดเจน
- 3.2 กล้าแสดงความคิดเห็น
- 3.3 การปรับตัวเข้ากับสังคม
- 3.4 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 3.5 พัฒนาความรู้ความสามารถเสมอ
- 3.6 พัฒนาคุณภาพของงาน
- 3.7 ความรับผิดชอบต่อตนเอง
- 3.8 การวางแผนในการตัดสินใจ
- 3.9 มีความกล้าตัดสินใจ
- 3.10 การรู้จักวิเคราะห์ทางเลือก
- 3.11 การตัดสินใจอย่างรอบคอบ
- 3.12 การรับผิดชอบต่อองค์การ
- 3.13 มนุษย์สัมพันธ์ดี

- 3.14 พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 3.15 มีทักษะในการปฏิบัติงาน
- 3.16 การติดตามงานอยู่เสมอ
- 3.17 แสดงกริยาอย่างเหมาะสม
- 3.18 สุภาพอ่อนโยน
- 3.19 รู้จักสังเกตและเรียนรู้บุคคลอื่น
- 3.20 การแต่งกายสุภาพ
- 3.21 ความรับผิดชอบต่อสังคม
- 3.22 การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม
- 3.23 มีร่างกายแข็งแรง
- 3.24 การยอมรับความผิดพลาด

จึงสรุปได้โมเดลรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ที่ได้จากการวิจัย ดังแผนภาพที่ 13

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนภาพที่ 13 ลิขิต MODEL รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

การอภิปรายผล

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

จากการตั้งสมมติฐานในการวิจัยรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่าในด้านปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ปัจจัยด้านการตัดสินใจ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีผลต่อ รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (Beta = .426) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (Beta = .296) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ (Beta = -0.172) ปัจจัยด้านการตัดสินใจ (Beta = -0.126) ซึ่งปัจจัยดังกล่าว มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ตามทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเส้นตรง (Multiple Linear Regression) ใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significant)

ผู้วิจัยได้นำทั้ง 4 ปัจจัยมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร มีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

กล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร มีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ทั้งนี้เพราะ การติดต่อสื่อสาร ในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีความสำคัญในการสร้างความเข้าใจร่วมกันในการทำงานในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้บรรลุเป้าหมายได้ โดยจะต้องมีการสื่อสารทั้งในระดับแนวราบ และแนวตั้ง เพื่ออธิบายความเข้าใจในการทำงานไปด้วยกันให้ชัดเจนที่สุด อีกทั้งยัง เป็นการสื่อความหมายในด้านการพูด การเขียน การสั่งการที่จะมีการปรากฏที่ชัดเจน มีการใช้วาจาประกอบคำพูดที่สุภาพอ่อนโยน แสดงความคิดเห็นของตนเองต่อผู้อื่น ประกอบแสดงกิริยาวาจาได้อย่างเหมาะสม เป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งความสามารถในการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจและปฏิบัติตามนั้นสามารถเรียนรู้ สังเกตและเรียนรู้

ท่าทีของบุคคลอื่น เพื่อฝึกตนเองให้มีทักษะในการพูด ได้ สอดคล้องกับแนวคิด เสาวลักษณ์ โภคสิทธิ์ดิอัมพร(2557) ที่ได้ได้อธิบาย การสื่อสาร (Communication) เป็น“กระบวนการ ถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร และเรื่องราวต่าง ๆ จากผู้ส่งสาร ไปสู่ผู้รับสาร โดยวิธีการใดวิธีการหนึ่งในสภาพแวดล้อมหนึ่ง ๆ จนเกิดการเรียนรู้ ความหมายในสิ่งที่ถ่ายทอดร่วมกันและตอบสนองต่อกันได้ตรงตามเจตนาของทั้งสองฝ่าย ซึ่งอาจจะมีลักษณะเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลและการสื่อสารขององค์กร

จากผลของการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า การติดต่อสื่อสาร มีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยประกอบด้วย สื่อสารที่ชัดเจน แสดงกริยาอย่างเหมาะสม กล่าวแสดงความคิดเห็น สุภาพอ่อนโยน รู้จักสังเกตและเรียนรู้บุคคลอื่น และมนุษยสัมพันธ์ โดยผู้นำควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ 1) สื่อสารที่ชัดเจน เป็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำที่จะต้องมีการสื่อ ทั้งในการพูด การเขียน การสั่งการที่ชัดเจนต่อแนวทางการปฏิบัติ เกิดความเข้าใจง่ายในการทำงานเข้าใจตรงกัน 2) แสดงกริยาอย่างเหมาะสม คือการพัฒนาพฤติกรรมที่แสดงออกในการสื่อสาร ในโอกาสที่ที่เหมาะสมมีความสัมพันธ์ในการแสดงออกของผู้นำที่ช่วยให้การทำงานมีความราบรื่นเกิดความเข้าใจ 3) กล่าวแสดงความคิดเห็น เป็นการพัฒนารูปแบบการตัดสินใจในการแสดงออกของผู้นำในการทำความเข้าใจในประเด็นที่มีความไม่เข้าใจเกิดการซักถามเพื่อความเข้าใจในเป็นพฤติกรรมที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาตัวบุคคล 4) สุภาพอ่อนโยน เป็นการส่งเสริมการแสดงออกที่มีความน่าเชื่อถือมีการให้เกียรติผู้ที่สื่อสารด้วยกัน โดยการไหว้จากที่อ่อน โยน 5) รู้จักสังเกตและเรียนรู้บุคคลอื่น เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ในการสื่อสารที่รู้จักการสังเกตบุคลิกของผู้อื่น ในการสื่อสารที่เป็นคุณลักษณะที่ผู้นำที่จะนำมาเป็นแบบอย่างในการนำมาพัฒนาการสื่อสาร 6) มนุษย์สัมพันธ์ เป็นการพัฒนาในการมีอัธยาศัยที่ดีในการสื่อสารสามารถสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลทั้งในและนอกองค์กร เกิดการปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารนำสู่การพัฒนา

สอดคล้องกับแนวคิด ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540 : 235) ให้ทัศนะไว้ว่า รูปแบบและลักษณะที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารมีลักษณะ ดังนี้ 1) ด้วยวาจา เช่น การสั่งการ การรายงาน การประชุมปรึกษางาน 2) ด้วยการเขียน เช่น การออกคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร ประกาศ จดหมายเวียน จดหมายหรือบันทึกติดต่อ การเขียนมีความจำเป็นในวงราชการและในทางธุรกิจ เพราะจะต้องเก็บไว้เป็นหลักฐาน 3) ด้วยการสังเกตและเรียนรู้ท่าทีของแต่ละคน จะทำให้ทราบบรรยากาศของหน่วยงาน นิสัยใจคอ และทัศนคติของคนในหน่วยงาน 4) ด้วย

ตัวเลข เช่น การลงทะเบียนโดยใช้คอมพิวเตอร์ การใช้ตัวเลข รหัสประจำตัว การใช้เลขรหัส แทนหน่วยงานต่าง ๆ 5) ด้วยรูปภาพและแผนภูมิ บางครั้งช่วยให้การสื่อสารเข้าใจเร็วขึ้น เช่น สถิติต่าง ๆ 6) ด้วยรหัส การส่งสัญญาณต่าง ๆ ทางทหาร และเครื่องโทรสาร สัญญาณ นกหวีด และสัญญาณไฟ นอกจากนี้ยังมีการจำแนกประเภทของการติดต่อสื่อสารออกเป็น 2 ประเภท คือการติดต่อสื่อสารทางเดียว (One - way Communication) เป็นการส่งข่าวสารจากผู้ส่งไปถึงผู้รับ ไม่มีโอกาสที่จะตอบสนองไปยังผู้ส่ง และการติดต่อสื่อสารสองทาง (Two - way Communication) เป็นการติดต่อสื่อสารสองทางเป็นการโต้ตอบระหว่างผู้รับกับผู้ส่ง

สอดคล้องกับแนวคิด นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2540 : 150-151) ได้กล่าวถึงหลัก 7 ประการของการติดต่อสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อการส่งสาร มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. มีความเชื่อถือได้ของผู้ให้ข่าวและแหล่งข่าว
2. มีความเหมาะสมในการใช้ ทำทางภาษาคำพูด ให้กลมกลืนกับสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์
3. เนื้อหาสาระจะต้องให้ประโยชน์และน่าสนใจกับผู้รับสาร
4. ความสม่ำเสมอและความต่อเนื่อง การสื่อสารจะได้ผลดีก็ด้วยการรู้จักทำให้สม่ำเสมอ ไม่ขาด ๆ หาย ๆ และมีการส่งสารอย่างต่อเนื่อง
5. ช่องทางของข่าวสาร ทางผ่านที่ถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
6. ความสามารถของผู้รับสาร ต้องรู้ถึงความสามารถ เช่น ความรู้ นิสัย สถานที่ และโอกาสก็จะช่วยให้ผู้รับเข้าใจได้ง่าย
7. ความแจ่มชัด ข่าวสาร ที่ส่งต้องเป็นภาษาที่ไม่กำกวม การพูด การเขียน การพิมพ์ต้องชัดเจน

สอดคล้องกับงานวิจัย วีระ ภูระหงษ์ (2550 : 51) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความคิดเห็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ในด้านการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านวิสัยทัศน์ โดยสามารถเรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการบริหาร ลำดับที่ 2 ด้านวิสัยทัศน์ ลำดับที่ 3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ลำดับที่ 4 ด้านการตัดสินใจ ลำดับที่ 5 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

สอดคล้องกับงานวิจัย พัชรินทร์ ติดยกุล (2555: 101 - 109) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านความรับผิดชอบและการตัดสินใจ

1.2 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ มีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

กล่าวได้ว่า บุคลิกภาพ เป็นลักษณะของบุคคลที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ในตัวผู้นำเพื่อให้เกิดภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล โดยการสร้างคุณลักษณะของผู้นำนั้นในด้านการสร้างบุคลิกนั้นจะต้องมีการพัฒนาเกี่ยวกับภาพลักษณ์ การแสดงออกทั้ง ทางกาย ทางใจ และสติปัญญา ให้บุคคลอื่นรับรู้ได้ อันได้แก่ ว่องไวและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ แต่งกายสุภาพฉลาดมีความรู้ความสามารถ มีสุขภาพดี ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รวมถึงมีทักษะในการปฏิบัติงาน ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นผู้นำที่มีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือย่อมได้รับการยอมรับจากประชาชน ในการบริหารงานที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุเป้าหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างดี ซึ่งผู้นำจะต้องมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาประกอบการสร้างบุคลิกที่สนับสนุนการบริหารงานในทุกมิติด้วย

สอดคล้องกับแนวคิด กิตติมา ปรีดีดิถ (2537 : 247) ได้อธิบาย คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ เป็น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งเกี่ยวกับภาพลักษณ์ สมรรถภาพทางร่างกาย อารมณ์ พฤติกรรม ที่เป็นเอกลักษณ์นิสัยประจำตัว ที่น่าเลื่อมใส น่าเคารพศรัทธาและคู่ดี และสอดคล้องกับแนวคิด ของ Daft (2011 : 88 - 92) กล่าวว่า คนส่วนใหญ่มักใช้คำว่า บุคลิกภาพ (Personality) แทนคำว่า คุณลักษณะ (Trait) จากการศึกษาลักษณะของผู้นำจำนวนมากของนักวิชาการ พบว่าคุณลักษณะของผู้นำเหล่านั้นสามารถจัดออกเป็นบุคลิกภาพ 5 กลุ่มที่โดดเด่นที่เรียกว่า มิติ 5 ประการทางบุคลิกภาพที่โดดเด่น ซึ่งมีมิติ 5 ประการทางบุคลิกภาพที่โดดเด่นของผู้นำนั้นประกอบด้วยคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการเข้าสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น (Extraversion) รวมถึงความปรารถนาในการควบคุม ใช้อิทธิพลเหนือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และน่าเชื่อถือ

2. ความสามารถในการเข้ากับผู้อื่นได้ (Agrecableness) โดยบุคคลแบบนี้จะมีลักษณะเป็นคนอารมณ์ดี ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ให้อภัยบุคคลอื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และน่าเชื่อถือ

3. การทำงานด้วยความรับผิดชอบด้วยความรู้สึกด้านดี (Conscientiousness) คือ ความรับผิดชอบ เชื่อถือได้ คงเส้นคงวา และมุ่งมั่นความสำเร็จในงานที่ทำ

4. ความมั่นคงในอารมณ์ (Emotional stability) เป็นคุณลักษณะที่บุคคลมีการปรับตัวได้ดีกับสถานการณ์ต่าง ๆ มีความนิ่งและมั่นคง ไม่หวั่นไหวกับวิกฤตการณ์ที่อาจเกิดขึ้น

5. ใจกว้าง พร้อมรับประสบการณ์ (Openness to experience) เป็นลักษณะของบุคคลที่มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ ยอมรับความคิดใหม่ ๆ

ดังนั้น บุคลิกภาพ จึงส่งผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ทั้งนี้ เพราะการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้นำมีผลทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำงานการสร้างผู้นำเชื่อถือในตัวผู้นำเกิดความเชื่อมั่นได้จากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า ในด้านบุคลิกภาพที่ส่งผล ที่มีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม นอกจากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังมีอีกหลายปัจจัย ดังนี้

1. การปรับตัวเข้ากับสังคม เป็นการพัฒนาในตัวบุคคลในด้านคุณลักษณะผู้นำที่จะมาส่งเสริมในบุคลิกภาพเพื่อการปรับตัวในสังคม โดยมีความเข้าใจในบริบทของตัวบุคคลในสังคมที่มีความแตกต่างกัน

2. การแต่งกายสุภาพ เป็นการพัฒนาทางกายภาพบุคคลในการเสริมบุคลิกที่มีความน่าเชื่อถือจากการแต่งกายที่มีความเหมาะสมซึ่งกาลเทศะ ในโอกาสต่าง ให้เกียรติสถานที่

3. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นการพัฒนาในด้านบุคลิกภาพบุคคลให้มีความเข้าใจบุคคลอื่นในความต่างกันของความคิดเห็น โดยมีการรับฟังความคิดเห็นจากทุกๆฝ่าย เพื่อมาปรับปรุงบุคลิกภาพตนเองให้ดีขึ้น

4. พัฒนาความรู้ความสามารถเสมอ เป็นการส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ของผู้บริหารในการเสริมสร้างความรู้ให้มีความสามารถที่พัฒนาขึ้นเรื่อยๆจากสิ่งรอบตัวอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพต่อไป

5. มีร่างกายแข็งแรง เป็นการพัฒนาในด้านสุขภาพของตัวผู้นำที่จะต้องมีความสุขภาพดีเป็นตัวอย่างในการรักษาสุขภาพให้มีร่างกายที่เข้มแข็งแข็งแรง สามารถปฏิบัติงานในสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดีเสริมบุคลิกตัวบุคคลได้

6. พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นการสร้างสรรค์การจากการพัฒนาแนวคิดใหม่ๆ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพอย่างสม่ำเสมอในการทำให้มีคุณลักษณะที่ดี

7. มีทักษะในการปฏิบัติงาน เป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพจากการพัฒนาทักษะในการทำงานที่มีความชำนาญให้เกิดเป็นทักษะนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพได้

สอดคล้องกับแนวคิด ของ Yukl (1994 : 252) ได้กล่าวถึงลักษณะ หรือ “Trait” ว่าเป็นคุณลักษณะของบุคคลในด้านบุคลิกภาพ ด้านบุคลิกภาพและอารมณ์ ผู้นำแบบคุณลักษณะจะต้องมีอารมณ์มั่นคง และแสดงออกมาอย่างเฉพาะเจาะจง มีความมั่นใจในตนเอง มีความสามารถในการรักษาและควบคุมอารมณ์ให้มั่นคง ไม่หวั่นไหว มีพลังสูง ไม่โกรธง่าย อดทนต่อแรงกดดันในด้านต่าง

สอดคล้องกับแนวคิด สมศักดิ์ พรหมเดื่อ (2559) ได้อธิบายการพัฒนาบุคลิกภาพ โดยการพัฒนาทุนเฉพาะบุคคล หรือทุนทางทรัพยากรมนุษย์ โดยถือเป็นทุนหลักในการที่จะเปลี่ยนแปลง กำหนดทิศทางการพัฒนา นำพองค์กร ไปตามเป้าหมายสูงสุดได้ และดำเนินการตามภารกิจหน้าที่ที่ได้รับในการบริการประชาชนในด้านต่างๆ ซึ่งพิจารณา ทุนเฉพาะบุคคล มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความรู้ความสามารถเฉพาะตัว ความคิดสร้างสรรค์ของบุคคล ความเป็นผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลง ความมีเครือข่าย และความเป็นผู้นำ อาทิ เช่น คุณสมบัติเฉพาะของบุคคล ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ ความกล้าหาญคุณธรรมต่าง ๆ บารมี สถิติปัญญา การค้นคิด ประดิษฐ์ ความสามารถเฉพาะตัวในการทำงาน ความกล้าหาญคุณธรรมต่าง ๆ บารมีทุนความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ โดยในองค์การบริหารส่วนตำบลต้องดำเนินการสร้างสรรค์ หรือ ใช้วิธีการในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในการให้มี หรือมีแล้วพัฒนาทุนเฉพาะบุคคลให้มีในองค์กรให้ได้

สอดคล้องกับงานวิจัย รัชชัช ผงอ้วน (2554 : 79) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย

จากมากไปน้อย คือด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรม และจริยธรรมและ

สอดคล้องกับงานวิจัย พัชรินทร์ ติตย์กุล (2555: 101 - 109) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านความรับผิดชอบและการตัดสินใจ

1.3 ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ มีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ความรับผิดชอบ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล โดยเป็นพฤติกรรมส่วนบุคคลที่สามารถสร้าง และพัฒนาในการสร้างจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบต่อสังคม และตนเอง โดยในตัวผู้นำเองนั้นความมีความรับผิดชอบเป็นหลักประการสำคัญในการทำงาน หรือการบริหารงานเสมอ ในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลก็เช่นกัน ด้วยบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ต้องบริการประชาชน ในหลายๆด้าน การดำเนินงานในแต่ละอย่างผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงต้องมีความรับผิดชอบอย่างสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิด ศิริพร พงศ์ศรี โรจน์ (2540 : 215 - 217) ได้สรุปความรับผิดชอบของผู้นำไว้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อองค์การในฐานะผู้นำกลุ่ม ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย วางแผน กำหนดนโยบาย ติดตามงานอยู่เสมอ หากพบข้อบกพร่องต้องรีบแก้ไขช่วยเหลือเสริมสร้างปริมาณและคุณภาพของงานให้ได้รับผลสูงสุด
2. ความรับผิดชอบต่อผู้บังคับบัญชา
3. ความรับผิดชอบต่อหน่วยงานอื่น ได้แก่ การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ
4. ความรับผิดชอบต่อตนเอง ได้แก่ สอนตนเองให้เป็นผู้นำที่ดีและเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรม

จากผลของการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ มีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล นับเป็น การตระหนักในอำนาจหน้าที่ของผู้นำที่ดีในการทำหน้าที่แห่งตนตามที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด มีการปฏิบัติงาน โดยการแก้ไขและช่วยเหลือเสริมสร้างปริมาณและ

คุณภาพของงานให้ได้รับผลสัมฤทธิ์อย่างสูงสุด และทั้งนี้ทั้งนั้นตัวผู้นำเองจะต้องมีการติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ มีความรับผิดชอบในการทำงานต่อผู้ใต้บังคับบัญชา รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อหน่วยงานอื่น เป็นบุคคลที่เปิดใจกว้างและยอมรับความผิดพลาดของตนเอง

ดังนั้น ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ จึงมีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้ จากที่กล่าวมายังมีปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ได้จากการวิจัยในประเด็น ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ มีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม คือ

1. พัฒนาคุณภาพของงาน เป็นการพัฒนาการทำงานโดยสร้างความรับผิดชอบในการทำงานแก้ไขและช่วยเสริมสร้างปริมาณงานที่มีให้มีความภาพให้ได้รับผลสูงสุดในการทำงานเกิดความรับผิดชอบในงานของผู้นำ

2. การติดตามงานอยู่เสมอ เป็นการพัฒนารูปแบบการทำงานที่มีการสร้างกลไกการทำงานที่อยู่พื้นฐานของการติดตามงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งเป็นการประเมินความรับผิดชอบของผู้นำในการทำงานให้เกิดความสำเร็จได้

3. การรับผิดชอบต่อองค์การ เป็นการพัฒนาคูณลักษณะของผู้นำในฐานะผู้นำขององค์กรที่จะต้องความรับผิดชอบและรับชอบในทุกกรณีที่เกิดขึ้น ที่ได้มีการวางแผนการบริหารงาน การวางแผนนโยบายในการทำงานต่าง ซึ่งอาจมีข้อผิดพลาดในบ้างครั้งได้

4. ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นรูปแบบการพัฒนาของลักษณะผู้นำที่จะต้องไม่เอารัดเอาเปรียบสังคม โดยถือเป็นการรับผิดชอบต่อสังคมที่สำคัญที่ต้องมีแก่สังคมเพื่อสร้างความรับผิดชอบ

5. ความรับผิดชอบต่อตนเอง เป็นการพัฒนารูปแบบคุณลักษณะผู้นำที่จะต้องมีการรับผิดชอบในส่วนที่ตนเอง ในการทำงานที่ต้องมีการบริหารจัดการเวลาในการทำงานเตรียมความพร้อมในการทำงานของผู้นำในด้านต่างๆ

6. การยอมรับความผิดพลาด เป็นการพัฒนารูปแบบคุณลักษณะผู้นำที่จะต้องมีการเข้าใจในการทำงานที่จะต้องมีการดำเนินการที่ผิดพลาดคาดหวังบ้างในบ้างครั้งที่ไม่อาจเป็นไปตามวัตถุประสงค์จึงต้องทำให้ต้องมีการพัฒนาในการเข้าในข้อผิดพลาดและมีการเปิดใจกว้างยอมรับมัน

สอดคล้องกับงานวิจัย พัชรินทร์ ธิติย์กุล (2555: 101 - 109) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของคณะกรรมการชุมชน

ในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านความรับผิดชอบและการตัดสินใจ

1.4 ปัจจัยด้านการตัดสินใจ มีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการตัดสินใจ นั้นเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยจะพบได้ว่าการตัดสินใจนั้นเป็นภาวะผู้นำหลักสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งโดยปกติในการดำเนินงานการบริหารงานสิ่งที่ผู้นำต้องได้ทำในลำดับแรกๆ ของการทำงานนั้น คือการตัดสินใจที่ต้องอาศัย ความรู้ประสบการณ์ และองค์ประกอบรอบข้างต่างๆ มาวิเคราะห์ให้ไปถึงสาเหตุและผลก่อนการตัดสินใจ ในแต่ละครั้งเพื่อเป็นการตัดสินใจที่ดีที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ วีระวัฒน์ บัณฑิตามย์ (2544 : 12 - 19) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติพึงประสงค์ของการเป็นผู้นำที่ดี คือ ต้องมีความกล้าตัดสินใจ (Decisiveness) คือ ต้องการตัดสินใจที่เหมาะสมทันกาล และต้องตัดสินใจภายใต้ข้อมูล และทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ผู้นำที่ดีต้องมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจใด ๆ ที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ สมพิศ วิชญาวชิเชียร (2542 : 229) อธิบายว่า การตัดสินใจ หมายถึง การที่ผู้นำรู้จักวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เมื่อเลือกทางแก้ไขปัญหาได้แล้ว ควรวางแผนรองรับในกรณีที่การแก้ปัญหาไม่สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายเพิ่มอีก และยังสอดคล้องกับแนวคิดของกี วงศ์พูน (2542 : 61) กล่าวว่า การตัดสินใจ คือ การพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุด จากทางเลือกหลาย ๆ ทาง ผู้นำต้องตัดสินใจด้วยหลักเหตุผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวจะเกิดประโยชน์สูงสุด

โดยจากการวิจัยยังพบแนวคิดที่สำคัญ ผู้นำจะต้องมีแนวทางในการตัดสินใจในการทำงานในการพิจารณาทางเลือกในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้นำให้ดีที่สุด โดยจะต้องมีการวางแผนที่ดีในการตัดสินใจ การที่ผู้นำต้องรู้จักวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ มีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีความกล้าในการตัดสินใจอาศัยความรู้ความสามารถที่มีอยู่ประกอบการทำงานอย่างรอบคอบ เพื่อนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้

โดยในการวิจัยยังพบประเด็นที่น่าสนใจในปัจจัยด้านการตัดสินใจ ที่มีผลต่อภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งยังมีข้อคิดเห็นที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. การตัดสินใจอย่างรอบคอบ เป็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำโดยการพัฒนาให้ผู้นำมีการดำเนินการในการตัดสินใจอย่างรอบคอบใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ ประกอบการตัดสินใจเพื่อประโยชน์ขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรให้มากที่สุดโดยไม่ใช้เล่ห์เหลี่ยมในการตัดสินใจ

2. มีความกล้าตัดสินใจ เป็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำโดยการส่งเสริมการกล้าที่จะกล้าใจการตัดสินใจที่จะดำเนินการต่างๆในองค์กรอย่างเด็ดขาดโดยไม่ให้เสียโอกาสในห้วงเวลาที่ผ่านไปซึ่งอาจจะมีความเสี่ยงแต่ก็สามารถที่จะกล้าที่จะตัดสินใจได้

3. การรู้จักวิเคราะห์ทางเลือก เป็นอีกการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำโดยการพัฒนาในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ จากการนำข้อมูลต่างๆมารวบรวมแล้วประมวลผลเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ที่ดีที่สุดในการทำงาน

4. การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เป็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำโดยในการตัดสินใจโดยมีฐานแนวคิดในการตัดสินใจในแต่ละครั้งที่ให้ความสำคัญในการคำนึงประโยชน์ในภาพรวมขององค์กรมากกว่าส่วนตน

5. การวางแผนในการตัดสินใจ เป็นการส่งเสริมการพัฒนาการตัดสินใจในการดำเนินงานที่ให้ความสำคัญในการคำนึงในรายละเอียดของแผนงานการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้นำที่ดีที่สุด

สอดคล้องกับแนวคิดของ กิติ ตยัคคานนท์ (2543 : 34 - 35) ได้กล่าวถึง การตัดสินใจของผู้นำว่าเป็นหน้าที่สำคัญของผู้นำหรือผู้บริหารผู้นำจะต้องค้นหาความจริงทุกแง่มุมประเมินดูความเป็นไปได้หรือเป็นไปได้หรือไม่ได้อย่างละเอียด แล้วจึงตัดสินใจว่าทำ หรือไม่ทำ ถ้าตัดสินใจว่าทำต้องตอบว่าได้ทำอะไร ทำทำไม ทำเพื่ออะไร ทำเรื่องใดก่อนหลัง แต่ละเรื่องที่ทำนั้นจะอย่างไร มีกี่วิธี แต่ละวิธีจะทำเมื่อใด เมื่อมีการตัดสินใจภายหลังการวิเคราะห์ และประเมินข้อมูลต่าง ถึงความเป็นไปได้ จึงมีการวางแผนงานโดยกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่แน่นอน ซึ่งลักษณะผู้ตัดสินใจตามทฤษฎีของ เอเรสต์เดล (Erest dale) ว่ามี 4 แบบ คือ

1. แบบดีเลิศ คือ ผู้ตัดสินใจแบบนี้จะใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในทุก ๆ ทางเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ สมเหตุสมผล ตามข้อมูลสถิติและหลักฐานต่าง ๆ ที่สามารถรวบรวมมาได้เพื่อให้เกิดภาวะสร้างสรรค์อย่างเต็มที่

2. แบบยอมรับ คือ เป็นของผู้ตัดสินใจที่รับเอาผลสรุป รายงานและข้อเสนอแนะของผู้ใต้บังคับบัญชามาดำเนินการ โดยที่ตนเองไม่ต้องใช้ความคิดตัดสินใจด้วยตนเอง ถ้าข้อเสนอแนะนั้นดี ถูกต้อง ตรงไปตรงมา ก็จะบังเกิดผลดี แต่ถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาตั้งใจ

จะสอพอ มีอคติหรือความรู้คับแคบในเรื่องนั้นข้อเสนอแนะนั้นอาจไม่ถูกต้องและเป็นอันตรายอย่างยิ่งถ้านำไปใช้

3. แบบกล้ำหาญ คือ ผู้ตัดสินใจที่ชอบขโมยความคิดใหม่ๆ ของผู้อื่นมาเป็นความคิดของตนเอง แล้วบอกว่าเป็นความคิดของตนเอง ดังนั้น ตามความเป็นจริงจึงไม่ใช่เป็นคนเก่งหรือผลงานดีเด่น เพราะผลงานที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดจากสมองของตน แต่ไปขโมยเอาสมองของคนอื่นมาใช้ นับว่าเป็นคนฉลาดในทางไม่สุจริต มีเล่ห์เหลี่ยม

4. แบบสะสม คือผู้ตัดสินใจแบบนี้ใช้วิธีฉวยโอกาส ใช้เล่ห์เหลี่ยมพลิกแพลง และตลบตะแลงในการตัดสินใจ การตัดสินใจของคนประเภทนี้จึงเชื่อถือได้ยาก

สอดคล้องกับแนวคิดของ Bateman (1993 : 416 – 417) กล่าวว่า ความมั่นใจในตนเอง (Self - Confidence) จะทำให้น่าผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ด้วยดี มีการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ไม่แน่นอน สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ได้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามเป้าหมาย

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขุมมาลย์ ประยูกนิติวัฒน์ (2550 : 81) การศึกษาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ในทัศนะของพนักงานฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์นครหลวง บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ผลจากการศึกษา พบว่า พนักงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารพนักงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการตัดสินใจ รูปแบบการมีส่วนร่วม และการจัดการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ในทัศนะของพนักงานจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่า พนักงานที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ด้านการจัดการการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการผู้นำต้องกล้าคิด กล้าทำในการนำพาองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

สอดคล้องกับงานวิจัย พัชรินทร์ ติตย์กุล (2555: 101 - 109) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านความรับผิดชอบและการตัดสินใจ

สอดคล้องกับงานวิจัย เนติพัฒน์ รุ้ยอินง (2557 : 198 - 201) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเพื่อสร้างความเป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรฝ่าย

ปกครอง ในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเพื่อสร้างความเป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรฝ่ายปกครอง ในจังหวัดร้อยเอ็ด คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมการทำงานเพื่อสร้างความเป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรฝ่ายปกครอง ได้ร้อยละ 65 เมื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเพื่อสร้างความเป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรฝ่ายปกครอง พบว่า การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานอำนวยความสะดวกที่เกิดจากจิตลักษณะเดิมเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม ให้เกิดจิตสำนึกการอำนวยความสะดวก และการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่เกิดจากจิตลักษณะเดิมเพื่อให้เกิดการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ

2. รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

ในการพัฒนารูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ข้อสังเกตจากการวิจัยดังนี้

2.1 การพัฒนาการติดต่อสื่อสาร

ในการพัฒนารูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม การพัฒนาการติดต่อสื่อสารเป็นอีกแนวทางการพัฒนาที่ต้องได้รับการพัฒนาให้ผู้นำมีคุณลักษณะในการสื่อสารที่ดี โดยจะต้องมีการ สื่อสารที่ชัดเจน การแสดงกิริยาอย่างเหมาะสมในโอกาส มีความกล้าแสดงความคิดเห็น มีความสุภาพอ่อนโยน รู้จักสังเกตและเรียนรู้บุคคลอื่นและต้องมีมนุษยสัมพันธ์

2.2 การพัฒนาด้านบุคลิกภาพ

การพัฒนาพัฒนาด้านบุคลิกภาพ เป็นสิ่งที่แฝงอยู่ข้างในตัวบุคคลที่ต้องได้รับการพัฒนาในภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยต้องมีการส่งเสริมพร้อมกับพัฒนา การปรับตัวเข้ากับสังคม การแต่งกายสุภาพ สร้างความน่าเชื่อถือจากการแต่งการที่มีความเหมาะสมซึ่งกาลเทศะ ในโอกาสต่าง ให้เกียรติสถานที่ การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การพัฒนาความรู้ความสามารถเสมอ พัฒนาให้มีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพที่ดีในตัวผู้นำที่จะต้องมีความสุขดีเป็นตัวอย่างในการรักษาสุขภาพให้มีร่างกายที่เข้มแข็งแข็งแรง พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงาน

2.3 การพัฒนาความรับผิดชอบ

ในการพัฒนาความรับผิดชอบนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมากต่อการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบหลักในการนำพาที่จะส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ให้ดีขึ้นได้ ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพของงาน การติดตามงานอยู่เสมอ การรับผิดชอบต่อองค์กร การความรับผิดชอบต่อสังคม ความรับผิดชอบต่อตนเอง และต้องยอมรับความผิดพลาดเป็น

2.4 การพัฒนาด้านการตัดสินใจ

ในการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม นั้นสิ่งที่ไม่ได้คือการพัฒนาการตัดสินใจที่ผู้นำจะต้องมีการพัฒนาการตัดสินใจอย่างรอบคอบ มีความกล้าตัดสินใจ การรู้จักวิเคราะห์ทางเลือก คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และมีการวางแผนในการตัดสินใจที่ดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาด้านการติดต่อสื่อสาร เป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลได้ดี ดังนั้นจึงจะต้องมีการให้ความสำคัญโดยการพัฒนาการติดต่อสื่อสาร

1.2 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาด้านบุคลิกภาพ เป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลได้ดี ต้องมีการพัฒนาให้ความสำคัญในด้านบุคลิกภาพคือ การปรับตัวของผู้นำ การแต่งกายสุภาพ การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การพัฒนาความรู้ความสามารถเสมอ พัฒนาให้มีร่างกายแข็งแรง พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงาน

1.3 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความรับผิดชอบ เป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลได้ดี โดยต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมความรับผิดชอบ โดย การพัฒนาคุณภาพของงาน การติดตามงานอยู่เสมอ การรับผิดชอบต่อองค์กร การความรับผิดชอบต่อสังคม ความรับผิดชอบต่อตนเอง และต้องยอมรับความผิดพลาดในตนเอง

1.4 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการตัดสินใจ เป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลได้ดี โดยต้องสร้างรูปแบบการตัดสินใจที่มีประสิทธิผล โดยการ

พัฒนาการตัดสินใจที่อย่างรอบคอบ มีความกล้าตัดสินใจ การรู้จักวิเคราะห์ทางเลือก คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และมีการวางแผนในการตัดสินใจที่ดี

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการติดต่อสื่อสาร เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาแบบบุคลิกภาพของผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล

2.3 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาด้านความรับผิดชอบ ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลในประเด็นเพิ่มขึ้น

2.4 ควรศึกษาการพัฒนาแบบกระบวนการตัดสินใจ ของผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรม, การปกครองท้องถิ่น. (2542). **กฎหมายระเบียบและข้อบังคับเทศ (รวมฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542)** กรุงเทพฯ ฯ : อาสาศึกษาดินแดน.
- _____. (2543). **พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496.** กรุงเทพฯ ฯ : อาสาศึกษาดินแดน.
- _____. (2550). **หลักการและมติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 6.** กรุงเทพฯ ฯ : วิญญูชน.
- กรม, ปกครองส่วนท้องถิ่น. (2551). **กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น. ฉะเชิงเทรา: ประสานมิตร.**
- กรม, ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2547). **มาตรฐานการดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.** กรุงเทพฯ ฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- _____. (2558). **แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการจัด การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ ฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.**
- กรม, การปกครองส่วนพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น. (ม.ป.ป.). **คู่มือการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน.กรมการปกครอง : ม.ป.ท.**
- กวี วงศ์พุม. (2542). **เทคนิคการสร้างผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 10.** กรุงเทพฯ ฯ : เปลวอักษร.
- กันยา สุวรรณแสง. (2536). **บุคลิกภาพและการปรับตัว. พิมพ์ครั้งที่ 2.** กรุงเทพฯ ฯ : อักษรพิทยา.
- กัลยา เนติประวัตติ. (2544). **การยอมรับรูปแบบการจัดองค์กรทางสังคมแบบใหม่ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีในองค์การภาครัฐ : ศึกษากรณีสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- กิตติ สุทธิสัมพันธ์. (2542). **ความคิดเห็นของตัวแทนออกของต่อพิธีการศุลกากรในการนำสินค้าเข้าจากต่างประเทศ. ศึกษากรณี การนำเข้าทางสำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- กิติ ตยัตถานนท์. (2543). **เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 5.** กรุงเทพฯ ฯ : บัดเตอร์ฟลาย.
- กิติมา ปรีดีดิถก. (2537). **ปรัชญาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.** กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- เกษรา ภรณ์วงศ์ก่อ. (2550). **ความคิดเห็นพนักงานเทศบาลต่อคุณลักษณะของผู้บริหารส่วนราชการเทศบาลเมืองหนองคาย**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- โกวิท พวงงาม. (2545). **คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- โกวิท พวงงาม. (2550). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ ฯ : ส. เอเชียนเพลส.
- _____. (2548). **การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน**. กรุงเทพฯ ฯ : วิเจ พรีเมียม.
- ไกรสร กองฉลาด. (2545). **ความคิดเป็นของข้าราชการสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาคที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คณินนิตย์ ปักเขตนาง. (2553). **ภาวะผู้นำของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จตุพร ผ่องสุข. (2550). **การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จรรยา ศิวานนท์. (2548). **เอกสารคำสอนวิชาจิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จรรยา ภูมิ. 2520. **การสอนวิชาสังคมศึกษา**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ประสานการพิมพ์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). **ทฤษฎีแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ ฯ : บั๊ค พอยท์.
- จำลอง เงินดี. (2534). **เอกสารคำสอนวิชาจิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เจริญ เจษฎาวัดย์. (2545). **การวางมาตรฐานธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ ฯ : พอดี.
- _____. (2547) **การตรวจสอบธรรมาภิบาล : ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (Governance Audit : They and Practice)**. นนทบุรี : พอดี.
- ฉลอง มาปรีดา. (2537). **คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร**. กรุงเทพฯ ฯ : โอ.เอส.พรีเมียมเฮาส์.

- ฉลองนพ อัมพรัตน์. (2550). การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขต
อำเภอกลาย จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ฉลาด ขามช่วง. (2542). การพัฒนาการเมืองระดับท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์การบริหาร
ส่วนตำบล อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ชาญชัย อาจินสมอาจารย์. (2540). **นักบริหารผู้ทรงประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ ฯ : ต้นอ้อแถมมี.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น
กรมการปกครอง.
- ไชยวัฒน์ คำชู (2545). แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับองค์กปกครอง
ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ ฯ : บพิธการพิมพ์.
- ติน ปรัชญพฤทธิ. (2535). ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ถวัลย์ วงษ์ทอง. (2547). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาม
ความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบุรีรัมย์.
- ทวี พันธชาติภู. (2537). การปกครองท้องถิ่น. มหาสารคาม : วิทยาลัยครูมหาสารคาม.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2548). “การบริหารผลการดำเนินงาน (Performance Management),” **รวมบท
ทความวิชาการ 100 ปี รัฐประศาสนศาสตร์ไทย**. ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพาดี เมฆสุวรรณ. (2544). **กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ กล้าเปลี่ยน**. กรุงเทพฯ ฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. (2540). **วิทยาการบริหาร : สำหรับนักบริหารการเมืองมืออาชีพในยุค
โลกาภิวัตน์**. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธงชัย สันติวงศ์. (2535). **องค์การและการบริหาร : การศึกษาการจัดการแผนใหม่**. กรุงเทพฯ ฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.
- ชนสวรรค์ เจริญเมือง. (2548). **100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440 – 2540**. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ ฯ : คบไฟ.

- ธวัชชัย ผงอ้วน. (2554). **ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย. การศึกษาค้นคว้าอิสระ** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2549). **การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS ครอบคลุม** **ทุกเวอร์ชัน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :** วิ. อินเทอร์เน็ต.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2541). **สังคมเข้มแข็งธรรมรัฐสร้างชาติ. กรุงเทพฯ :** สายธาร.
- นพพงศ์ บุญจิตราดุล. (2540). **ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ :** บพิธการพิมพ์.
- นพพล สุรนักครินทร์. (2547). **การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล** **ตามพัฒนาของประชาชน จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร** **มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- นฤมล ทับจุมพล. (2546). **แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วย : ธรรมรัตน์แห่งชาติในธรรมาภิบาล** **กับคอร์รัปชันในสังคมไทย. กรุงเทพฯ :** สถาบันวิดิทรรศน์.
- นิต สัมมาพันธ์. (2546). **ภาวะผู้นำ : พลังขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ. พิมพ์ครั้งที่ 2.** **กรุงเทพฯ :** ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2545). **หลักการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก :** ตระกูลไทย.
- เนติพัฒน์ รุ้ยยั้ง. (2557). “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเพื่อสร้างความเป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรฝ่ายปกครอง ในจังหวัดร้อยเอ็ด,” **วารสารข้อ** **พะยอม ปีที่ 25 ฉบับที่ 1 : 65 - 77**
- บรรเจิด เจริญเวช. (2552). “ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดี พ.ศ. 2548 จังหวัดสุราษฎร์ธานี,” **วารสารการพัฒนาท้องถิ่น ปีที่ 5 : 70 - 77**
- บวรศักดิ์ อุวรรณ โณ. (2542). **การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย.** **กรุงเทพฯ :** วิญญูชน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2549). **การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ :** สุวีริยาสาส์น
- _____. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ :** สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2551). **พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. กทม. :** ประสานการพิมพ์.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2533). **วิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ :** **มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**

- บุญกรณีย์ กกรัมย์. (2551). การประเมินการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
ของเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. (2523). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์.
- _____. (2540). เทศบาลตำบลบับพิเศษ. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- ประมวล รุจนเสรี. (2542). การบริหารจัดการที่ Good Governance. กรุงเทพฯ ฯ : ม.ป.ท.
- ประยงค์ เต็มชวาลา. (2540). การกระจายอำนาจ: ยุทธศาสตร์การปฏิรูปงานสาธารณสุขไทย.
กรุงเทพฯ ฯ : ม.ป.ท.
- ประเวศ วะสี. (2540). ภาวะผู้นำ : ความเป็นไปในสังคมและวิธีการแก้ไข. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ ฯ : หมอชาวบ้าน.
- ประเวศ วะสี. (2541). ธรรมรัฐจุดเปลี่ยนประเทศไทย. กรุงเทพฯ ฯ : อัมรินทร์พรินติ้ง แอนด์
พับลิชซิ่ง.
- ประเสริฐ ลายโก. (2551). ความคิดเห็นของกำนันต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประหยัด หงส์ทองคำ. (2526). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2538). ปฏิรูปราชการเพื่ออนาคต. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- สุสดี สัตยมานะ และสุพัตรา เพชรมณี. (2523). ระบบบริหารและระเบียบราชการ. กรุงเทพฯ ฯ :
โอเดียนสโตร์.
- พงศ์ฉัตร ศรีสมทรัพย์ และชลิตา ศรีมณี. (2545). องค์การและการจัดองค์การในภาครัฐ.
กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง. (2554). ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล. มหาวิทยาลัยศรีสะเกษ : ม.ป.ท.
- พระธรรมปิฎก. (ม.ป.ป.). การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ ฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- พลกฤต ทุมแก้ว. (2546). ความคิดเห็นและความคาดหวังของนักเรียนต่อการสอนวิชา
พระพุทธศาสนาของพระนิสิตมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย : ศึกษาเฉพาะกรณี
นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ การศึกษา
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- พัชรินทร์ ติดยกุล. (2555). **ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พิชาภพ พันธุ์แพ. (2554). **ผู้นำกับการจัดการการเปลี่ยนแปลง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : ม.ป.ท.
- พิทยา สุนทรวิภาค. (2546). “**ธรรมาภิบาลกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น**,” **วารสารดำรงราชานุภาพ**. ปีที่ 3 ฉบับที่ 7 : 20 – 23.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2553). **การศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ภักดี ศรีเมือง. (2548). **การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช**. สารนิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ภัทรา สุภา. (2551). **คุณลักษณะภาวะผู้นำกับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภัทรา สุภา. (2551). **คุณลักษณะภาวะผู้นำกับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภัทรพร วชิรนิติไพบูลย์. (2551). **ความคิดเห็นของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระนครศรีอยุธยา**. รายงานการศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มรุต วันทนากร. (2552). **ประวัติและการพัฒนาเทศบาล : สถาบันพระปกเกล้า**. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2551). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- รัชนา สานติยานนท์, และคณะ. (2543). **รายงานการวิจัยเรื่อง รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ ฯ : เอ.พี.กราฟิก ดีไซน์ และการพิมพ์.

- รัชนา ศานติยานนท์. (2544). รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ ดีในมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- รัฐกร กลิ่นอุบล. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชกิจจานุเบกษา. (10 สิงหาคม 2542). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. เล่มที่ 116. ตอนที่ 63 ง : 80 – 89 _____ . (17 กุมภาพันธ์ 2496) .พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 . เล่ม 70 ตอนที่ 14 ก : 222 - 257. _____ . (22 ธันวาคม 2546). พระราชบัญญัติเทศบาล ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546. เล่ม 120 ตอนที่ 124 ก : 1 – 15. _____ . (24 สิงหาคม 2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เล่มที่ 124 ตอนที่ 47 ก : 112 - 113 _____ . (2532). พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2532. กรุงเทพฯ ฯ : นามิบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ลิขิต ชีระเวคิน. (2548). วิชาการการเมืองการปกครองไทย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรภัทร โตรณะเกษม. (2541). “การสร้าง Good Governance ในภาคเอกชน,” กรมบัญชีกลาง. ปีที่ 13 : 19 - 28
- วิศรา รัตนสมัย. (2543). การรับข่าวสารเพื่อสร้างความตระหนักสำนึกของประชาชนเกี่ยวกับ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันชัย มีชาติ. (2549). การบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตรภรณ์ ไชยโคตร. (2550). การประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาล ตำบลบรือ อำเภอบรือ จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิเชียร วิทยอุดม. (2550). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ ฯ : ธนรัชการพิมพ์.

- วิลาวัดย์ โชติเบญจมาภรณ์. (2538). “ความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรม
ของผู้บริหาร,” วารสารประชาศึกษา. ปีที่ 45 ฉบับที่ 10 : 20 - 21.
- วีระ ภูระหงษ์. (2550). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทัศนของประชาชนผู้
มีสิทธิเลือกตั้ง : กรณีศึกษาเทศบาลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ.
ปริญญาานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2544). การพัฒนาองค์ความรู้. กรุงเทพฯ ฯ : ชีระป้อมวรรณกรรม.
- ศิริพงษ์ ตลาวัดย์ ณ อุชยา. (2548). การปรับปรุงการบริหารจัดการภาครัฐไทยกับธรรมาภิบาล.
เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2540). องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ ฯ : ห้างหุ้นส่วน
จำกัดเทคนิค.
- เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ. (2530). ความรู้เบื้องต้นทางรัฐประศาสนศาสตร์. เชียงใหม่ :
โครงการตำรา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สมคิด บางโม. (2545). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ ฯ : วิทย์พัฒน์.
- สมชาติ กิจจรอยง. (2543). ยุทธวิธีบริการครองใจลูกค้า. กรุงเทพฯ ฯ : ชีระป้อมวรรณกรรม.
_____. (2544). ยุทธวิธีบริการครองใจลูกค้า. กรุงเทพฯ ฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท
- สมเดช สีแสง. (2542). คู่มือปฏิบัติการราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. อุทัยธานี : ชมรมพัฒนาความรู้
ด้านกฎหมาย.
- สมพิศ วิชญาวีเชียร. (2541). เป็นหัวไม้ไผ่หาง. กรุงเทพฯ ฯ : นามมีบุคส์.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2542). “คุณธรรมเพื่อคู่ชาติ,” วารสารการศึกษาเอกชน. ปีที่ 9 ฉบับที่ 87 :
45 - 45.
- สมศักดิ์ พรหมเดื่อ. (2559). “นวัตกรรมนโยบายในการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วน
ตำบลในเขตภูมิภาคอีสานตอนกลาง,” วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 :
9 - 24
- สำนักงาน, คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย. (2546).
พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546.
กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการม.
- สำนักงานรัฐมนตรี. (2546). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร
กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

- สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า. (2544). **ธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงาน, คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2542). **คู่มือการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
- สิทธิชัย รุ่งศรีทอง. (2551). **ความสำเร็จในการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สิริเกรียง ไกร ธรรมโชติ. (2546). **พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏราชนครินทร์.
- สุภูมิมาลย์ ประยูกนิดิวัฒน์ (2550). **การศึกษาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ในทัศนะของพนักงานฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์นครหลวง บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน)**. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สุดจิต นิमित. (2543). **กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีในการปกครองที่ดี (Good Governance)**. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- สุทธิรัตน์ จรรย์โกมล. (2550). **การประเมินผลการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนาเลา อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). **ภาวะความเป็นผู้นำ**. กรุงเทพฯ : ส. เอเชียเพรส (1989) จำกัด, _____ (2552). **ความคิดเห็นของพนักงานส่วนท้องถิ่นต่อภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุรพงษ์ แสงเรณู. (2552). **ความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการปฏิบัติงานของพัฒนากรในท้องถิ่น 3 จังหวัด ภาคใต้**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุบรรณ พันธ์วิภาส และชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์. (2522). **ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติ** กรุงเทพฯ : โอเชียนสโตร์.

- สุพจน์ ทรายแก้ว. (2548). **ธรรมาภิบาลกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่**. กรุงเทพฯ ๑ : สถาบัน
พัฒนาโยบายและการจัดการ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภชัย เอาะน้อย. (2547). **ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น**.
รายงานการศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ขอนแก่น. กรุงเทพฯ ๑ :
โอเดียนสโตร์.
- สุภัตรา วิมลสมบัติ. (2548). **ธรรมาภิบาลกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์การ
บริหารส่วนตำบลเกาะไผ่ อำเภอยะรัง จังหวัดนครสวรรค์**. ภาคนิพนธ์ รัฐศาสตร
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา. (2547). **การบริหารการจัดวางของเทศบาลตำบลบ้านฉางตาม
หลักธรรมาภิบาล**. ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา. (2547). **การบริหารการจัดวางของเทศบาลตำบลบ้านฉางตาม
หลักธรรมาภิบาลพบว่าเป็นการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลบ้านฉางตามหลัก
ธรรมาภิบาล** เทศบาลตำบลบ้านฉาง. ปัญหา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิมล ติรกันันท์. (2546). **การใช้สถิติในงานวิจัยทางสังคม : แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ ๑ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2557). “การพัฒนาสมรรถนะทางการบริหารที่มีประสิทธิผล
ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม,” วารสารช่อพะยอม
ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 : 109 – 124.
- อดุลย์ วิริยเวชกุล. (2541). **ดัชนีบ่งชี้คุณภาพบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา**.
พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ ๑ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์ขจร. (2550). **คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึง
ปรารถนาของประชาชน กรณีศึกษาตำบลหนองนาง อำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี**.
งานนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อมรา พงศาพิชญ์ และนิตยา ภัทรลัธดาพันธุ์. (2541). **รายงานผลการวิจัยเรื่อง องค์การให้ทุน
เพื่อประชาสังคมในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ ๑ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อมรา พงศาพิชญ์. (2541). **รัฐธรรมนูญและรัฐธรรมนูญ กับองค์การประชาสังคม**. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เนื่องในวาระครบรอบ 50 ปี คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- อรพินทร์ สพิชชชัย. (2540). “สังคมเสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี,” **ทีดีอาร์ไอ**. ฉบับที่ 20 : ประจำเดือนธันวาคม 2540.
- อรุณ รักธรรม. (2546). **ทฤษฎีบริหารองค์การสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อานันท์ ปันยารชุน. (26 มีนาคม 2542). “รัฐธรรมนูญกับอนาคตของประเทศไทย,” **มติชนรายวัน** : หน้า 2.
- อุทัย ยลาถักชัย. (2548). **การศึกษาหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ : ศึกษากรณีระบบการติดตามประเมินผลของกองทัพบก**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุทัย หิรัญโต. (2543). **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- Bateman, T. S., & Crant, J. M. (1993). **The proactive component of organizational behavior: A measure and correlates**. *Journal of Organizational Behavior*. Vol.14 No.103–118.
- Beetham , David and Weir , Stuart. (1999). **Political Power and Democratic Control in Britain**. London : Routledge.
- Best, J. W.(1977). **Research in Education**. 3rded. New jersey : Prentice Hall.
- Cronbach, Lee Joseph. (1970). **Essentials of Psychological Testing**. New York : Harper and Row.
- Daft, Richart. (2005). **The Leadership Experience**. . 3rded. Canada : Thomson Corporation Inc.
- Eakin, Cavolyn Joyce Killman. (1997). “perceptions of Principals and Teachers Concerning Desirable leadership Traits for Principals in St. Louis Elementary Schools (St. Louis, Missouri),” **Dissertation Abstracts International**. Vol. 58 No. 01 : 39 –A.
- Fitzgerald R. M. and Durant, F. (1980). “Citizen evaluations and urban management : service delivery in an era of protest,” **Public Administration Review**. Vol. 40(6) No. 585-594.

- Good, C. V.(1973). **Dictionary of Education**. New York : McGraw – Hill.
- Halpin, A. W. (1966). **Theory and Research in Administration**. New York : Macmillan.
- Hater, J.J., and B.M. Bass. (1988). **Superiors Evaluations and Subordinates Perception of Transformational Leadership**. Journal of Applied Psychology.
- Isaak, A.C. (1977). **Scope and Methods of Political Science** : Ill : Dorsey Press.
- Keeves P.J. 1988. **Educational research, methodology and measurement : An international handbook**. Oxford : Pergamon Press Steiner, Elizabeth. Educology. Sydney : NSW.
- McCarthy, E. Jerome and Perreault William D, Jr. (1990). **Basic Marketing**. (10th ed). Illinois. Ridchard D. Irwin,Inc.
- Neubert, M. J. (1998). “A Functional-Based Modem Informal Leadership Perceptions in Intact Work Teams (Team Interaction),” **Dissertation Abstracts International**. Vol. 59 No. 8.
- Raj, M. (1996). **Encychopadic of psychology and education**. Volumn 3 (M-Z). New Delhi: ANMOL Publications PVT.
- Robbins, S.P. (2001). **Organizational Behavior**. 9 th ed. Upper Saddle River, NJ. : Prentice-Hall.
- Webster. (1978). **New Twentieth Century Dictionary**. 2nd ed. New York : The World Publishing Company.
- Wood, K. and Loughlin, O. (1998). “Leadership Factor that Influence Educational Excellence (Site Based Management Elementary School),” **Dissertation Abstracts International**. Vol.59 No. 688-A.
- Woods, Kathleen ann O’ Loughlin. (1998). “Leadership That Influence Educational Excellence (Site Based Management Elementary Schools),” **Dissertation Abstracts International**. Vol. 59 No. 03 : 688 – A.
- Yamane, Taro. (1973). **Statistics An Introductory Analysis**. New York : Harper & Row.
- Yukl, Gary A. (1994). **Leadership in Organization**. New Jersey : Prentice - Hall.

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามยืนยันรูปแบบการวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Verify)
เรื่อง รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับปริญญาเอก หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบยืนยันรูปแบบการวิจัย โดยพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ขั้นตอนของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ โดยใช้วิธีการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาการสังเคราะห์ตัวแปรปัจจัยคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งได้ตัวแปรหลักในการวิจัย คือ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ปัจจัยด้านการตัดสินใจ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ระยะที่ 2 ศึกษาเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ในระยะ 2 ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลแบบเชิงปริมาณ สมมติฐานที่กำหนดไว้ว่า มีปัจจัย 5 ตัว ที่มีผลต่อรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ปัจจัย 4 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ปัจจัยด้านการตัดสินใจ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร

ระยะที่ 3 การสร้างรูปแบบและยืนยันรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ในระยะนี้ ผู้วิจัยนำผลการวิจัยในระยะที่ 2 มากำหนดแนวทางการสร้างแบบสอบถามในการยืนยันรูปแบบ ผู้วิจัยจะทำการยืนยันรูปแบบ โดยการเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบยืนยันเรียกว่า “Expert Verify” จำนวน 20 คน เพื่อยืนยันรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ใช้การสร้างแบบสอบถามเก็บข้อมูลการตรวจสอบยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าและขอรับข้อเสนอแนะจากทวิภาคี

ของผู้เชี่ยวชาญ ในส่วนของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าผู้วิจัยได้แบ่งระดับความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ คือ

คะแนนแทนระดับความคิดเห็น	หมายถึง	มีความเหมาะสม/สอดคล้อง
5	=	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	=	เห็นด้วย
3	=	ไม่แน่ใจ
2	=	ไม่เห็นด้วย
1	=	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การพิจารณาคะแนนแทนระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบยืนยันรูปแบบจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการดำเนินการวิจัยเพื่อพิจารณาว่าปัจจัย คุณลักษณะ ที่ได้มา มีความสอดคล้องและมีความเหมาะสมกับการเป็นรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับใด รวมทั้งการวิเคราะห์หัตถวิพากษ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามยืนยันรูปแบบการวิจัย เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาจัดทำรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ที่สมบูรณ์ถูกต้องต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ลิขิต ประจักษ์กัตตา

นักศึกษานิพนธ์เอก หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. ด้านบุคลิกภาพ

ข้อ	รายการแนวทางการพัฒนารูปแบบ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
1	การปรับตัวเข้ากับสังคม					
2	การแต่งกายสุภาพ					
3	รับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น					
4	พัฒนาความรู้ ความสามารถเสมอ					
5	มีร่างกายแข็งแรง					
6	พัฒนาความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์					
7	มีทักษะในการ ปฏิบัติงาน					

บทวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านความรับผิดชอบ

ข้อ	รายการแนว ทางการพัฒนา รูปแบบ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1	พัฒนาคุณภาพของ งาน					
2	การติดตามงานอยู่ เสมอ					
3	การรับผิดชอบต่อ องค์กร					
4	ความรับผิดชอบต่อ สังคม					
5	ความรับผิดชอบต่อ ตนเอง					
6	การยอมรับความ ผิดพลาด					

บทวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าความสอดคล้องแบบสอบถาม ด้านปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล
ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

คำถาม ข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม ค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	ผศ.ดร. วาริช ราศรี	ดร.ปิ่นพงษ์ สุนาพันธ์	ผศ. ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ		
1	1	1	0	2	0.67
2	1	1	1	3	1
3	1	1	0	2	0.67
4	1	1	1	3	1
5	1	1	1	3	1
6	1	1	0	2	0.67
7	1	1	1	3	1
8	1	1	0	2	0.67
9	1	1	1	3	1
10	1	1	0	2	0.67
11	1	1	1	3	1
12	1	1	1	3	1
13	1	1	0	2	0.67
14	1	1	1	3	1
15	1	1	0	2	0.67
16	1	1	1	3	1
17	1	1	0	2	0.67
18	1	1	1	3	1
19	1	1	1	3	1
20	1	1	0	2	0.67

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม ค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	ศศ.ดร. วาริช ราศรี	ดร.ปิ่นพงษ์ สุนาพันธ์	ศศ. ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ		
21	1	1	1	3	1
22	1	0	1	2	0.67
23	1	1	1	3	1
24	1	1	1	3	1
25	1	1	0	2	0.67
26	1	1	1	3	1
27	1	1	0	2	0.67
28	1	1	1	3	1
29	1	1	0	2	0.67
30	1	1	1	3	1
31	1	1	1	3	1
32	1	1	0	2	0.67
34	1	1	1	3	1

ตารางภาคผนวกที่ 2 ค่าความสอดคล้องแบบสอบถาม ด้านภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล
ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	ผศ.ดร. วาริช ราศรี	ดร.ปิ่นพงษ์ สุนาพันธ์	ผศ. ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ		
1	1	1	0	2	0.67
2	1	1	1	3	1
3	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1
5	1	1	1	3	1
6	1	1	1	3	1
7	1	1	1	3	1
8	1	1	1	3	1
9	1	1	1	3	1
10	1	1	1	3	1
11	1	1	1	3	1
12	1	1	1	3	1
13	1	1	1	3	1
14	1	1	1	3	1
15	1	1	0	2	0.67
16	1	1	1	3	1
17	1	1	0	2	0.67
18	1	1	1	3	1
19	1	1	1	3	1
20	1	1	0	2	0.67
21	1	1	1	3	1
22	1	0	1	2	0.67

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	ผศ.ดร. วาริช ราศรี	ดร.ปิ่นพงษ์ สุนาพันธ์	ผศ. ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ		
23	1	1	1	3	1
24	1	1	1	3	1
25	1	1	0	2	0.67
26	1	1	1	3	1
27	1	1	0	2	0.67
28	1	1	1	3	1
29	1	1	0	2	0.67
30	1	1	1	3	1
31	1	1	1	3	1
32	1	1	1	3	1
33	1	1	0	2	0.67
34	1	1	1	3	1
35	1	1	0	2	0.67
36	1	1	1	3	1
37	1	1	0	2	0.67
38	1	1	1	3	1
39	1	1	1	3	1
40	1	1	1	3	1
41	1	1	1	3	1

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ศาลากลางจังหวัดมหาสารคาม
เลขรับที่ 8454
วันที่ 15 ก.ย. 59
เวลา 11.40 น.

ที่ รศ.รปศ. ๐๔๓๗/๒๕๕๙

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการจังหวัดมหาสารคาม

ด้วย นายลิขิต ประจักษ์ดตา รหัสประจำตัว ๕๔๓๒๖๐๑๑๐๒๕ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ องค์การบริหารส่วนตำบล..... เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

 (รองศาสตราจารย์ ดร.มุกภาพร ยูภาค)
 คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
 RAJABHAT MAHASARAKAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕
โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ๗๓๓๓

ที่ ร.ร.บค.ว ๐๐๔๓/๒๕๕๔

วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาโร ราชสี

ด้วย นายลิขิต ประจักษ์กิตตา รหัสประจำตัว ๕๕๙๒๖๐๐๑๐๑๒๕ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 - ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 - ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาค)
 คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

(Signature)
(Signature)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ๗๒๑๑

ที่ ร.ร.บค. ว ๐๐๕๗/๒๕๕๙

วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรงค์ สิงห์เล็ก

ด้วย นายลิขิต ประจักษ์กิตตา รหัสประจำตัว ๕๕๙๒๖๐๐๑๐๒๕ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
 มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาทร ศักดา)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ รศ.ร.ปศ. ว ๐๑๙๑/๒๕๕๙

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๙๐๐๐

๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.ปิ่นผ่องษ์ สุนาพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายสิทธิ ประจักษ์กิตตา รหัสประจำตัว ๕๕๙๒๖๐๐๑๐๒๕ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านภาษา
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาค)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศ.ร.ปศ. ๐๑๐๒/๒๕๕๘

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๔๐๐๐

๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
เรียน

ด้วย นายลิขิต ประจักษ์กิตตา รหัสประจำตัว ๕๕๙๒๖๐๑๑๐๑๒๕ นักศึกษาปริญญาเอก
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้า
ทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ องค์การบริหาร
ส่วนตำบล..... เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทร. ๐๔๓ ๗๒๓๕๕๕
โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
เลขที่: 1606
วันที่: 09 ต.ค. ๖๖
เวลา: 1๐.3๐ น.

ที่ ร.บ.ค. ๐๑๓๖/๒๕๕๙

คณะวิทยาศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๙๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน นายกองศักดิ์การ บริหาร ส่วนตำบลแก้ง อิงชา

ด้วย นายสิทธิ ประจักษ์ดตา รหัสประจำตัว ๕๕๓๖๐๐๑๐๑๒๕ นักศึกษาปริญญาเอก
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษาอเนกเวลาวิชาการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะวิทยาศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้า
ทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ องค์การบริหาร
ส่วนตำบล แก้งอิงชา..... เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 (รองศาสตราจารย์ ดร.บุษกร บุญาค)
 คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะวิทยาศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทร. ๐๔๓-๗๒๖๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๖๕๕๕

๒๗ มิ.ย. ๖๖

ที่ รศ.รปศ. ๐๑๑๖/๒๕๕๙

1027/89
22 7.07 89
๒๕ 50

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน นายกองกลางราเชนทร์ ส่วนค้าของดีใหญ่

ด้วย นายอิชิต ประจักษ์กิตตา รหัสประจำตัว ๕๙๓๒๖๐๐๑๐๑๒๕ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษาอดเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชาชนและกลุ่มตัวกลาง คือ องค์การบริหารส่วนตำบล.....ใน..... เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
รศ. ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร ชูภาค)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

๒๕๖๐/๒๕๖๑
๒๕๖๑/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทร. ๐๔๒-๙๒๓๕๕๕
โทรสาร ๐๔๒-๙๒๓๕๕๕

องค์การบริหาร
001364
21 ต.ค. 2551
1.10

คณะวิศวกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
8.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๕๐๐๐

ที่ วศร.ศ. ๐๑๐๗/๒๕๕๑

๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๑

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน นายกองเอกการวิภากร ธงคำมิ่งรองฯ

ด้วย นายอิชิต ประจักษ์กิตตา รหัสประจำตัว ๕๕๕๒๖๐๐๑๐๑๒๕ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษาอเนกนรรชาการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะวิศวกรรมศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรแมงกุ่มตัวอย่าง คือ องค์การบริหารส่วนตำบล.....แควน้อย..... เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พวงพร พุภาค)

คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะวิศวกรรมศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทรสาร ๐๘๖๖๕๖๕๕๕๕

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายลิขิต ประจักษ์กัตตา
วันเกิด	20 พฤศจิกายน 2499
สถานที่เกิด	อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 75 หมู่ที่ 3 ตำบลหนองท่อม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม (อบจ.) อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
ตำแหน่ง	หัวหน้าฝ่ายงานโยธา (นักบริหารงานช่าง ระดับต้น) องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม (อบจ.)
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550	วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ก่อสร้าง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2552	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2559	รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม